

Anicij Manlij Beuerini Boecij ex consulis

Dic phia applicādo fabulā ad ppositū hortat nos vitare impedimentū ptemplationis sūmi boni. et dic **H**oies quicūq; queritis. i. vultis ducē mentē. i. mentis ptemplationē in superū diem. i. in sup/nā claritatē. hec fabula iā dicta respicit vos qz ad vram informatiōē inducta. **N**az q vidus affectu frenoz flexerit lūna. i. oculos rōnis et intellectus in tartareū specus. i. in trena que ducit ad trena pfunditatē. **Q**uicqd picipuū. i. bonū trahit laborā do: illud pdit dū videt inferos. i. dū intēdit frenis et tpalibus q sunt infima. **N**ō q pcupiaz affectu frenoz impedit ptemplonem sūmi boni. vñ **B**oeci^o in ētatu de sūmo bono dic **I**nordinata cōcupia multos impedit a sūmo bono. qsdā enī pigriciā sequi videmus. qsdam enī delectatiōes sensuales. qsdam enī desideria auri et argenti. exceptis paucis viris honorādis phis q ptemnūt sensus desideria. et sequunt desideria intellectus. **E**t ppe finē eiusdē ētatus dic. **P**hs maxime delectat in pmo pncipio in ptemplatione sue bonitatis. et hec sola ē recta delectatio. hec enī est vita phoz sine qua nemo viuit vita recta. **E**t subdit **P**hm at voco oēm hoīem viuentē ordine naturē tendens in alta. et finiens vitā adqrit vltimū finē et optimū vite humane q est de^o glōsus benedictus in secula seculoz Amen.

Hic incipit qrtus liber de pso/ latione phie em^o hec est pfa p ma. in q libro phia assignat qre mala pcedant i regno dei cū oim rerū rector bon^o existat. s. de^o. et pbat bonos sp esse potētes et malos impotētes. et sic vitia nūq; sūt sine pena. ita putes nūq; sūt sine pmo. **P**robat etiā q oīs fortūa tā prospera q ad uersa. bonis est ad pfectū. malis at ad interitū. **E**tia pbat q oia q sūt a deo recte fiunt. et alia pfa sic patebit. **E**t diuidit iste lib in. xiiij. ptes. qz septē sūt pte. et septē me^o h^o qrti. de qbus patebit in pcessu. **P**rimo q oit boeci^o quō intētionē phie adhuc parātis pfa dicē intrupit pponēdo cās sui doloris. 2° phia pmittit sibi pfectā curā. 3° dat modū curandi ipm. scda sibi **T**um illa et esset. tertia sibi **E**t qm. **E**t qrtō psequit intētionē ipz curādo i sequenti pfa sibi **T**ū ego **P**rio oit quō intrupit intētionē phie volētis pfa loq. 2° pbat cās sui doloris. scda sibi. **S**z ea ipsa ē. **P**rio dic **C**ū phia cecinisset. i. decāss et hec. s. p dīcta seruata lenit. i. delectabilis. et suauit. i. dulcis obseruata dignitate. i. reuerētia vultus. s. sui et gūitate oris. i. sermonis supple sui. **T**ū. i. p^o s ego boeci^o nōdū. i. nō adhuc oblit^o. i. imemor penit^o. i. oio insiti meroris. i. insitēci doloris ego boeci^o abrupti. i. intrupi intētionē. i. ppositū phie parātis. i. intēdētis dicē adhuc aliqd. **E**t inquā. i. dixi o preuia. i. pambula veri lūis. i. pfecte cognitōis. s. illa q tua oio. i. tuus sermo fudit. i. locut^o est hucusq; i. ad istū libz qrtū patuerūt. i. manifesta fuerunt inuicta. i. insolubilia. **T**um. i. aliqñ dina speculatione. i. scā ptemplatione. tum. i. aliqñ sui scz ipfius. tum. i. aliqñ tuis rōnib^o. i. demōstrationibus. **E**t ea. i. illa p dīcta etsi p quis oblita mihi nup. i. aliqñ ob dolorē iniurie. supple quā p pessus suz a **T**heoderico rege gothoz nō tñ dixisti p rūs. i. oino hec. s. p dīcta ignorata. i. ignota haden^o. i. hucusq;. **N**ō q dignitas ē honesta et imperiosa auctoritas. dī at phia habē dignitatē vult^o ppter sui honestatē qz fm **L**ullū sola sapia ē q me

Vos hec fabula respicit
Quicunq; in superū diem
Dentem ducere queritis
Nā qui tartareū in specus
Victus lumina flexerit
Quicquid precipuū trahit
Perdit. dū videt inferos.

Liber quart^o Prosa prima

Hucusq; error boeci^o corrigitur qui mirando dicit bonos sine premiis. malos sine pena linquendos

Hec cū philosophia dignitate vultus et oris grauitate seruata: lenit suauit^o qz cecinisset. **T**um ego nondum penitus insiti meroris oblitus. intētionē dicē adhuc aliquid parantis abrupti.

Et o inquā veri preuia lumis: que vsq; adhuc tua fudit oratio. cū sui speculatione diuina: tum tuis rōnib^o inuicta patuerūt. **E**aq; mihi etsi ob iniurie dolorē nuper oblita. nō tñ antehac pro rūs ignorata dixisti

Libertus quartus de consolatione philosophie

res honores. et pro sui auctem que est digna imitatione. Etiam philosophia dicitur esse quibus ore. id est stabili sermone quod sermones philosophici firmitate rationum sunt stabiliti. **N**on cum philosophia esset quod sit summum bonum. et in quo situm sit et fecisset exhortationem ad illud querendum: intendebat omnem modum qui ad illud pervenit. sed antequam expleret illam intentionem: boetius velut avidus ad sciendum quedam que ignoratia detinebat ipsum in merore: intravit intentionem philosophie: volens plura dicere. **N**on quod philosophia dicitur preciosa veri luminis. quod ipsa clarificat animam et eripit eam ab obscuritate ignorantie ad lucem sapientie et ad claritatem intellectus. ex libro de pomis Aristotelis. **V**el idem dicitur preciosa veri luminis. quod per ipsam tanquam per viam homo pervenit ad cognitionem veri luminis quod est deus. quod scribitur in libro de pomis quod per philosophiam homo cognoscit suum creatorem qui de nihilo fecit omnia qui est inceptor omnium inceptorum. et omnium principiorum principium. Et ibidem scribitur oportuit ut philosophia mitteret ad instruendum ignorantes. et eos qui non cognoverunt suum creatorem.

Sed ea ipsa est vel maxima nostri causa meroris. quod cum res bonorum rector existat. vel esse omnino mala possint: vel impunita pretereant. quod solum quanta dignum sit admiratione: profecto consideras. **A**t huic aliud maius adiungitur. **N**am imperate florentes nequitia: virtus non solum premiis caret verum etiam sceleratorum pedibus subiecta calcatur. et in locum facinorosorum supplicia luit. **Q**ue fieri in regno scientis omnia: potentis omnia: sed bona tamen modo volentis dei: nemo satis potest nec admirari nec conqueri

viciosorum loco. que. scilicet predicta fieri. id est permitti in regno. id est in mundo scientis omnia. scilicet dei. et potentis omnia. sed volentis et intendentis tamen modo bona nemo satis nec admirari nec queri potest. id est. quod rationem facit. **N**on quod mala sunt in mundo pro quod ratio se deprecatur ad bonum. **C**um ergo mali non regant iudicio recte rationis sed vincant passionibus ire et concupiscentie idem deficiunt a bono. **I**tem superabundantia et defectus sunt de genere malorum: cum virtus consistat in medio. cum igitur in pluribus sit superabundantia et defectus: pro quod mala sunt in mundo. cum tamen omnia dependeat a deo celum et tota natura et deus essentialiter sit bonus: mirabile est quomodo mala esse possint. vel saltem permaneant impunita. **N**on quod quod boni attingunt finem omnium rerum. scilicet summum bonum. idem sunt potentes. mali autem quod si ipsum attingere non possunt: sunt impotentes. **E**t quod boetius in primo libro. sepe plura dicit se ignorare quod sit finis omnium rerum. idem putabat bonos esse impotentes. malos autem potentes. et de hoc boetius admiratur ut patet in libro. et ista est una causa sui doloris.

Per tu illa et esset inquit infiniti stuporis omnibusque horribilius monstris. si uti tu estimas in tanti velut patrifamilias dispositissima domo. vilia vasa colerent: preciososa sordescerent. **S**ed non ita est. **N**am si ea que paulo ante conclusa sunt inconiuncta servantur. ipso de cuius nunc regno loquimur auctore cognosces. semper quidem potentes esse bonos. malos vero abiectos semper atque imbecilles. nec sine pena unquam esse vitia. nec sine premio virtutes.

Bonis felicia: malis semper infortunata contingunt. **A**ltaque id genus que sopitis que relis firma te soliditate corroboret. **R**ognosces bonis semper contingunt felicia et malis infortunata. et cognosces multa id genus. id est boni generis que corroboret te firma soliditate. **A**dversitate fortunae que relis tuis sopitis. id est remotis. **N**on sic postea prebit omnia que fiunt recte: sunt a deo. **C**um igitur ordo iusticie requirat vitia puniri. et virtutes remunerari.

Hic boetius proponit causas sui meroris. **S**ed ea ipsa est causa nostri meroris et maxima causa quod cum rector rerum. scilicet deus bonus existat: vel esse mala omnino possint. vel pretereant impunita quod saltem si nullum aliud inconueniens sequeretur consideranda quanta sit dignum admiratione. at per hoc huic adiungitur. id est. addit aliud. scilicet. magis admirandum. nam pro quod imperate. id est. precipiente et florente. id est. vigente nequitia. id est. nequiosis hominibus. virtus. id est. homo virtuosus non solum. id est. non tamen caret premiis. verum etiam ipsa virtus subiecta. id est. subdita calcatur pedibus. id est. potestis sceleratorum. id est. malorum. et ipsa virtus luit. id est. patitur supplicia. id est. penas in locum facinorosorum. id est.

Hic philosophia permittit boetio perfectam curam que consistit in tractatione huius materie. **D**icitur boetius et esset infiniti stuporis. id est. admirationis. et esset horribilius omnibus monstris. id est. deformitatibus si in dispositissima. id est. ordinatissima domo. id est. in mundo tanti prestantissimas. id est. dei si ibi colerent. id est. honorarent vilia vasa. id est. mali homines et si preciosa vasa. id est. boni homines sordescerent. id est. vilescerent sic tu estis. sed non est ita. nam si ea que paulo ante conclusa sunt servantur inconiuncta. id est. integre in sui virtute. tu/auctore. id est. doctore ipso deo de cuius regno nunc loquimur. cognosces semper bonos esse potentes. malos vero impotentes nec unquam vitia esse sine pena nec sine premiis esse virtutes. et

Hic philosophia permittit boetio perfectam curam que consistit in tractatione huius materie. **D**icitur boetius et esset infiniti stuporis. id est. admirationis. et esset horribilius omnibus monstris. id est. deformitatibus si in dispositissima. id est. ordinatissima domo. id est. in mundo tanti prestantissimas. id est. dei si ibi colerent. id est. honorarent vilia vasa. id est. mali homines et si preciosa vasa. id est. boni homines sordescerent. id est. vilescerent sic tu estis. sed non est ita. nam si ea que paulo ante conclusa sunt servantur inconiuncta. id est. integre in sui virtute. tu/auctore. id est. doctore ipso deo de cuius regno nunc loquimur. cognosces semper bonos esse potentes. malos vero impotentes nec unquam vitia esse sine pena nec sine premiis esse virtutes. et

Libri quarti Metrum primum

si mali manerent impuniti, et boni irremunerati, et sic perversus ordo esset in domo dei, s. in mundo quod est horribilius omnibus monstris.

Hic phia dat modum curandi ipsum boecium, d. Quam dudum, s. in 3° li. vidisti formam vere beatitudinis me monstrante, i. docete omnibus decursis, i. pertransitis que puto necessaria premittere, ostendam tibi viam que te reuehat, i. reducat domum, i. ad cognitionem vere beatitudinis, et ergo affigam, i. apponam tue menti pennas, i. rationes quibus mens possit se tollere in altum ut depulsa perturbatione contingente tibi ex affectu bonorum temporalium reuertaris sospes in patriam meo ductu, mea semita meis vehiculis.

No quod per pennas quas phia premit affigere menti boecij intelligit speculationem rationis et intellectus, virtus et sapientia. Sic enim avis volando in altum; deducit auxilio penarum, sic mens humana speculatione rationis et intellectus virtute et sapientia erigitur in contemplationem summi boni.

Istud est primum metrum huius quarti cuius primus versus dicitur metrum almanicum ab inuatore, dactylicum a pede predominantante, scilicet versus dicitur metrum archilochium ab inuatore, iambicum a pede predominantante. In quo metro phia ostendit viam per quam pervenit ad cognitionem summi homini, et est per considerationem creaturarum que gradatim se inscendunt que usque perveniat aliquid quod perveniat omni creature, et ista via dicitur similitudine avis volantis. Primum ergo dicitur via que mens perveniat ad cognitionem summi boni, et ostendit quod mens indicabit cum illic pervenerit, scilicet ibi. Duc te, Primum dicitur, dixi quod affigam pennas menti tue. Sunt etiam mihi penne volucres, i. veloces, s. virtus et sapientia que condescendunt, i. penetrant celsa, i. alta poli, quas pennas cum mens velox sibi induit, i. assumit ipsa sola, i. odio habens terras despicit eas querendo ulterius creatorem et mens superat globum, i. sphericum corpus immensi aeris cognoscendo quod ultra aerem est creator. Nubes videtur per tergum quod ultra nubes querit cognitionem summi boni et inscendit virtutem, i. similitudinem ignis que ignis calet ex agili, i. veloci motu etheris, i. celi, et ulterius procedit mens investigando donec surgat, i. eleuetur in domos astriferas, i. in orbem planetarum, et coniungat vias suas perhebo, i. soli, investigando quod sol non est deus donec comitetur iter gelidi senis, i. saturni que est super sole, mens inquam exis miles coruscus sideris, i. dei que est splendidum sidus, et ulterius ascendit super orbem planetarum donec perveniat, i. perveniat circum astra, i. celum stellatum que, s. astro pingit, i. ornat micans nox, quod nox stellis firmamenti illuminat, ubi, i. postquam satis fuerit exhaustum, i. speculatione evacuatum quod nulla stella rursus est deus, mens ulterius inscendit donec relinquat extimum polum, i. ultimum celum, et premat dorsa velocis etheris, i. firmamenti, s. spiritus, i. potes reverendi luminis, s. dei. Sic super ultimum polum dominus regum tenet sceptrum, i. imperium, et temperat, i. moderat habenas, i. regimina orbis et manes stabilis in se regit volucrum, i. velocem currum, i. circulari motu corporum celestium.

Et quam vere formam beatitudinis me dudum monstrante te vidisti, quo etiam sita sit agnovisti, decursis omnibus que premittere necessarium puto, viam tibi que te domum reuehat ostendam. Pennas etiam tue menti quibus se in altum tollere possit affigam, ut perturbatione depulsa sospes in patriam meo ductu, mea semita meis etiam vehiculis reuertaris

sospes in patriam meo ductu, mea semita meis vehiculis. **N**o quod per pennas quas phia premit affigere menti boecij intelligit speculationem rationis et intellectus, virtus et sapientia. Sic enim avis volando in altum; deducit auxilio penarum, sic mens humana speculatione rationis et intellectus virtute et sapientia erigitur in contemplationem summi boni.

Metrum dactylicum almanicum

Sunt etiam penne volucres mihi
Que celsa condescendant poli.
Quas sibi cum velox mens induit
Terras perosa despicit
Aeris immensum superat globum
Nubesque post tergum videt,
Qui que agili motu calet etheris
Transcendit ignis verticem
Donec in astriferas surgat domos
Perhebo que coniungat vias,
Aut comitetur iter gelidi senis
Miles coruscus sideris
Vel quocumque micans nox pingit,
Recurrat astra circulum,
Atque ubi iam exhausti fuerit satis
Polum relinquat extimum,
Dorsaque velocis premat etheris
Compos reverendi luminis
Dic regum sceptrum dominus tenet
Orbisque habenas temperat
Et volucrum currum stabilis regit
Rerum coruscus arbiter
No quod dicitur ignem calidum motu celi, ex quo videtur quod ca

Prosa secunda

lor nō sit p̄pria p̄ se q̄litas ignis cū sibi debeat p̄ motū celi. **S**z dicēdū q̄ loc⁹ nō solū ē cā cō
seruatiā locati s̄ oim accidētū naturalit̄ p̄sequētū. vñ qz celū ē loc⁹ ignis nō solū est cā ip̄ius i/
gnis. s̄ etiā ip̄s⁹ calor̄ ignē p̄sequētis. z qz p̄p̄ta dispositio celi fm quā habz caliditatem sup
oia ē mot⁹ eius. iō dic̄ ignē calē motū celi. nō excludēs p̄ h̄ qn calor sit p̄ se q̄litas ignis. **N**ō
q̄ saturnū vocat gelidū senē nō q̄ sit gelid⁹ formalit̄ s̄ effectiue. Est enī effectiū⁹ geluz frigor̄is z
dī senex qz mot⁹ ei⁹ tard⁹ ē ad modū senis. nā cursuz suū cōplet pluri tēpore q̄ sol vel q̄ lūa.

Duc te si reducem referat via

Quam nunc requiris immemor

Hec dices memini patria ē mihi

Hinc ortus. hic sistam gradum

Quod si terrarum placeat tibi

Noctem relictam visere

Quos miseri toruos ppli timēt

Cernes tyrannos exules

nisi reuertat: eē qd̄ a deo accepit affectiōe frenoz deturpatū p̄orsus amittit. p̄opt̄ qd̄ dicit̄ i
2° metro tertij libri Repetunt p̄rios queqz recursus. Redituz sua singula gaudent Nec manet
vlli traditus ordo. Nisi quod fini iūxerit ortum Stabilemqz sui fecerit orbem.

Boni bonuz adipisci possunt quod
desiderant. mali vero minime

Quam ego Pape inquit. vt magna promittis.
Nec dubito quin possis efficē. Tu modo quē
excitaueris. ne moreris.

iā ont̄ q̄s sit finis rez. et q̄bus gubnaculis mūd⁹ regat. nūc p̄hia vult adhibē boecio p̄fectā curā
remouedo dolores in q̄s boeci⁹ incidit ex igr̄tia p̄missoz. Et p̄mo boeci⁹ h̄ petit. z p̄hia 2° illud
p̄sequit̄ ibi. **P**rimū igit̄. Dic̄ p̄mo **T**um igit̄. s̄. finito sermone p̄hie. **E**go boeci⁹ inquit. **P**ape ē
int̄fectio amir̄tis o p̄hia tu magna p̄mittis nec dubito qn̄ possis efficē. i. ad effectū producē. tu
mō ne moreris. i. nō p̄trahas me quē excitaueris ad audiēdū. **N**ō q̄ sapiēs nihil p̄mittit qd̄
adimplē. nō possit qz opus sapientis ē nō mentiri. s̄ dic̄ boeci⁹ p̄hie. **S**ic magna p̄mittis nō du

P. **P**rimū igit̄ inquit bonis sp̄ adesse potētia. malos
cūctis viribus esse desertos agnoscas licebit. **Q**uorū
q̄dem alterz demōstrat̄ ex altero **N**ā cū bonū malūqz
p̄traria sint: si bonū potēs eē p̄stiterit/liquet imbecil
litas mali. **A**t si fragilitas clarescat mali: boni firmi/
tas nota ē. **S**z vtī n̄e sentētie fides abūdātiōz sit/al
terutro calle p̄cedā. nūc h̄ic nūc inde p̄posita p̄firmās

s̄. ex h̄ q̄ mali s̄ virib⁹ deserti. z h̄ cāz s̄dit. d. nā cū bonū z malū sint p̄ria. si bonū eē potēs p̄sti
terit. liquet. i. manifestū fuit. imbecillitas. i. impotētia mali. etsi fragilitas clarescat mali/firmitas
boni nota ē. **S**z vt abūdātiōz sit fides. n̄e sine alterutro calle. i. v̄qz via p̄cedā p̄firmās p̄posi
ta. nūc h̄ic. s̄. ex firmitate. nūc inde ex fragilitate mali. **N**ō q̄ p̄hia dictū suū q̄ si boni s̄ potēs
tes: mali s̄ impotētes/sūdat sup̄ p̄sideratōnē topicā. s̄. **S**i p̄positū in p̄posito: et oppositū i opposi
to. vt si sanitas est bō. egritudo ē mala. **D**ic̄ q̄ velit p̄cedē vtrāqz via. ex potētia bonoz p̄bēdo im

Dic̄ incipit scd̄a p̄sa h̄ q̄rti **C**ir
ca quā est sciendū q̄ p̄hia i p̄mo li.
sc̄ p̄sa iuestigādo cāz radice ifir
mitatis boeci⁹: cognouit q̄ boe⁹ ex
ignorātia finis rez malos hoies po
tetes. bonos nō impotētes putabat
Itē qz ignorabat q̄bus gubnaculis
mūd⁹ regat. fortuitoꝝ vices estima
bat fluitare sine rectorē. qz nō p̄hia

Dic̄ p̄hia p̄sequit̄ intētū. z p̄ p̄
bat bonos sp̄ esse potētes. et malos
impotētes. cui⁹ oppositū putabat bo
ecius. et tāgit p̄ modū p̄ quez vult
oñdē. 2° ont̄ et p̄bat intētū suū rōni
bus. ibi **D**uo s̄. **P**rio dic̄ o boeci⁹ p̄
mū licebit vt aḡscas bōis sp̄ adesse
potētia. et malos eē desertos. i. p̄ua
tos cūctis viribus. qz alterz. s̄. bonis
sp̄ adesse potētia demōstrat̄ ex altero

Libri quarti de consolatione philosophie

potentia malorum. et ex impotentia malorum potentia bonorum. quia si tamen unum istorum probaretur ex his reliquum concluderet per locum a prius est argumentum simile et non necessarium. et ideo utraq; partem vult probare et ex utroque reliquum concludere

Dic philosophia probat intentionem rationibus. 2° excludit quendam dubitationem ibi. **S**ed 3° probat 3° confirmat principale intentionem auctoritate Platonis ibi. **E**x quibus omnibus. **P**rius probat bonos spiritus esse potentes. et malos impotentes duabus rationibus. 2° ad idem ostendendum coarctat duas rationes ibi. **S**ed quoniam te. **P**rima induo secundum duas rationes. scilicet a ibi. **R**ursum inquit. **P**rius permittit duo necessaria ad primam rationem. 2° ex his arguit. ibi. **D**es igitur homines. primo permittit unum necessarium. 2° aliud ibi. **M**eministi ne primo dicit. **D**uo sunt principia quibus constat. i. permanet omnis effectus humanorum actuum. i. voluntas et potestas quia si alter desit. nihil est quod queat effectus explicari. i. fieri. **Q**uod declarat. deficiente enim voluntate nullus effectus producit. quia nullus aggreditur quod non vult. et si potestas absit. voluntas frustra fit. quod fit. i. ex quo sequitur ut si videas aliquem velle adipisci quod minime adipiscitur: non potes dubitare huic defuisse valentiam. i. potentiam obtinendi quod voluerit. et ideo dicit boetius. **P**rospicuum est. nec villo modo dubitari potest. **E**t subdit philosophia. **Q**uod non videas effecisse quod voluerit: non dubitabis eum non potuisse. i. non habuisse potentiam. **E**t dicit boetius. **M**ime. **I**ta philosophia concludit tanquam manifestum ex dictis. **I**llud quod quisque potest in eo est validus. i. potens. quod non potest in eo est censendus. i. iudicandus imbecillus. i. impotens. **E**t dicit boetius. **F**ateor inquam. **N**on quod philosophia dicit nullus aggreditur quod non vult. **C**on. **A**liquis nolens inficit vel ledit homines: sed aliquis aggreditur quod non vult. **I**ta aliquis cogit facere aliquid contra voluntatem suam. et sic aggreditur quod non vult. **D**icens quod philosophia loquitur de effectu spontaneo quod ex intentione procedit. non de eo quod casu contingit. **U**n dicendum ad primum quod vos potest parari vel ad ipsam actionem quam aliquis primo aggreditur. et sic non deficit vos. vel potest parari ad consequens illam actionem et sic potest deficere vos. ut si aliquis nolens hominem inficit. **A**d 2^m dicitur. **I**llud quod quis coarctat facit eum voluntarium mixtum. tamen simpliciter est involuntarium. **A**liquis enim coarctat magis vult hoc facere quam sustinere penam vel perdere vitam. et ita respectu talis effectus non deest vos. sed quantum ad actum interiore vos spiritus libera est. et cogi non potest.

Dic philosophia permittit 2^m utile ad rationem. et est resumptio quaedam prius dictorum. **M**eministi ne esse collectum. i. conclusum superioribus rationibus omnem intentionem humane voluntatis festinare. i. tendere ad beatitudinem quam vos agitis. i. ducit diversis studiis. **R**unt boetius. **M**emi inquam illud esse amratum. **I**ta querit philosophia. numquam recordaris beatitudinem esse ipsum bonum. et eo modo desiderari bonum ab omnibus cum beatitudo petitur. i. desideratur. **R**unt boetius. **M**ime recordor quia illud fixum teneo memorie. **N**on quod recordari est aliud reducere ad memoriam quod per oblivionem est lapsum a memoria. et quia beatitudinem esse ipsum summum bonum non exciderat a mente boetii sed spiritus remanebat in hitu. ideo dicit se non recordari de his in memoria tanquam fixum tenere.

Dic philosophia arguit ex dictis probas bonos esse potentes. et malos impotentes tamen ratione. **Q**uicunque adipiscuntur quod volunt sunt potentes. et qui non adipiscuntur quod volunt sunt impotentes. ex primo principio. **S**ed boni adipiscuntur quod volunt. i. summum bonum. mali licet velint non adipiscuntur ipsum. quia si mali adipiscerentur

Duo sunt quibus omnis humanorum actuum constat effectus. voluntas scilicet ac potestas. **Q**uorum si alterutrum desit. nihil est quod explicari queat. **D**eficiente etenim voluntate. ne aggreditur quidem quicquid quod non vult. **E**t si potestas absit. voluntas frustra. **Q**uo fit ut si quem videas adipisci velle quod minime adipiscatur: huic obtinendi quod voluerit. defuisse valentiam dubitare non possis. **B.** prospicuum est inquam. nec villo modo negari potest. **P.** **Q**uod non effecisse quod voluerit videas. num etiam potuisse dubitabas? **B.** **M**ime. **P.** **Q**uod non quisque potest in eo validus. quod non potest in hoc imbecillus esse censendus est. **B.** **F**ateor inquam.

P. **M**eministi ne igitur inquit superioribus rationibus esse collectum. intentionem omnem voluntatis humane quam diversis studiis agitis ad beatitudinem festinare? **B.** **M**emi inquam illud quoque esse demonstratum. **P.** **N**un recordaris beatitudinem ipsum esse bonum. eoque modo cum beatitudo petitur ab omnibus desiderari bonum? **B.** **M**inime inquam recordor. quoniam id memorie fixum teneo.

P. **M**ime recordor quia illud fixum teneo memorie. **N**on quod recordari est aliud reducere ad memoriam quod per oblivionem est lapsum a memoria. et quia beatitudinem esse ipsum summum bonum non exciderat a mente boetii sed spiritus remanebat in hitu. ideo dicit se non recordari de his in memoria tanquam fixum tenere.

Des igitur homines boni pariter ac mali indiscreta intentione ad bonum pervenire nituntur. **B.** **I**ta inquam consequens est. **P.** **S**ed certum est adeptioe boni bonos fieri. **B.** **C**ertum est. **P.** **A**dipiscuntur igitur boni quod appetunt. **B.** **S**ic videtur. **P.** **M**ali vero si adipiscerentur quod appetunt

Prosa secunda

bonū: mali esse non possent. **B.** Ita est. **P.** Cum igitur utriusque bonū petant. sed hi quidem adipiscantur illi vero minime. Num dubium est bonos quidem potētes esse. qui vero mali sint imbecilles? **B.** Quisquis inquam dubitat. nec reus naturā: nec consequentiā potest considerare rationum.

tū ē dicit boeci⁹. Igitur concludit philosophia. boni adipiscunt quod appetunt. i. volunt. Dicit boeci⁹. Sic videtur dicit philosophia. si mali adipiscerent bonū quod appetunt non possent esse mali. Ita est dicit boeci⁹. Igitur concludit philosophia. Cum utriusque petat bonū. sed hi. i. s. boni illud adipiscant. illi vero mali minime. non est dubium bonos esse potētes. quod vero mali sint imbecilles. i. impotētes. Rūm boeci⁹. Quicumque dubitat de hoc. non potest considerare naturā reus nec consequentiā rationū. **Nō** quod quod veritas proponit fundat super naturā reus. quod negat veritatem proponit non potest considerare consequentiā reus. sicut negat veritatem proponit non potest considerare rationū quod veritas rationū super veritatem proponit fundat. Iō dicit boeci⁹. Qui dubitat de premissis non potest considerare. zē

P. Rursus inquit. Si duo sint quibus idem finem naturā propositū sit. eorumque vno naturali officio id ipsum agat atque perficiat. aliter vero naturale illud officium minime administrare quae est. alio vero modo quod naturā puenit non quod de impleat propositū suū sed imitem implētem. Quēnam horū valētiore esse decernis? **B.** Etsi coniecto inquam quod vel.

planius tamen audire desidero. **P.** Ambulandi inquit motū finem naturā esse hominibus num negabis? **B.** Minime inquam.

P. Eiusque rei pedum officium esse naturale num dubitas? **B.** Ne hoc quidem inquam. **P.** Si quis igitur pedibus incedere valens ambulet. aliter quod cui hoc naturale pedum desit officium: manibus nitens ambulare conetur. quod horū iure valentior existimari potest? **B.** Contexere inquam cetera. nam quod naturalis officij potens: eo quod idem nequeat valentior sit nullus ambigit.

P. Sed summū bonū quod eque malis bonisque propositū. boni quidem naturali officio virtutem petunt. mali vero variā per cupiditatē quod adipiscendi boni naturale officium non est: idem ipsum conantur adipisci. An tu aliter existimas? **B.** Minime inquam. nam etiam quod est consequens patet.

Ex his enim que processerim bonos quidem potētes: malos vero esse necesse est imbecilles. **P.** Recte inquit precurris. id est (viti medici sperare solent) indicium est erecte iam resistentis quod nature

per me. Ex his enim que processerim nec est bonos esse potētes. malos vero imbecilles. et philosophia applaudes boecio dicit Recte inquit precurris. et illud est signum sicut medici solent sperare indicium id est signum recte nature est nature resistentis super ipsi morbo.

P. Nota quod ex littera format talis ratio

summū bonū non est mali. sed boni sunt potētes. mali impotētes. vnde dicitur in littera. Des homines boni et mali nituntur puenire ad bonū indiscreta intentione. i. indiuisa intentione. dicit boeci⁹. Ita consequens est ad dēa. Subdit philosophia. certum est bonos fieri ad aptitudinem boni. Certum est bonos fieri ad aptitudinem boni. Certum est bonos fieri ad aptitudinem boni.

P. Nota quod ex littera format talis ratio

summū bonū non est mali. sed boni sunt potētes. mali impotētes. vnde dicitur in littera. Des homines boni et mali nituntur puenire ad bonū indiscreta intentione. i. indiuisa intentione. dicit boeci⁹. Ita consequens est ad dēa. Subdit philosophia. certum est bonos fieri ad aptitudinem boni. Certum est bonos fieri ad aptitudinem boni. Certum est bonos fieri ad aptitudinem boni.

P. Nota quod ex littera format talis ratio

P. Nota quod ex littera format talis ratio

P. Nota quod ex littera format talis ratio

P. Nota quod ex littera format talis ratio

P. Nota quod ex littera format talis ratio

P. Nota quod ex littera format talis ratio

P. Nota quod ex littera format talis ratio

P. Nota quod ex littera format talis ratio

P. Nota quod ex littera format talis ratio

P. Nota quod ex littera format talis ratio

P. Nota quod ex littera format talis ratio

P. Nota quod ex littera format talis ratio

Libri quarti de consolatione philosophie

Qu duo intendunt aliqd' ppositu naturali. qd' id ppositu psequit officio naturali: e potens. z qd' no psequit illud ppositu naturali officio e impotes. **S**z ta' boni qz mali naturalit' tendunt ad beatitudinē. z boni ipaz psequunt naturali officio. i. v'ute. mali at no. q' boni st potētes. mali vo im potētes. **N**ō circa vltimū q' medici solēt accipe signa pnostica sanitatis ex egro qn patēs erig' se z p se nitit' fortiori remedio. **S**ic i boe° signū erat pualescētē z sanitatis q' ipē rōnē phie remediante q' pcurrēs p se ppleuit.

Vic phia coaceruat qsdam alias rōnes breues ad ppositu oñdenduz. **E**t st q' tuoz rōnes. scd' a ibi. **C**ōsidera v'o. scia. ibi. **I**n q' re. q' rta ibi. **C**ur ei. **P**rio dic' **S**z qm te spicio pm ptissimū ad intelligēdū ego coaceruabo. i. pponā crebras rōnes. vides eni q'nta pateat infirmitas viciolos' rū hoim cū nec ad h' queāt puenire ad qd' ducit z p'pellit eos naturalis intentio. et qd' esset de istis mal' censendū si desererent h' auxilio nature p'uentis tā magno ac pene inuictō. q. d. nihil aliud censendū est nisi q' impotētie eoz h' ascriberet.

Nō q' tā boni qz mali vniuersalit' tendunt ad bonū. et mali deficiūt ab eo qd' ppetit eis sm naturā. ex h' arguit sic. **M**aria impotētia est defice ab eo qd' natura intēdit. et h' faciūt mali. q' st impotētes. **N**ō q' dic' pene inuictō. q' appetit' naturalis boni n' h'z p' rariū repugnās q' vincat. h' tū p ignorātiā et errore vitioz p'uertit. z ita aliq' mō vincit. licz nō directē.

Vic phia ponit scd'az rōnē z dic' **C**ōsidera ex his q' dicā q'nta impotētia habeat sceleratos hoies. **N**ūc eniz appetūt p'nia leuia et ludicra. i. iocosa. h' ipi deficiūt circa ipaz rez sumā. i. pfectioez atz v'icē. **N**ec p'rigit ipsis miseris effect' boni i eo. i. p'pt h' q' ipsi moluūt. i. laborāt ad q' rē dies z noctes. i. trāstoria et t'palia bō. **N**ō ex l'ra format' tal' rō. q'nto maius e illd' a q' aliqs deficiūt. tāto maior e suus defect' z in maiorē impotentā cadit. h' illud a q' mali deficiūt nō est qd' vile z modicū h' est sumū bonū. q' maloz maxia e impotētia.

Vic phia ponit scd'ā rōnē pbāto bonos maxie eē potētes p' tractādo exēplū s' positū. z ex h' pcludit malos maxie esse impotētes. **E**t dic' in q' re. i. assuetudie boni desiderati e/ minēt vires bonoz sup vires maloz rū. **S**ic eni censerēs. i. iudicātes eē ambulādi potētissimū q' pedib' incedens potuisset puenire vsqz ad euz locū q' vlteri' nihil peruiū. i. manifestū iacēt incessui. ita necesse e q' euz iudices potētissimū q' apprehēdit finē expetēdoz q' nihil e vlt. tales at st boni. **E**x q' fit. i. seq' qd' huic obiacet. i. p' rriū e vt iudē scelesti. i. mali videant' deserti oibus virbi'. **N**ō q' sic viator aliq' d' potens cū ambulat ad eū locū vbi nihil ampli' restat de via: sic boni qn pueniūt ad finem z ad bonū qd' tēscendi nō p' r' iō d' n' r potētes. mali at qz ipm attingē nō pnt dicunt' impotentes.

Vic phia ponit q'rtā rōnez. 2° excludit qndā dubitationē ibi. **Q**d q' dem. **R**ō quā intēdit i sumā est ista. **M**ali qn relicta v'ute declinat ad vicia. aut sciūt bonū esse adherē v'uti. aut nesciūt. si nesciūt/peccant p ignorātiā. nihil at est impotētius ig

Sed qm te ad intelligendū promptissimū eē spicio. crebras coaceruabo rōnes. **V**ide eni quāta viciolos' hoim pateat infirmitas. q' nec ad hoc q' dez peruenire queūt. ad qd' eos naturalis ducit ac pene p'pellit intētio. **E**t qd' si h' tamagno ac pene inuictō p'uentis nar

Cūre desererent auxilio?

Cūre desererent auxilio? **C**ūre desererent auxilio? **C**ūre desererent auxilio?

Cōsidera v'o q'nta sceleratos hoies habeat impotētia. **N**eqz ei leuia aut ludicra p'nia petūt. q' p' seq' atz obtinē nō pnt. h' circa ipaz rez sumā v'icēqz deficiūt. nec i eo miseris p'rigit effect' q' solū dies noctesqz moluūt. **N**ō ex l'ra format' tal' rō. q'nto maius e illd' a q' aliqs deficiūt. tāto maior e suus defect' z in maiorē impotentā cadit. h' illud a q' mali deficiūt nō est qd' vile z modicū h' est sumū bonū. q' maloz maxia e impotētia.

In qua re bonoz vires eminent. **S**icut eni cum qui pedibus incedens. ad eū locū vsqz puenire potuisset. quo nihil vlt'ius peruiū iaceret incessui/ambulandi potētissimū esse censerēs/ita eū qui expetēdoz finē: quo nihil vltra est apprehēdit. potentissimūz necesse est iudices. **E**x quo fit quod huic obiacet. vt iudē scelesti viribus omnibus videantur esse deserti.

Ex quo fit. i. seq' qd' huic obiacet. i. p' rriū e vt iudē scelesti. i. mali videant' deserti oibus virbi'. **N**ō q' sic viator aliq' d' potens cū ambulat ad eū locū vbi nihil ampli' restat de via: sic boni qn pueniūt ad finem z ad bonū qd' tēscendi nō p' r' iō d' n' r potētes. mali at qz ipm attingē nō pnt dicunt' impotentes.

Cur eni relicta v'ute vicia sectant? **I**nscicia ne bono rū? **S**ed qd' eneruati' ignorātie cecitate? **A**n sectāda nouerūt? h' trāsueros eos libido p'cipitat. sic qz intēperātia fragiles: q' obluāri vicio nequeūt. **A**n scientes volētesqz bonū deserūt ad vicia deflectunt? **S**ed

Prosa secunda

hoc modo non solum potentes esse sed omnia esse desinunt. Nam quod
commune omnium quod se finem relinquunt: pariter quod esse desinunt.

Si non volentes sed affectu libidine passionum auertunt ad vitia sequitur quod sunt impotentes quia maxima im-
potentia est non posse resistere passionibus. Si autem scientes et volentes relinquunt bonum: sequitur quod non tamen
sunt impotentes sed etiam quod omnia non sunt. Cum enim omnis natura in quantum homini habeat ordinem ad finem, in quantum
tamen aliquid desinit ab ordine ad finem in tantum deficit a natura, et per consequens ab esse ipsius nature. Ista ratione
pretendit in littera et dicitur Cur enim relicta virtute mali sectantur vitia, ne per nunquam hoc est ex inscitia, id est ex igno-
rantia bonorum? Sed quod est enervatum, id est debilius cecitate ignorantie, quod dicitur nihil. An ipsi nouerunt sectantur
da bona, sed ipsos inuersos libido, id est concupiscentia precipitat in vitia, et sic ipsi fragiles incontinentia, id est propter incont-
entiam libidinis nequeunt vicio obluantur, id est resistere. An scientes et volentes deserunt bonum et descedunt ad vi-
cia voluntate et scia, sed hoc modo non solum potentes esse desinunt sed omnia desinunt esse. Cuius assignat rationes, nam
quod relinquunt eodem finem omnium quod se, id est deum quod est ipsum esse: pariter esse desinunt. Non quod primum ens verissime
habet esse, nam ipsum est causa esse omnibus ut sunt, ut patet per Commentum, ubi metaphysice, et per philosophum celestem, et mundum. Ab hoc ente de-
riuatum est singulis esse et viuere, quanto ergo magis per vitia aliquis recedit a primo esse: tanto magis desinit esse.
Unde Gregorius in libro morum loquens de diabolo dicit quod diabolus bene dicitur non esse quia a summa essentia recessit, et
per hoc quod cotidie ex crescente defectu recedit ad non esse quam ab eo quod vixit esse cecidit. Non quod philosophia tres as-
signat causas ex quibus omne peccatum procedit. Omnis enim peccatus vel peccat ex ignorantia, et hunc modum primo tan-
git, vel peccat ex impotentia resistendi, et istum 2° tangit, vel ex voluntate et malicia, et illum modum quia

Quod quidem cupiam mirum forte videatur, ut malos quod plures
hominum se eosdem non esse dicam. Sed ita sese res habet. Nam
quod mali se eos malos esse non abnuo, sed eosdem esse pure
atque simpliciter nego. Nam uti cadaver hominem mortuum di-
xeris: simpliciter non hominem appellare non possis, ita vicio-
sos malos quod esse peccerim: sed esse absolute nequeam
proferri. Est enim quod ordinem retinet seruaturque natura. Quod

non ab hac deficit: esse etiam quod in sua natura situm est delinquit
sed nequeam proferri ipsos absolute esse sine determinatione distrahente, et replicat causas per dicitur, d. Solum
enim illud est quod ordinem recte seruat in natura, quod autem ab hac natura et ab ordine deficit: etiam esse quod in sui
natura situm est delinquit. Non quod malum est determinatio distrahens sic et mortuum, vnde sic procedendum est
cadaver hominis esse hominem mortuum, non tamen simpliciter procedendum est cadaver esse hominem. Sic quocumque malum
procedendum est esse malum: non tamen simpliciter procedendum est ipsum esse, vnde sic patebit etiam per philosophum, homines peruersi
in malicia humana miserunt naturam, sed per malicia homines desinunt esse quod fuerat

Sed prout iniquos mali. Ne ego quidem negauerim, sed hec
eorum potentia non a viribus sed ab imbecillitate descendit.
Possunt enim mala que minime valerent si in bonorum
efficientia manere potuissent, que possibilitas eos cui-
dentius nihil posse demonstrat.

suetudinem loquendi. Rndet philosophia, ego non quidem negaueri quoniam mali possint, sed hec potentia ipsorum non de-
scendit a viribus sed ab imbecillitate, id est a fragilitate, quod declarat, quia mali prout quidem mala, que minime va-
lerent, id est possent si potuissent manere in efficientia eorum bonorum, id est si efficientia malorum esset talis qualis illa
quam habent boni que potissima est ut patet ex dictis, que possibilitas malorum que prout mala, demonstrat eos cui-
dentius nihil posse. Non quod dicit malos minime posse mala si permaneat in efficientia bonorum, ex quo videtur
tur quod boni non prout facere malum, nec per consequens peccare, quod falsum est, cum iustus septies in die cadat et for-
tior resurgit secundum scripturam, Ad hoc dicendum quod boni non prout facere malum ex electione recte ratio-

norantia, sed mali peccantes ignorantia
sunt impotentes. Si autem sciunt bonum
esse adherere virtuti, et declinant ad vitia,
aut volentes derelinquunt bonum aut in-

norantia, sed mali peccantes ignorantia
sunt impotentes. Si autem sciunt bonum
esse adherere virtuti, et declinant ad vitia,
aut volentes derelinquunt bonum aut in-

ramior est vltimuz ponit.
Dicit philosophia excludit dubitationem
Aliquis enim dubitaret quomodo aliquis pos-
set esse malus et tamen dici non esse, sed ex-
cludit philosophia, d. Mirum forte videatur
cupiam, id est alicui ut malos quod plures se
hominum, dicam ipsos non esse. Sed ita
res se habet quibus quis mirum videatur. Nam quod se
mali: eos esse malos non abnuo, id est ne-
go, sed ipsos simpliciter et pure esse nego.
Nam sic cadaver hominis mortuum dixe-
ris, simpliciter autem hominem appellare non pos-
sis. Ita viciosos malos esse proferri.

Ita viciosos malos esse proferri.
Sic et replicat causas per dicitur, d. Solum
enim illud est quod ordinem recte seruat in natura, quod autem ab hac natura et ab ordine deficit: etiam esse quod in sui
natura situm est delinquit. Non quod malum est determinatio distrahens sic et mortuum, vnde sic procedendum est
cadaver hominis esse hominem mortuum, non tamen simpliciter procedendum est cadaver esse hominem. Sic quocumque malum
procedendum est esse malum: non tamen simpliciter procedendum est ipsum esse, vnde sic patebit etiam per philosophum, homines peruersi
in malicia humana miserunt naturam, sed per malicia homines desinunt esse quod fuerat

Dicit philosophia excludit dubitationem
contingere circa principale propositum. Vnde
sunt enim quod mali sunt impotentes, aliquis
dubitaret quomodo hoc vixit sit cum tamen proue-
nt sit dicitur quod mali prout, sed soluit philosophia,
2° ostendit quod potentia malorum nulla sit, ibi
Nam si vti. Dicit philosophus Boetii tu iniquos
obijciendo per philosophum quod mali prout sed con-

obijciendo per philosophum quod mali prout sed con-
tingere circa principale propositum. Vnde
sunt enim quod mali sunt impotentes, aliquis
dubitaret quomodo hoc vixit sit cum tamen proue-
nt sit dicitur quod mali prout, sed soluit philosophia,
2° ostendit quod potentia malorum nulla sit, ibi
Nam si vti. Dicit philosophus Boetii tu iniquos
obijciendo per philosophum quod mali prout sed con-

Libri quarti de consolatione philosophie

nis que sp deprecatur ad optia. lz de potētia absoluta possint facē malū. in qntū tm potētia eoz cō iungit volūtatē et electioni q eligūt bonū et nō malū. sic dicunt nō posse facē malum

Dic pbat q potētia maloz nlla sit triplr. scda ibi. Atq; vt itelligas tria ibi. Duc accedit primo dic. si cur collegimus pauloante. malū nīhil est. et mali tm pnt mala. ex b liquet improbos nihil posse. Et dic boeci. pspicū est nihil. cū malū nihil sit. s mali tm pnt mala. q pnt nihil. et p pns nlla est eoz potētia q malū nihil sit. visū ē pus. et dic btiis Augl. Quz vniuerse nature p kbū dei facte sint. iniqtas p ipm facta nō est. qz iniqtas nlla sbna est. z pccm nō est natura. s viciū nature appetētis illud qd non est sui ordinis.

Dic pbat idem alio mō. d. boeci quēnā sit vis h potētie q mali dnr posse. sic p fideā ex dicendō Nos pauloan diffiniūm nihil esse potētie sūmo bono. s. deo. Ita ē dic boeci. et phia s idē. s. sūmū bonū n pnt facē malū. Nime dicit boe. Et phia. ē igit aliq; q putet hoies oia posse. Neo dic boe. nisi q; insaniat et phia sibiūgit. ijdem hoies pnt malefacē. Utinā n possent dic boeci. Igit phia arguit. cū igit tm mō potens bonoz possit oia. nō at pnt oia potētes maloz. manifestū est eosdez tm mō posse q mala pnt. Nō q posse malū magis arguit impotētiā q; potētiā qz si arguēt potētiā tūc deberet oipotētissimo. s. deo qd falsū est. vñ pnt argui ex lra sic Deus pnt oia et nō pnt malū. Mali nō pnt oia et pnt malū. q posse malū magis arguit impotētiā q; potētiā.

Dic pbat idē 3 mō. d. Duc accedit q ondīm oēm potētiā esse numerādā int expetēda z oia expetēda. i. desiderādā referri ad bonū velut ad qddā cacumē. i. ad pfectionē sue natue. s. possibilitas. i. potētia patrā di sceleris. i. faciēdi malū nō pnt referri ad bonū. igit expetēda nō est. oia at potētia expetēda ē. liquet igit potētiā maloz nō ē potētiā. Nō q rō sic pnt formari ex lra Dis potētia q est potētia natura ē appetēda z referit ad bonū. q potētia mali nō ē potētia

Dic ex dicitis pcludit pclusionē pncipalē pfirmādo eā auctoritate platonis. d. Ex qbus iaz reclaratis apparet mīme dubitabil potētia bonoz z infirmitas maloz. z liq; verā ē illā sentētiā platonis. Solos sapientes posse facē qd desiderant. improbos nō explē posse qd libeat. i. qd libidini placeat. qd nō desiderēt rōnali appetitu malos explē nō posse. faciūt enī mali q libet. i. q libido expetit dū putāt se adepturos bonū qd desiderāt p ea qd delectant s mīme adipiscunt. qm pbra. i. vicia

Nam si vti pauloante collegim. malum nihil est: cum mala tātummō possint. nihil posse improbos liquet.

B. Perspicuum est

Nō q rō sic format. **P**osse malū ē posse nihil. cū malū nihil sit. s mali tm pnt mala. q pnt nihil. et p pns nlla est eoz potētia **Nō** de b q malū nihil sit. visū ē pus. et dic btiis Augl. Quz vniuerse nature p kbū dei facte sint. iniqtas p ipm facta nō est. qz iniqtas nlla sbna est. z pccm nō est natura. s viciū nature appetētis illud qd non est sui ordinis.

P. Atq; vt itelligas quēnā sit hui potētie vis. sūmo bono nihil potētiā ē pauloante diffiniūm. **B.**

Ita ē inq; **P.** Sed idem inquit facere malū nequit

B. Nime. **P.** Est igit inquit aliquis q oia posse homines putet? **B.** Nisi q; insaniat. nemo. **P.** Atqui

ijdem possunt mala. **B.** Utinā quidem inq; nō possent. **P.** Cum igitur bonoz tm mōdo potens: possit

omnia. nō nō queant omnia potentes etiam maloz. eosdem qui mala possunt. minus posse manifestum ē

magis arguit impotētiā q; potētiā qz si arguēt potētiā tūc deberet oipotētissimo. s. deo qd falsū est. vñ pnt argui ex lra sic Deus pnt oia et nō pnt malū. Mali nō pnt oia et pnt malū. q posse malū magis arguit impotētiā q; potētiā.

Huc accedit q oēz potētiā inter expetēda numerādā. oiaq; expetēda referri ad bonū. velut ad quoddam nature sue cacumen ostendim. Sed patrādi sceleris possibilitas: referri ad bonū non pōt. expetēda igit nō ē. Atqui ois potētia expetēda ē. Liqueet igit maloz possibilitatem non ē potētiā

Dis potētia q est potētia natura ē appetēda z referit ad bonū. q potētia mali nō ē potētia

Ex quib; oibus bonoz quidē potētia. maloz nō mīme dubitabil apparet infirmitas. Verāq; illā platonis esse sentētiā liquet. solos qd desiderant facere posse sapientes. improbos nō exercere quidem qd libeat. qd nō desiderant: explere nō posse. faciūt enī que libet. dūz p ea quibus delectantur id bonum qd desiderāt. se adepturos putāt. s; minime adipiscunt. qm ad beatitudinē probra non veniunt.

vel hoies viciosi nō veniūt ad beatitudinē. **Nō** dū q de

Metrum secundum et Prosa tertia

siderium est appetitum rationalem, libitum autem spectat ad appetitum sensuale. Et si mali affectet beatitudinem appetitum rationalem, tamen quod faciunt quod libet/sequentes appetitum sensitivum, id est ad beatitudinem non perveniunt, sapientes autem qui continent delectationes sensuales et innituntur intellectualibus: ipsi sunt qui perficiunt animam suam scientia sui creatoris qui de nihilo fecit eos ut scribitur in libro de pomo. **N**ia non tristabit neque turbabit cum recedit a corpore ut scribitur in eodem

Metrum trochaicum alamanicum cum istis dimetro acatalecti

Quos vides sedes celsos
Solij culmine reges

Purpura claros nitente

Septos tristibus armis

Ore toruo comminantes

Rabie cordis anhelos.

Detrahat siquis superbis

Vani tegmina cultus

Jam videbit intus artas

Dominos ferre catenas

Hinc enim libido versat

Quidam corda venenis

Hinc flagellat ira mentem

Fluctus turbida tollens

Meror aut captos fatigat

Aut spes lubrica torquet

Ergo cum caput tot unum

Cernas ferre tyrannos

Non facit quod optat ipse

Dominis pressus iniquis.

Dentibus amittere hominem humanam naturam

Uides ne igitur quanto in sceno probra voluant.

Qua probitas luce resplendet? In quo perspicuum

est nunquam bonus premia nunquam sua sceleribus deesse supplicia.

tamen ibi Rex etenim. Primum dicitur sic **U**ides ne igitur o boeci in quanto sceno, id est in quanta vilitate impotentie voluant probra, id est homines probrosi et viciosi, vides etiam quod luce, id est qua claritate potentie resplendet probitas studiosorum hominum. In qua sic in suo antecedente perspicuum est hoc consequens, scilicet nunquam bonis premia: nunquam sceleribus, id est hominibus sceleratis deesse sua supplicia. **N**on quod mali dicitur volui in sceno quod mali et maxime libidinosi sibi assimulant, sicut postea prebit quod volunt in sceno sed illud **S**us magis in sceno gaudet quam fonte sereno, de quibus dicitur scriptura **P**utruerunt iumenta in stercore suo. **P**robi autem luce resplendent, quia studio et probitas ultra humanam naturam hominem prouehit, et diis assimilat

Istud est metrum secundum huius quarti, et est metrum mixtum primum dicitur alamanicum ab inventore, trochaicum a pede pedante, scilicet dicitur pheregratum ab inventore, spondaicum a pede pedante. In quo metro phia sunt quod potest

tertia malorum sit consideranda in quibus maxime videtur esse, sic scilicet reges et principes, et dicitur incipiendo constructionem in septimo versu. **S**iquis detrahat, id est remoueat per considerationem et intellectum tegmina, id est tegmina vani cultus exterioris superbis regibus. **Q**uos reges vides sedes celsos culmine, id est altitudine solij, id est cathedre quas vides claros purpura nitentes, septos, id est circumdatos armis tristibus, id est tristatibus. **R**eges inquam dominantes, id est minas imponentes miseris toruo ore, id est crudeli aspectu anhelos, id est cupidos vel festinos rabie cedis, id est crudelitate mortis. **J**am videbit dominos tales ferre intus, id est in animo artas catenas, id est vincula vicioz. **Q**uod manifestat subdes. **H**inc enim, id est ex vna parte libido, id est concupiscentia versat, id est precipitat corda talium tyrannorum audis venenis. **H**inc, id est ex alia parte ira turbida flagellat, id est punit mentem ipsorum, ira inquam tollens, id est excitans fluctus, id est disturbia, aut captos infortunio aliquo merore ipsos fatigat. **A**ut spes lubrica, id est vana torquet. **C**um ergo cernas unum caput, id est unum principem ferre, id est sustinet tot tyrannos, id est passiones tyrannizantes, ipse pressus iniuris dominis, id est vicijis dominantibus non facit quod optat. **N**on quod intentio phie est dicitur si quis visu posset penetrare corda principum quas videt sedes in altis solijs ornatos claris indumentis habentes arma terretia et toruo vultu respicientes miseros, statim visu cognoscet ipsos ligatos multis catenis insolubilibus, scilicet passionibus ire, spei, timoris, et sic ligati passionibus non faciunt quod optant, et persequens sunt impotentes. **N**on quod dicitur homo pressus iniuris dominis, id est vicijis dominantibus; non facit quod optat, dicitur beatus **A**ugustinus in libro de ciuitate dei. **B**onus etiam si seruiat: liber est, malus autem si regnat seruus est, nec vniquam est quod quibus est tot dominorum seruus est quam quod vicioz

Parrat premium esse vniuersumque rei
idem quicquid geritur, et vicijis ante

Libri quarti de consolatione philosophie

Dic phia psequit intentum. 2° p^o mo pbat q^o bonis nunq^o desunt premia. 2° q^o malis nunq^o desunt supplicia. ibi **Q**ue cu^o ita sint. p^omo ont q^o bonis nunq^o desunt p^omia. 2° ont q^o sit illud p^omium. ibi. **A**t cui^o p^omij. **P**rimu^o pbat duab^o r^onibus. scdaz ponit ibi. **P**ostremo. **P**rima r^o tal^o est. ois res ppter qua^o aliud gerit: e^o p^omium illi^o rei q^o gerit. s^o p^ot bonu^o oia futz gerunt. s^o bonu^o est p^omium oim que gerunt. s^o bonu^o a bonis se/parari no^o p^ot. qz ia no^o essent boni. s^o bonis nunq^o desunt sua p^omia. vn^o di/cit i lra. **R**ez que gerunt. i. futz: illd^o ppter qd^o vnaqueq^o res gerit. i. fit. il/lud videt no^o iniuria esse p^omium illi/us rei. **H**oc declarat exemplari^o. vt currenti in stadio. i. i aliq^o spacio: co/rona est p^omium ppter quaz currit. s^o ondim^o prius b^oritudine esse id ipm bonu^o/ p^ot qd^o oia gerunt. s^o ipm bo/nu^o est veluti p^omune p^omium/ actibus hu^omanis p^opositu^o. s^o hoc bonu^o no^o p^ot separari a bonis. **N**o eni bo/nus iure vocabit^o q^o careat bono. qre p^obos mores. i. hoies bn^o mozigeratos no^o relinquunt sua p^omia. **Q**uatuncuq^o s^o seuiant mali p^otra bonos: tn^o sapienti no^o decidet corona. i. p^omium. nec arefcet. i. minuet. qz aliena improbitas no^o decerpit. i. no^o aufert p^omium decus p^obis animis. **Q**z si boni re/cepto p^omio extrinsecus letarent: poterat s^o aliq^os auferre ab eis. vel saltem ille q^o p^otulisset. s^o qz il/lud p^omium sua p^obitas vnicuiq^o p^ofert: tnc quilibet carebit suo p^omio cu^o desierit esse p^obis. **N**o q^o p^osuetudo fuit apud Romanos currere i stadio. i. in aliq^o spacio qd^o vocabat^o stadiu^o. 2° qui citi^o venit ad metam/ sustulit p^omium. s. coronam vel aliquid aliud. sic dic^o apls **N**escitis q^o hi q^o in stadio cur/runt: oes qdem currunt s^o vn^o accipit b^oraui^o. sic currite vt app^ohedatis. s^o id ppter qd^o currit est p^omium currentiu^o. **N**o q^o bon^o no^o p^ot care p^omio. qz illud a q^o ho^o denoiat bon^o: est v^otus vel opatio p^otuosa. qz fm **A**r. ij. et b. **D**is v^otus erit vtiq^o habit^o/ ex q^o ho^o fit bon^o. p^opt qd^o dignitas v^otutis est p^omium v^otuose operantiu^o. s^o operas v^otuose no^o p^ot p^ouari v^otute. s^o bonus non p^ot care suo p^omio. **N**o q^ontuncuq^o mali seuiat/ tn^o sapienti no^o decidet corona. qz fm **S**en. **N**unq^o in t^ontu viciu^o co/traibit: nec malicia inalescet p^otra v^otutes qn^o nome^o phie sacru^oz venerabile p^omaneat. **S**ic siliter **D**ic ponit scdam r^onez q^o talis e^o p^omium no^o hz r^onez p^omij nisi in q^ontu bonu^o. q^o igit^o est compos boni: e^o p^opos p^omij. s^o bon^o est p^opos bo/ni s^o erit p^opos p^omij. **D**ic s^o in lra **P**ostremo cu^o oim p^omium idcirco appetat qz credit ee^o bonu^o. q^os iudicet p^opot^o boni: experte ee^o p^omij? q. d. nlls. **N**o q^o argumetu^o phie sile e^o isti acti arguat. **V**o no^o hz r^one hois nisi qz r^onalis. q^ocuq^o igit^o est r^onalis: est ho^o. **S**ic siliter. p^omium no^o appetit nisi qz bonu^o. **Q**ui s^o est p^opos boni: e^o p^opos p^omij. sed bonus est compos boni. s^o non deest sibi p^omium. **D**ic ont qd^o sit illud p^omium qd^o boni assequunt. s. maximu^oz optimu^o qd^o est fieri deos. vn^o dic^o **A**t cui^o p^omij. s. boni no^o st^o exptes. i. carentes. **R**ndet phia. oio pulcerrimi z maxi/mi p^omij. qd^o pbat ex qda^o corolla/rio s^o declarato. d. **M**emeto corolla/rij illius qd^o p^ocipuuz an^o dedi. z sic collige. i. ex illo corollario conclude

Rez etenim que gerunt. illud ppter qd^o vnaqueq^o res gerit/ eiusde^o rei p^omium esse no^o iniuria videri p^ot. **A**t currenti i stadio p^ot qua^o currit: iacet p^omium corona. **S**ed b^oritudine esse idem ipm bonu^o p^ot qd^o oia gerunt ostendim^o. **E**st igit^o humanis actib^o ipm bonu^o/ veluti p^omium p^omune p^opositu^o. **A**tq^o hoc a bonis no^o p^ot separari. **N**eq^o eni bon^o vltra iure vocabit^o: q^o careat bono **Q**uare p^obos mores sua p^omia no^o relinquunt. **Q**uatunli/bet igit^o seuiat mali/ sapienti tn^o corona no^o decidet. no^o arefcet. **N**eq^o eni p^obis animis p^omium decus/ aliena decerpit improbitas. **Q**z si extrinsecus accepto letaret: poterat hoc vel alius q^ospiam: vel ipse eti^o q^o p^otulisset auferre: **S**ed qm^o id sua cuiq^o p^obitas p^ofert: tum suo p^omio carebit/ cum probus esse desierit **N**o eni bo/nus iure vocabit^o q^o careat bono. qre p^obos mores. i. hoies bn^o mozigeratos no^o relinquunt sua p^omia. **Q**uatuncuq^o s^o seuiant mali p^otra bonos: tn^o sapienti no^o decidet corona. i. p^omium. nec arefcet. i. minuet. qz aliena improbitas no^o decerpit. i. no^o aufert p^omium decus p^obis animis. **Q**z si boni re/cepto p^omio extrinsecus letarent: poterat s^o aliq^os auferre ab eis. vel saltem ille q^o p^otulisset. s^o qz il/lud p^omium sua p^obitas vnicuiq^o p^ofert: tnc quilibet carebit suo p^omio cu^o desierit esse p^obis. **N**o q^o p^osuetudo fuit apud Romanos currere i stadio. i. in aliq^o spacio qd^o vocabat^o stadiu^o. 2° qui citi^o venit ad metam/ sustulit p^omium. s. coronam vel aliquid aliud. sic dic^o apls **N**escitis q^o hi q^o in stadio cur/runt: oes qdem currunt s^o vn^o accipit b^oraui^o. sic currite vt app^ohedatis. s^o id ppter qd^o currit est p^omium currentiu^o. **N**o q^o bon^o no^o p^ot care p^omio. qz illud a q^o ho^o denoiat bon^o: est v^otus vel opatio p^otuosa. qz fm **A**r. ij. et b. **D**is v^otus erit vtiq^o habit^o/ ex q^o ho^o fit bon^o. p^opt qd^o dignitas v^otutis est p^omium v^otuose operantiu^o. s^o operas v^otuose no^o p^ot p^ouari v^otute. s^o bonus non p^ot care suo p^omio. **N**o q^ontuncuq^o mali seuiat/ tn^o sapienti no^o decidet corona. qz fm **S**en. **N**unq^o in t^ontu viciu^o co/traibit: nec malicia inalescet p^otra v^otutes qn^o nome^o phie sacru^oz venerabile p^omaneat. **S**ic siliter **C**est de malis et stultis respectu bonoz et sapientiu^o **P**ostremo cu^o oim p^omium/ idcirco appetit: qm^o bonuz esse credit. q^os boni compote^o p^omij iudicet experte? **A**t cui^o p^omij? oim pulcerrimi maximi qz. **M**emeto etenim corollarij illi^o qd^o pauloan^o p^ocipuuz dedi. ac sic col/lige. **C**u^o ipm bonu^o b^oritudo sit: bonos oes eo ipso q^o boni sint fieri beatos liquet. **S**ed q^o beati sint: deos esse p^ouenit. **E**st igit^o p^omium bonoz qd^o nlls deterat dies nulli^o minuat p^otas. nulli^o fuscet improbitas: deos fiet

Prosa tertia

Cū ipm bonū sit bistrudo. liq̄t oēs bonos eo q̄ bōi s̄ fieri brōs. s̄ q̄ bōi sunt eos stringit eē deos
Igit̄ p̄miū bonoz̄ ē fieri deos. q̄d̄ p̄miū bonoz̄ null⁹ dies dēterat. i. plūm̄ null⁹ p̄tās minuet
null⁹ improbitas fuscet. i. obscurat. **M**ō q̄ i ista deduc̄tōe p̄tia nō accipit b̄itudinē p̄ statu
quē boni habituri s̄t p̄ hāc vitā s̄ p̄ statu b̄itudis q̄lis i hāc vita haberi p̄t quē hō p̄sequit̄ per
p̄tutes. vñ q̄ essentialit̄ ē bon⁹. essentialit̄ ē beat⁹ z̄ de⁹. z̄ q̄ nō ē essentialit̄ bonus s̄ p̄cipatiue:
Que cū ita sint: de maloz̄ quoq̄ īsepabili pena dubi/
tare sapiēs neq̄at. **N**ā cū bonū malūq̄. itē pene atq̄
p̄miū aduersa frōte dissideāt: q̄ in boni p̄mio videm⁹
accidē. eadē necesse ē i mali pena p̄traria p̄te respōde
ant. **S**iē igit̄ probis: p̄bitas ip̄a fit p̄miuz: ita impro
bis nequicia ip̄sa supplicium est.
inuicē. nēcē ē q̄ in bōi p̄mio videm⁹ accidē. eadē nēcē ē q̄ respōdeāt p̄traria p̄te i pena mali. sic igit̄
bōis ip̄a p̄bitas fit p̄miū ita neq̄cia ip̄a ē improb supplicium. **M**ō q̄ncūq̄ sbiectis p̄trius inst̄ p̄
trarie passiōes si vni sbiectoz̄ ondit̄ inesse sua passio tūc p̄ locū a p̄trius reliq̄ sbiecto assignat̄ in/
esse similit̄ sua passio. **C**ū igit̄ bonū z̄ malū sint diuersa sbiecta. p̄miū z̄ supplicium sunt diuersē passi
ones. si ostēdit̄ bonis nō deesse premia: ostensum ē malis nō deesse supplicia

Iā hō quisq̄s afficit̄ pena: malo se affectū eē nō dubi
tat. **S**i igit̄ sese ipsi estimare velit/ p̄nt̄ ne sibi supplicij
expertes videri. quos oīm maloz̄ extrema neq̄cia nō
afficit̄ modo. verū etiā vehementē inficit̄?

q̄squis afficit̄ pena/malo nō dubitat se eē affectū. cū. i. pena nō habeat rōnem pene nisi qz mala
Igit̄ si ipsi mali se ipsos estimare velint. p̄nt̄ ne sibi videri expertes supplicij q̄s malos oīm maloz̄
extrema neq̄cia. i. maxia i genē mali nō mō. i. t̄mmodo nō afficit̄. vey p̄ s̄. vehementē inficit̄. q̄. d.
nō. **M**ō q̄ sic argumentū tenet s̄b hac forma. hō nō est hō nisi qz est rōnalis. s̄ q̄ est rōnalis est
hō. **S**iē arguit̄ in p̄posito. **P**ena nō hz rōnem pene nisi qz malū est q̄ddā. s̄ q̄ est affect⁹ malo:
ē affectus pena. s̄ mali sunt affecti malo. s̄ malum non deest malis. et p̄ p̄ns supplicijz

Vide at̄ ex aduersa p̄te bonoz̄. q̄ improbos pena co/
mitem̄. **O**mē nāq̄ q̄d̄ sit: vñū eē. ip̄mq̄ vñū/ bonū eē:
pauloate didicisti. **C**ui p̄sequēs est: vt omē q̄d̄ sit. id
etiā bonū esse videat̄. **H**oc igit̄ modo quicq̄d a bono
deficit: eē desistit. **Q**uo fit vt mali desinant eē q̄d̄ fue
rāt. **S**z fuisse hoīes. adhuc ip̄a hūani corpis reliq̄ spe
cies ostētat. **Q**uāē versū in maliciā: hūanā q̄z amiserē
naturā. **S**z cū vltra hoīes quēq̄ p̄uehē sola p̄bitas
possit: necesse ē vt quos ab hūana p̄ditione deiecit in/
fra hōis meritū detrudat improbitas. **E**uenit igit̄ vt

quē t̄nsformatū vicijz videas/ hoīez estimare n̄ possis
q̄s improbitas ab hūana p̄ditione deiecit. ip̄sa detrudat hoīem infra meritū. i. dignitatē hoīs in
naturā bestialitatis. **I**git̄ euenit vt nō possis estimare hoīem s̄ bestia quē vides vituz t̄nsforma
tū. **M**ō q̄ ḡdus entū distinguunt̄ s̄m nobilitatē z̄ ignobilitatē qz nō ē accipe duas spēs eque
p̄fectas s̄ vna est dignior alia. it̄o oportet q̄ omē eus q̄d̄ nō ē hō sit sup̄ hoīem vel infra hoīez

hic etiā ē p̄cipatiōe beat⁹ z̄ deus.

Hic ont̄ p̄tia q̄ mal nūq̄ desunt
sua supplicia. sc̄do ont̄ quale sit illd̄
supplicium ibi. **V**ideant. p̄ma in duas
s̄m duas rōnes. sc̄da ibi. **I**ā hō. p̄
dic̄. **Q**ue cū ita sint. i. q̄ bōi nūq̄ ca
rēt p̄m̄s. sequit̄ q̄ null⁹ sapiēs pos
sit dubitare de īsepabili p̄ca maloz̄

Nā cū bonū z̄ malū/ p̄ca z̄ p̄miū. ad
uersa frōte dissideāt. i. opponant̄ ad

Hic ponit sc̄daz rōnem q̄ talis ē
pena nō hz rōnem pene nisi ex s̄
q̄ malū q̄ddā est. s̄ q̄ est affect⁹ ma
lo ip̄e ē affect⁹ p̄ca. s̄ mali s̄ affecti.
imo infecti malo. s̄ s̄ affecti pena. z̄
p̄ p̄ns supplicio. vñ dic̄ in l̄ra. **I**ā hō

pena nō habeat rōnem pene nisi qz mala
Igit̄ si ipsi mali se ipsos estimare velint. p̄nt̄ ne sibi videri expertes supplicij q̄s malos oīm maloz̄
extrema neq̄cia. i. maxia i genē mali nō mō. i. t̄mmodo nō afficit̄. vey p̄ s̄. vehementē inficit̄. q̄. d.
nō. **M**ō q̄ sic argumentū tenet s̄b hac forma. hō nō est hō nisi qz est rōnalis. s̄ q̄ est rōnalis est
hō. **S**iē arguit̄ in p̄posito. **P**ena nō hz rōnem pene nisi qz malū est q̄ddā. s̄ q̄ est affect⁹ malo:
ē affectus pena. s̄ mali sunt affecti malo. s̄ malum non deest malis. et p̄ p̄ns supplicijz

Hic p̄tia ont̄ q̄le sit p̄m̄m ma/
loz̄. i. t̄nsformatio in bestialitatez. z̄
ont̄ quō p̄ diuersa vicia hoīes t̄ns/
formant̄ i diuersas bestias. ibi. **A**ua
ricia. **P**rio dic̄. **V**ide o boeci q̄ pe/
na comitem̄ improbos ex diuersa p̄/
te bonoz̄. i. p̄ p̄trū ad bonos. didi/
cisti enī pauloan̄ in 3° li. omē q̄d̄ ē:
esse vñū. et didicisti vñū esse bonū
cui p̄ns ē. vt oē q̄d̄ sit: videat̄ eē bo
nū. **I**git̄ q̄cqd̄ deficit a bono desistit
eē. q̄ fit vt mali desinant esse q̄d̄ fue
rāt. s̄ ip̄a reliq̄ spēs hūani corpis ad
huc manēs i eis ostētat malos fuis/
se hoīes. **Q**uare p̄uersū in maliciāz
amiserē hūanā naturā. s̄ cū sola p̄bi
tas possit quēq̄ hoīem p̄uehē vltra
hoīes. i. i naturā diuinā. necesse ē vt

Libri quarti de consolatione philosophie

mali sit ut probatur e per malicia desinunt ee hoies. g nce e malos ee sup hoies vl' ifra. cu at sola pbitas vehat hoiez sup huanā naturā. s. ad naturā diuinā. sequit q malicia deiciat malos ifra naturā huanā. s. ad naturā bestialitatis.

Hic phia ont qlit hoies p diuersa vicia enformant i diuersas bestias. d. Aliqs ho feruet auaricia. s. violētus creptor. i. ablator vel raptor alienaz opū. tlez dixcis silez lupis. s. ho feror z inqet q exercet linguā litigijs tal' ppabil' e cani. **P**o occultus ifidiator q gaudet surripuisse a lica fraudib'. t'lis exequet. i. ppabil' vulpeculis. s. ho intēperans. i. intēperatus supple ire fremut. t'lis credatur gestare animū leonis. s. ho pauidus z fugax q formidat: habeat similitudo ceruo. ho at segnis z stupid' ille torpet. i. tard' e z talis viuit assnū. i. asinine. ho at leuis z icōstās q pmutat studia sua. i. opa/ nihil differt ab auib'. s. ho q immergit fedis z immūdis libidib' ille detinet voluptate sordide suis. i. patur sub' z sic de ceteris vicijs ptigit loq. **U**n' pcludit phia. d. Ita fit vt q deserta pbitate deserit ee ho: cū nō possit enfire i pditiōez diuinā stat i beluā. i. i bestia. **N**ō q i nob e duplex stus pgnoscitiua. s. intellect' z sensus. **I**ntellec' e qd diuinū in nob p que ad supiora ascēdimus z deo similes sum'. **S**ēsus at inqntū nō obedit rōni e qd brutale i nob p que infra naturā huanā redigimur z bestijs similes efficiimur. iō dic boecius i t'atū de sūmo bono. **U**e vob hoibus q de nūero bestiaz pputati estis. diuinū qd in vobis est non pgnoscentes p qd ad supiora ascenditis z deo similes estis. diuinū at in hoie vocat intellectum.

Istud e metz tertiu h' qrti qd dē glyconicū ab inctore ehoziābicū a pede pdnante. **I**n q phia ont enformatiōez hoim i bestias p qndā fabulā. z ont enformatiōez metis p vicia ee peiore enformatiōe corporis ibi. **P**leuem. Fabula quā intendit e de enformatiōe socioz vlixis. z est talis **U**lixes post bellū troianuz cū redeundo ad ppria diu erasset i mari puenit i qndā insulā quā inhabitabat dea nomine **C**irce filia solis q p gminaz potiones psuevit hospites suos mutare i diuersas bestias q ec socios vlixis q ad ipaz puenerāt p suas potioes mutauit. **S**z mercuri' addit vlixis albū florē p que mutauit enformatiōez z potione veneficā. qzuis at socj sui eent mutati i bestias qntū ad figuraz corpis. tñ remāsit in eis mens integ. exclusa oi bestiali seuiā. **U**n' dē i lra **E**urus: vētus talis. appulit vela ducis naritij. i. **U**lixis q denoiat naritius a loco vel a regiōe de q oriūduz erat z appulit vagas rates. i. naues pelago. i. mari cuidā insule q. i. in q insula residēs pulc' dea **C**irce edita. i. genita ex semie solis illa miscet nouis hospitib'. i. socijs vlixis pocula tacta carmine. i. incātatiōe. qz. s. hospites vt. i. postq man' **C**irce herbipotens. i. potens herbaz stit. i. mutauit socios vlixis i varios modos. i. in varias figuras bestiaz. hūc. i. vnū illoz tegit facies apri. **I**lle. i. alius marmaricus leo. i. aphricanus leo factus crescit dente z vnguibus. hūc. i. alius nup lupis additus. i. pūctus duz parat flē p' suā trāstōrmatiōe ipse vlulat. **I**lle. i. alius obambulat. i. circūit recta. i. domos mitis vt indica tigris. i. tigris in die. **S**ed licet numen. i. deitas arcadis. i. mercurij q colit

Auaricia feruet alienaz opū violēt' creptor: lupi similē dixeris. **F**eror atq; inqetus. linguā litigijs exercet. cani ppabis. **I**nsidiator occult' surripuisse fraudibus gaudz. vulpeculis exequet. **I**re intēpans fremis leonis aiaz gestare credat. **P**avid' ac fugax nō metuēda formidat. ceruis similia habeat. **S**egnis ac stupidus torpet: asinū viuit. **L**euis atq; inconstās studia pmutat: nihil auibus differt. **F**edis immūdisq; libidinibus immergit: sordide suis voluptate detinet. **I**ta fit vt q pbitate deserta: hō esse deserit: cū in diuinaz

pditiōe trāsire non possit: vertatur in beluam. s. hō q immergit fedis z immūdis libidib' ille detinet voluptate sordide suis. i. patur sub' z sic de ceteris vicijs ptigit loq. **U**n' pcludit phia. d. Ita fit vt q deserta pbitate deserit ee ho: cū nō possit enfire i pditiōez diuinā stat i beluā. i. i bestia. **N**ō q i nob e duplex stus pgnoscitiua. s. intellect' z sensus. **I**ntellec' e qd diuinū in nob p que ad supiora ascēdimus z deo similes sum'. **S**ēsus at inqntū nō obedit rōni e qd brutale i nob p que infra naturā huanā redigimur z bestijs similes efficiimur. iō dic boecius i t'atū de sūmo bono. **U**e vob hoibus q de nūero bestiaz pputati estis. diuinū qd in vobis est non pgnoscentes p qd ad supiora ascenditis z deo similes estis. diuinū at in hoie vocat intellectum.

Metz glyconicū stās
Ipondeo. choriambo.
Pirrhikio

Uela naritij ducis

Et vagas pelago rates

Eurus appulit insule

Pulcra qua residens dea

Solis edita semine

Discet hospitibus nouis

Tacta carmine pocula

Qnos vt in varios modos

Tertit herbipotens manus

Hunc apri facies tegit.

Ille marmaricus leo

Dente crescit z vnguibus

Hic lupis nuper additus

Flere dum parat vlulas

Metrum quintum

Ille tigris vt indica.
Lecta mitis obambulat
Sed licet varijs malis
Numen arcadis alitis
Obsitum miserans ducem
Peste soluerit hospitis
Jam tamen mala remiges
Ore pocula traxerant
Jam sues cerealia
Glande pabula verterant
Et nihil manet integrum
Vloce corpore perditis
Sola mens stabilis super
Monstra que patit gemit.

capilli eius crescunt in similitudine aq̄laz. et vngues ei⁹ q̄i vngues auis. et q̄ trāsmutatio fm̄ illa accidētia ducit ab expressa reputatione sp̄ci hūane p̄t deformitatē figure. **I**ō vt sic p̄t dici trāsmutationē eē factā i bestia aia remanēte. Alij dicūt q̄ hmōi trāsmutatio nō sit possibil' fm̄ rē s̄ s̄z quādā apparitionē phantasticā. vñ nō videt rōnale q̄ Nabugodonosor trāstulerit se ad iumentū comedens fenū nisi q̄ quadā mania z apparitiōe phantastica agitatus seipsum reputabat iumentum aut bestiaz. p̄pter quod a consortio hominū eiectus est z cum feris habitabat.

Leuem nimium manum
Nec potentia gramina
Membra que valeant licet
Corda vertere non valēt.
Intus est hominum vigor
Arce conditus abdita.
Hec venena potentius
Detrahunt hominem sibi
Dira que penitus meant.
Nec nocentia corpori
Mentis vulnere seuiunt.

Audit infeliciores fore improbos p̄ licentiam. Queritur Boetius cur licitum sit seuire improbos

Utm ego. Fateor inquā. nec iuria dici video viciosos: tamen si humani corporis specie ser-

in arcadia q̄ dī ales eo q̄ fingit h̄c alas in pedibus ad designā dū velocitatē sui motus. Ille mercurius miserans ducē. i. vlixem obsitū. i. circūdatū varijs malis ipse absoluit. i. liberavit euz a peste hospitis. i. Circe. tñ remiges. i. socij vlixis iā traxerant. i. biberāt mala pocula ore. et iā sues effecti verterāt. i. mutauerāt pabula cerealia. i. nutrimenta panis q̄ panis ē cibus hoim glāde. i. i glādes q̄ est cibus suis. et nihil manet integrū. scz. de figura hūana ipsis pditis. i. mutatis voce z corpe. sola at mens stabilis manēs gemit sup̄ mōstra. i. sup̄ trāsmutationē corpis quā patit. **N**ō q̄ trāsmutatio hois in bestia remanēte aia rōnali nō est possibil' fm̄ rem. qz si esset possibilis. v̄l esset possibilis fm̄ trāsmutationē substātiālē v̄l accidētālē. **N**ō fm̄ substātiālē qz p̄ talē introducitiōe noua forma substātiāl. z sic due forme substātiāles specificē differentes vt forma lupi et hois: s̄l informaret idem corpus qd̄ falsum est. **N**ec est possibilis fm̄ accidētia p̄pria que disponūt materiā ad determinatā formā qz impossibile ē materiā s̄z vnā z eandē dispōnem p̄portionari diuersis formis. vñ oīo ē impossibile aiaz intellectiūā vniri materie disposite ad formā lupi. q̄ trāsmutatio de q̄ s̄ loquit si est possibilis: erit solū fm̄ accidentia indiuidui p̄ueniētia ab exterioribus causis quēadmodū videt p̄rigisse de rege Nabugodonosor. de q̄ legit i Daniele q̄ ex hoibus eiectus ē et fenū comedit vt bos. et rore celi corpus eius infectū est donec

Hic ostendit trāsmutationē mentis per vicia esse deteriorē trāsmutatioē corpis eo q̄ mēs nobilior ē toto corpe z dic̄ Ego dico manū Circe. i. p̄tate eē nimium leuē. i. imbecillē. nec dico ḡmina eius esse potentia qz licet valeant vertē mēbra corpis. nō tñ valent h̄tere corda qz int⁹ est vigor hoim cōdit⁹. i. abscondit⁹ arce abdita. i. mēte abscondita. s̄ hec dira venena. i. vicia potenti⁹ detrahūt hoiez sibi q̄ vicia penitus meant. i. p̄transcūt. z nō nocentia corpi seuiunt id ē seuire faciūt hoiez vulnere mētis. **M**otā dū q̄ quia anima nobilior z excellentior ē corpe: trāsmutatio facta in anima de stutibus ad vicia stante corpe humano: ipa est deterior q̄ facta trāsmutatione corporis hūani in specie bestie anima remanēte intransmutata quia anima iutrāsmutata dato q̄ corpus transmutet/ adhuc homo dicit homo/ rōne anime. sed remanēte corpe humano et anima trāsmutata: iam homo non dicit homo nisi equivoce. ergo trāsmutatio anime peior est trāsmutatione corporis: aia remanēte intransmutata.

Hic est q̄ta p̄sa huius q̄rti in q̄ p̄ncipalit̄ tria p̄bat. p̄mo p̄bat malos esse miseros q̄ cupita p̄ficiūt q̄ si ea nō p̄ficerēt. 2° p̄bat malos esse miseros si sint impūiti q̄ si sint puniti. 3° oñt illos esse miseros q̄ faciūt iniuriā q̄ illos q̄ patiūt. scda ibi. **N**ā s̄. t̄tia ibi **N**ā ne illd̄. **P**rimo boeci⁹ p̄sentēs p̄dictis facit qd̄dam notū. et p̄bia sibi r̄ndet. 2° p̄bia

Libri quarti de consolatione philosophie

psequit principale intentū. ibi **Etenī**
Prio die **T**ū ego boeci^o finito car
mine inq̄. i. dixi ego fateor. i. cedo
verū esse qd̄ dictū est. iniuria. i. non
iuste video dici vitiosos mutari i
bestias q̄litate. i. vicio aīoz. tamen si
p̄ quis seruent sp̄m hūani corpis
Tuc boeci^o facit notū dicens **S**ed
eis q̄z mens atrox. i. crudelis scuit p̄nicie bonoz id ip̄z noluisse eis licē. i. vt scuiāt mali i bonos
Rndet p̄bia. nec licet. vt mōstrabit p̄uenienti loco. tñ si id ip̄m qd̄ credit eis licē/ si b̄ auferat a
malis releuabit. i. subleuabit pena sceleratoz hoīm ex magna pte **N**ō licz credat malis licē q̄
scuiant p̄tra bonos. non tñ in rei veritate licet qz in seē p̄sa h̄ q̄rti ont p̄bia q̄ nihil licet malis
p̄tra bonos. nisi q̄ntū p̄mittit ex ordinatione diuine p̄uidentie ad vtilitatem bonoz.

Dic p̄bia p̄sequit principale inten
tū p̄bando q̄ improbi s̄t miseriores
q̄ cupita p̄ficiūt q̄ q̄ p̄ficē n̄ p̄nt. 2°
p̄nt q̄ in hac vita nihil ē diuturnū i
p̄patione ad vitā eternam. 3° ponit
āmirationē boeci sup̄ quodaz. scda
ibi **N**eqz enī. t̄tia ibi. **T**ū ego **P**rio
die **N**ecessē est malos eē miseriores
cū p̄fecerint cupita q̄ si nō possent
implē. qd̄ forte cuiquā. i. alieni incre
dibile. cui^o p̄batio est. **N**ā si miserū
est voluisse p̄ua/ miserū ē potuisse.
sine q̄. i. posse languēt. i. deficiēt effe
ctus misere volūtatis. **I**taqz cū sin
gulis t̄bus. i. volūtati. potētie. 2° effe
ctus. s̄t sua miseria: necesse est vt illi
vrgeant t̄plici infortunio. i. malo q̄s
vides scelus velle. scelus posse. scelus p̄ficē. **D**ic boeci^o. **A**ccedo inquā. i. p̄sentio. s̄ ego vehemen
ter exopto vt mali deserti possibilitate patrādi sceleris cito careant s̄ infortunio. et dic p̄bia **C**a
rebūt inq̄t ocus. i. citius q̄ tu forsitan velis. i. velle doleas. vel q̄ illi existimēt se carituros **N**ō
q̄ p̄bia dic q̄ posse malū sit peius q̄ velle malū. s̄ videt falsū qz posse peccare nō ē malū s̄ vel
le peccare. vñ fm **S**en. **O**me p̄cēm in actione est. 2° ois actio ē volūtaria. q̄ ome p̄cēm ē volūta
riū. pro t̄to etiā dic **A**ugl. **T**olle volūtatez infernus nō erit. q̄ peius est velle malū q̄ posse ma
lū. cui^o p̄trariū h̄ dic. **A**d h̄ dicēdū q̄ si posse et velle s̄ se 2° absolute p̄siderent: tūc peius ē vel
le malū q̄ posse. **S**i at accipit posse vt sequēs malā volūtatez et subseruēs eidē vt volūtas ma
la p̄ficiat in exteriori ope sic peius ē posse q̄ velle. qz sine tali posse langueret volūtatis effectus
. i. nō p̄ficeret opus eius eē. **S**ic at dicto mō peius est posse malū q̄ velle: sic peius ē p̄ficē malū
q̄ posse. ita q̄ vñ qd̄qz istoz triū velle. posse. p̄ficere. aliqd̄ mali addit supra p̄cedens

Hic p̄bia qz boeci^o optauit ma
los citl^o carē potētia patrādi sce
leris p̄bat q̄ in hac vita nihil ē diu
turnū vel duratiū in p̄patione ad
p̄petuā vitā dicēs. **N**eqz enī est ali
qd̄ serū. i. tardū vel durabile i tā bre
uibus metis. i. finis p̄ntis vite qd̄
immortalis animus putet p̄ longū
temp^o expectare. i. manē qz malozū
magna spes quā h̄nt de longitudie
vite 2° excelsa machina. i. magna po
tentia facinozū sepe destruit sine. i.
. i. morte. sine inquā insperato et re
pentino. **N**ō scz finiri morte statu

seruent: in beluas tñ animoz qualitate mutari. **S**ed
qz atrox scelerataqz mēs: bonoz p̄nicie scuit: id ip̄m
eis licere noluisse. **P**. **N**ec licet inquit: vt p̄uenienti
mōstrabit loco. **S**z tñ si id ip̄m qd̄ eis licē credit: au
ferat. magna ex pte sceleratoz hoīm pena releuatur. **I**

Etenī quod incredibile cui forte videat: infeliciores
esse necesse est malos cum cupita perfecerint: q̄ si ea
que cupiūt implere non possint **N**am si miserū est vo
luisse praua: perfecisse miserius est. sine quo volūtatis
misere langueret effectus. **I**taqz cum sua singulis mi
seria sit: triplici infortunio necesse ē vrgeantur quos
videas scelus velle. posse. perficere. **A**ccedo inquā
Sed vt hoc infortunio cito careāt patrādi sceleris
possibilitate deserti/ vehementer exopto. **P**. **C**are
būt inquit ocus/ q̄ vel tu forsitan velis. vel illi sese
estimant esse carituros.

Dic boeci^o. **A**ccedo inquā. i. p̄sentio. s̄ ego vehemen
ter exopto vt mali deserti possibilitate patrādi sceleris cito careant s̄ infortunio. et dic p̄bia **C**a
rebūt inq̄t ocus. i. citius q̄ tu forsitan velis. i. velle doleas. vel q̄ illi existimēt se carituros **N**ō
q̄ p̄bia dic q̄ posse malū sit peius q̄ velle malū. s̄ videt falsū qz posse peccare nō ē malū s̄ vel
le peccare. vñ fm **S**en. **O**me p̄cēm in actione est. 2° ois actio ē volūtaria. q̄ ome p̄cēm ē volūta
riū. pro t̄to etiā dic **A**ugl. **T**olle volūtatez infernus nō erit. q̄ peius est velle malū q̄ posse ma
lū. cui^o p̄trariū h̄ dic. **A**d h̄ dicēdū q̄ si posse et velle s̄ se 2° absolute p̄siderent: tūc peius ē vel
le malū q̄ posse. **S**i at accipit posse vt sequēs malā volūtatez et subseruēs eidē vt volūtas ma
la p̄ficiat in exteriori ope sic peius ē posse q̄ velle. qz sine tali posse langueret volūtatis effectus
. i. nō p̄ficeret opus eius eē. **S**ic at dicto mō peius est posse malū q̄ velle: sic peius ē p̄ficē malū
q̄ posse. ita q̄ vñ qd̄qz istoz triū velle. posse. p̄ficere. aliqd̄ mali addit supra p̄cedens

Neqz enī est aliqd̄ i tambreibus vite metis ita ferū
qd̄ expectare longū immortalis p̄sertim anim^o putet.
Quoz magna spes et excelsa facinoz machina: repen
tino atqz insperato sepe sine destruit. **Q**d̄ qdem illis
miserie modū statuit. nā si neq̄cia miseros facit: mise
rior sit necesse est diuturnior nequā. **Q**uos infelicissi
mos esse iudicārē: si nō eoz maliciā saltē mors extrei
ma finiret. **E**tenī si de p̄uitatis infortunio vera p̄clu
sūm. infinitā liquet eē miseriā. quā eē p̄stat eternā.

Prosa quarta

It ipsa malis modū. i. tminū sine miserie qđ pbat p hoc. Nā si neq̄cia facit miseros vt patz ex di
ctis: necesse ē vt diuturnior nequā sit miserior. q̄s malos iudicarem infelicissimos si nō extrema
mors eoz maliciā finiret. Si eni p̄clusimus vera de infortunio p̄uitatis: qđ infortunū. i. malum
tāto est maius q̄nto est diuturnius. liquet miseriā eoz esse infinitā quā p̄stat esse eternā. essz at̄ mi
seria maloz eterna/ si morte nō finiret. **Nō** q̄ de oppositis opposito mō iudicandū est. cū opposi
toz opposite sint cause. Sic q̄ in bonis illud qđ est diuturnius ē melius: sic i malis qđ est diutur
nius est peius. Cū igit malicia facit miseros malos: infinita esset eoz miseria si p̄petuo p̄duraret
in vita. s̄qz mors tminat eoz maliciā ido eoz miseriā et infelicitatē diminuit.

B. Tum ego mira qđem inquāz p̄cessu difficilis illa
tio. s̄z his eam que prius p̄cessa sūt nimiū puenire cog
nosco. **P.** Recte inq̄t estimas. Sed q̄ cōclusioni acce
dere durū putat: equū est vel falsum aliqđ p̄cessisse de
mōstret. vel collationem p̄positionū nō esse efficacem
necessarie conclusionis ostendat. Alioquin concessis

p̄cedentibus/ nihil prorsus est qđ de illatione causef.
sis vel ondat collationē p̄positionū nēarie p̄clonis nō esse efficacē. alioq̄n p̄cessis p̄cedētibz: ni
hil est qđ causef. i. p̄querat de illatione. vñ necessariū ē eā p̄cedē q̄ntūcūqz videat durū. **Nō** q̄
si nō p̄sentit p̄cloni: s̄z est vel p̄pter p̄ccm in materia: vel p̄pter p̄ccm in forma. p̄pter p̄ccm in ma
teria/ vt si aliq̄ p̄missaz sit falsa. Prop̄t p̄ccm in forma vt si nō sit debita p̄nexio p̄ponū respectu
p̄clonis incidere aliq̄ fallacia. Si aut̄ nihil istoz accidit: nēario sequit̄ p̄clo ex p̄missis

Nā hoc quoqz qđ dicaz nō minus mirū videat/ s̄z ex
his que sumpta sunt/ eque est necessariū. **B.** Quidnā
inquā? **P.** Feliciores inq̄t esse improbos supplicia lu
entes q̄z si eos nulla iusticie pena coerceat. Neqz id
nūc molior qđ cuius veniat i mentē/ corrigi vltione
p̄rauos mores. et ad rectū supplicij terrore deduci. ce/
teris q̄z exemplū esse culpāda fugiendi. S̄z alio qđā
mō infeliciores esse improbos arbitroz impunitos.
tametsi nulla rō correctionis: nullus respect⁹ habeat̄

exempli. **B.** Et q̄s erit inquā p̄ter hos ali⁹ modus?
lioz. i. nō intendo nūc qđ alicui veniat in mentē p̄rauos mores. i. hoies p̄raue morigeratos corrigi.
vltione. i. pena. et froze supplicij ipsos deduci ad rectū et nō intendo ceteris hoibus penā maloz
esse exemplū fugiendi culpāda. i. mala. Sed p̄ter istas duas cās ē alia a p̄dictis qua arbitroz im
probos esse feliciores punitos. tametsi p̄ q̄uis nulla rō correctionis. z null⁹ respectus exēpli ha
beat. Et q̄rit boeci⁹. Quis erit p̄ter hos alius modus? **Nō** q̄ due sunt cause p̄pter quas videf̄
melius malos esse punitos q̄z impunitos. Una est qz p̄ penas malū corrigunt̄ z resipiscūt a malo
S̄cda cā est qz alij timore pene maloz declinat̄ a malo. z sic pena maloz est exemplū alijs fugi
endi malū. s̄z iste due cause sint vere. tñ p̄bia de eis nō intēdit̄ s̄z vult assignare aliā cāz p̄ter istas

P. Et illa. Bonos inq̄t esse felices. malos nō mise
ros. nōne p̄cessimus? **B.** Ita est inquā. **P.** Si igit in
quit miserie cuiuspiam bonū aliqđ addat. nōne felici
or est eo cuius pura ac solitaria sine cuiusqz boni ad/

Hic p̄bia ponit admirationē boe
cij super deductione p̄bie. d. **P.** p̄bia
mira est illatio tuaz p̄cessu. i. ad p̄ce
dendū difficilis q̄ p̄bat miseriā ma
loz diminui p̄ mortē. s̄z cognosco eā
nimiū puenire his q̄ p̄cessa sūt prius
Hic p̄bia Recte inq̄t estimas. i. qđ p̄
dicte illatioi difficile credit̄. s̄z qđ du
rū. i. difficile putat accedē p̄cloni i/
psam p̄cedēdo: equū est vt ipse de/
mōstret aliqđ falsuz p̄cessisse i p̄mis

Hic p̄bia pbat malos esse miseri
ores si non puniant̄ q̄z si puniant̄. 2⁹
soluit qđdā dubiū. 3⁹ ponit quendaz
epiloguz p̄dictoz. scda ibi. S̄z q̄lo
tria ibi. Id nō actenus. P̄rio p̄mit
tit p̄clonem quā p̄bare intēdit̄: exclu
dendo q̄sdā modos p̄batōnis q̄bus
p̄clo p̄bari posset. 2⁹ ponit aliū mo
dū p̄batōis ab istis ibi. Et illa. P̄ri
mo dic̄. Hoc q̄z qđ dicā nō min⁹ vi
det̄ mirū s̄z eque nēariū videf̄ p̄clu
di ex his q̄ sumpta sunt. et q̄rit boe
cius. Quidnā est s̄? **Hic** p̄bia. Ego
dico improbos esse feliciores luen
tes supplicia q̄z si nlla pena iusticie
eos coerceat. i. puniat. s̄z ego nō mo
lior. i. nō intendo nūc qđ alicui veniat in mentē p̄rauos mores. i. hoies p̄raue morigeratos corrigi.
vltione. i. pena. et froze supplicij ipsos deduci ad rectū et nō intendo ceteris hoibus penā maloz
esse exemplū fugiendi culpāda. i. mala. Sed p̄ter istas duas cās ē alia a p̄dictis qua arbitroz im
probos esse feliciores punitos. tametsi p̄ q̄uis nulla rō correctionis. z null⁹ respectus exēpli ha
beat. Et q̄rit boeci⁹. Quis erit p̄ter hos alius modus? **Nō** q̄ due sunt cause p̄pter quas videf̄
melius malos esse punitos q̄z impunitos. Una est qz p̄ penas malū corrigunt̄ z resipiscūt a malo
S̄cda cā est qz alij timore pene maloz declinat̄ a malo. z sic pena maloz est exemplū alijs fugi
endi malū. s̄z iste due cause sint vere. tñ p̄bia de eis nō intēdit̄ s̄z vult assignare aliā cāz p̄ter istas

Hic p̄bia ponit aliū moduz p̄ter
p̄dictos p̄bando malos impunitos
esse miseriores q̄z punitos. 2⁹ decla
rat qđdā assumptū in p̄batione. ibi.
S̄ed puniri. p̄mo resumit qđ s̄ p̄ba
tū est tria. p̄sa. d. Nonne p̄cessimus

Hic p̄bia ponit aliū moduz p̄ter
p̄dictos p̄bando malos impunitos
esse miseriores q̄z punitos. 2⁹ decla
rat qđdā assumptū in p̄batione. ibi.
S̄ed puniri. p̄mo resumit qđ s̄ p̄ba
tū est tria. p̄sa. d. Nonne p̄cessimus

Libri quarti de consolatione philosophie

bonos esse felices malos vero miseros
Dicit boecius Ita est inquam. et philosophia
Si miserie alicuius addit aliquod
bonum nonne ipse est felicitior eo cuius
miseria est pura et solitaria sine
admixtione alicuius boni? dicit boeci
Sic inquam videtur **U**lterius querit
philosophia si eidem misero qui cuncta caret
bonis aliud malum fuerit annexum
nonne censendus est infelicitior eo cuius
infortunium. id est malum relevatur
id est temperat participatione boni. **D**icit
boeci **Q**uidni inquam. id est quare non. **I**
gitur dicit philosophia. mali cum puniuntur habent
aliquid boni annexum. id est penam que ratione
iusticie bonum est. et cum idem improbi
carent supplicio. id est pena inest eis aliquid
alterius mali. id est ipsa impunitas
us. negare non possum. **I**gitur concludit philosophia quod improbi multo sunt infelicitiores donati. id est additi iniusta
impunitate. id est mala impunitate quam puniti iusta ultione. id est pena
Cuiuscumque hominis malicie addit aliquod boni. ipse felicitior est eo cuius malicie nihil boni addit. sed cum
malus homo puniatur: sue malicie addit aliquod boni. id est pena que ratione iusticie bona est. cum autem non puniatur:
ei malicie addit aliquod malum. id est impunitas que mala est. ergo malus punitus felicitior est malo impunito.
Dicit philosophia declarat quiddam assum
ptum in probatione. id est quod pena malorum sit
bona et quod impunita sit mala. dicitur. ma
nifestum est quod puniri improbos est ius
tum. et iniquos elabi. id est eadem impuni
tos est iniustum **D**icit boecius **Q**uis ne
get illud? **S**ubiungit philosophia. **N**unquam il
lud aliquis negabit. omne quod est iustum: esse
bonum. et e contra. id est per contrarium. quod iniustum est liquet. id est manifestum est ipsum esse malum. **E**go boecius dixi
ista iam dicta consequentia sunt eis que pauloante conclusa sunt **N**on quod philosophia innuit duplicem rationem **P**ri
ma talis est. **P**ena malorum est iusta. id est iustum est bonum. ergo pena malorum est bonum. **S**ecunda ratio est **I**mpuni
tas malorum est iniusta. id est iniustum est malum. ergo impunitas malorum est mala.
Dicit philosophia soluit dubium. **Q**uerit
enim boecius. o philosophia quomodo te inquit. nun
quam nulla animarum supplicia post mortem
relinquas. id est reliqui voces. philosophia respondet
Magna. quare malorum alia ego puto
exerceri. id est puniri penali acerbitate
sicut mala damnatorum **A**lia vero puniri
purgatoria clementia. id est igne purga
torio. sed differere. id est disputare de his penis que debentur animabus post mortem nunc non est consilium **N**on quod peccatum
quicquid est tale quod per ipsum habituatur voluntas ad malum. cuiusmodi est mortale peccatum. peccantes ergo mor
taliter et in tali peccato decedentes puniuntur pena eterna post mortem. **N**am secundum beatum Gregorium. **A**d magna ius
ticia iudicantis dei pertinet ut nunquam careant supplicio que nunquam carere volunt peccato. **Q**uicquid autem peccatum est
tale quod constat cum voluntate habituata ad bonum sic est peccatum veniale. tale non puniatur eternaliter post mor
tem. sed quare ad iusticia dei pertinet ut nullum peccatum maneat impunitum. id est omne ut homo puniatur ad tempus pro peccato
veniali. et quare pro talis pena anima purgatur ad receptionem pleni premij. id est illa pena dicitur pena purgatoria
Dicit philosophia ponit quedam epilogum
sicut dicitur. et ostendit boeci opinionem vul
gi esse contrariam opinioni philosophie ibi **T**u
ego **P**rius dicit **I**d egimus. id est pertracta
uimus hactenus. id est hucusque ut patras
malorum que tibi videbantur indignissima

mixtione miseria est? **B.** Sic inquit videtur. **P.** Quid si
eidem misero que cunctis careat bonis: propter ea quibus
miser est/malum aliud fuerit annexum? nonne multo infeli
cior eo censendus est: cuius infortunium boni participa
tione relevatur? **B.** Quidni inquam. **P.** Habent igitur im
probi cum puniuntur quidem boni aliquid annexum. penam ipsam
scilicet/que ratione iusticie bona est. idemque cum supplicio car
rent: inest eis aliquid alterius mali/ipsa impunitas. quam
iniustitiam malum esse/ confessus es. **B.** Negare non possum.
P. Multo igitur infeliciores improbi sunt iniusta im
punitate donati quam iusta ultione puniti.

quas merito. id est iure iniustitiam confessus es esse malum. **D**icit boeci
us. negare non possum. **I**gitur concludit philosophia quod improbi multo sunt infeliciores donati. id est additi iniusta
impunitate. id est mala impunitate quam puniti iusta ultione. id est pena **N**on quod ratio quam philosophia intendit est ista
Cuiuscumque hominis malicie addit aliquod boni. ipse felicitior est eo cuius malicie nihil boni addit. sed cum
malus homo puniatur: sue malicie addit aliquod boni. id est pena que ratione iusticie bona est. cum autem non puniatur:
ei malicie addit aliquod malum. id est impunitas que mala est. ergo malus punitus felicitior est malo impunito.

Sed puniri improbos iustum: impunitos vero elabi/ini
quum esse manifestum est. **B.** Quis id neget? **P.** Sed ne
illud quidem ait quodquam negabit. bonum esse omne quod iustum
est: propterea quod quod iniustum est: malum liquere. **B.** **R**espondi
tur ego **I**sta quidem consequentia sunt eis que pauloante conclusa sunt
Non quod philosophia innuit duplicem rationem **P**ri
ma talis est. **P**ena malorum est iusta. id est iustum est bonum. ergo pena malorum est bonum. **S**ecunda ratio est **I**mpuni
tas malorum est iniusta. id est iniustum est malum. ergo impunitas malorum est mala.

Sed queso inquam te. **N**ulla ne animarum supplicia post
defunctum morte corpus relinquas? **P.** **E**t magna quidem
inquit. **Q**uorum alia penali acerbitate: alia vero purgatoria
clementia exerceri puto. **S**ed nunc de his differere con
silium non est.

Non quod peccatum
quicquid est tale quod per ipsum habituatur voluntas ad malum. cuiusmodi est mortale peccatum. peccantes ergo mor
taliter et in tali peccato decedentes puniuntur pena eterna post mortem. **N**am secundum beatum Gregorium. **A**d magna ius
ticia iudicantis dei pertinet ut nunquam careant supplicio que nunquam carere volunt peccato. **Q**uicquid autem peccatum est
tale quod constat cum voluntate habituata ad bonum sic est peccatum veniale. tale non puniatur eternaliter post mor
tem. sed quare ad iusticia dei pertinet ut nullum peccatum maneat impunitum. id est omne ut homo puniatur ad tempus pro peccato
veniali. et quare pro talis pena anima purgatur ad receptionem pleni premij. id est illa pena dicitur pena purgatoria

Id vero hactenus egimus: ut que indignissima tibi vi
debat malorum patras: eam nullam esse cognoscens. quosque
impunitos querebare: videns nunquam improbitatis sue

Prosa quarta

carē supplicij. **L**icentiā quā cito finiri p̄cabis/nec longā esse discēs: infeliciozēq; fore si diuturnior: infeliciſſimā nō si eēt eterna. **P**ost hec miseriores esse improbos: iniusta impunitate dimissos/ q̄ iusta ultione punitos. **C**ui sententiē p̄sequens ē: vt tum demū grauioribus supplicij vigeant cū impuniti eēt credunt. felicissimā esse si esset etna sic in ista p̄sa ostensuz est. post hec p̄batū est eadē p̄sa improbos esse miseriores dimissos. i. relictos iniusta impunitate q̄ punitos iusta ultione. **C**ui sententiē p̄sequens est cū credunt esse impuniti/ vigeant grauioribus supplicij. **N**ō circa p̄dicta cū dī illū esse miseriorē q̄ peccat impune q̄ qui punit p̄ p̄ccō. s̄ est intelligendū de miseria p̄ntis vite vtrobiz vt sit p̄formis p̄p̄atio. **A**ccipiēdo enī miseriā p̄ntis vite ex vna pte. et ex alia pte miseriā q̄ est post mortē esset deformis p̄p̄atio et ex p̄positū qz h̄ non loquit de miseria que est post mortem.

B. Tum ego. cū tuas inquā rōnes p̄sidero: nihil dici verius puto. **A**tsi ad hoīm iudicia reuertar. q̄s ille est cui hec nō credenda mō: s̄ saltez audienda videant? **I**ta est inqt illa. **N**equeūt enī oculos tenebris assuetos ad lucē p̄spicue veritatis attollē. s̄iles q̄ auib? sunt. quaz intuitū nox illuminat. dies cecat. **D**ū enim nō rez ordinē: s̄ suos intuent affectus/ vel licentiā: vel impunitatē scelerū putāt esse felicē. **V**ide autē qd eterna lex sanciat. **M**elioribus animū si p̄formaueris: nihil opus est iudice premiū deferēte. tu te ipse excellentiorib? addidisti. **S**tudiū ad peiora deflexeris: eēt ne q̄sieris vltorē. tu te ipse i deteriora detrusisti. **V**eluti si vicib? sordidā humū. celūq; respicias. cūctis excessantibus: ipsa cernēdi ratione nūc sceno: nūc sideribus interesse videaris. **A**t vulgus ista non respicit. nos. qd tū nō est. **V**ide at qd sanciat. i. statuat etna lex. i. diuina p̄uidētia si p̄formaueris aim tuū meliorib?. i. virtutib? nihil est tibi opus iudice exteriori deferēte premiū qz tu te ipse addidisti excellentioribus. et p̄ p̄ns fact? es de?. **S**i at studiū deflexeris ad peiora. i. vicia ne p̄ nō quesieris eēt vltorē. i. vindicē. qz tu ipse detrusisti te in deteriora. et p̄ p̄ns fact? es belua. **H**oc declarat i sili. **V**eluti si respicias humū et celū vicib?. i. vicissim. nūc celū nūc trā. cūctis supple iudicij ex cessantib?. tu ipa sola rōne cernēdi videaris nūc infesse sceno. i. frē. nūc siderib?. i. celo. **S**ic eodem mō cūctis ex cessantib? ipa sola rōne opandi bñ vel male assegris premiū vl? supplicij dīna iusticia s̄ ordināte. s̄ vulg? ista nō respicit p̄ p̄dictā cāz. **N**ō q̄ natura visus requirit mediū illūminatū. iō s̄z cōem naturā visus/ noctue z bubones meli? deberēt vidē i die q̄ i nocte. cui? tñ p̄trariū accidit eis vel p̄t debilitatē naturalē visus sic i noctuis. vl? p̄t p̄suetudinē ad tēbras sic credit de bubone. **C**ū enī bubo habeat alias aues sibi iimicas. ido de die in cauernis latitat: et alijs auib? q̄scentibus p̄pter necessitatē victus de nocte volat. **N**ō q̄ dīc **V**ide qd eterna lex sanciat. dīc brās **A**ugl. in li. de liberl. arb. **L**ex etna est qua iustū est vt oia sint ordinata. et iō fm ordine eius nunq; iustus destituit premijs nec malus supplicio.

Quid igit. **H**is ne accedamus quos beluis s̄iles esse

nullā eaz eēt cogsceres sic oñdimus in scda p̄sa. et illos malos q̄s tu q̄ rebare impunitos tu nunq̄m vidēs carē supplicij sue improbitatis sic oñsum est t̄tia p̄sa. **E**t nos etiā egimus vt licentiāz seuiendi s̄ bonos quaz tu cito p̄cabis finiri/ discēs iā nō eēt lōgā. et infeliciozē esse potēt iā ad malū si esset diuturnior et in/ p̄batū est eadē p̄sa improbos esse

Dic boecius oñt opionez vulgē eēt p̄trariā opioni p̄hie. 2? oñt p̄hia nō esse p̄sentiendū opioni vulgari. scda ibi **Q**uid igitur. **P**rimo dicit p̄ p̄hia cum ego considero tuas inq̄sitioes. i. rōnes puto nil verius dici supple ill. s̄ si reuertar ad iudicia vulgariū hoīm supple alit videtur. **Q**uis ei ē cui hec supple dicta tua nōmō. i. nō tñ videant n̄ credēda s̄ etiā nō audienda. **D**ic p̄hia **I**ta ē q̄ vulgares nequeūt oculos rōnis et intellectus assuetos. i. assuefactos tenebris passionuz attollē. i. erigē ad lucē p̄spicue veritatis supple vt vtz videant iudicio recte rōnis. et sunt s̄iles auib?. i. noctuis et bubonibus qz intuitū. i. visū nox illuminat et dies cecat. dū enī vulgares nō intuent ordinē rez q̄ h̄z se ad modū lucis s̄ intuent suos affectus. i. desideria q̄ h̄nt se ad modū tenebrar: ipi putāt felicē esse impunitatē scelez. i. malorū. vel licentiā supple seuiendi s̄ bonos

Dic oñt p̄hia nō esse p̄sentiendū opioni vulgari. d. **B**oeci qd igit.

Libri quarti de consolatione philosophie

Dicis nunquid debemus accedere per consensum his vulgaribus quos monstrauimus siles esse bestias? quod dicitur non et hoc manifestat per exemplum. dicitur. Quid dicitur si quis homo amisso penitus visu obliuisceret etiam se ipsum habuisse visu et arbitraretur nihil deesse sibi ad perfectionem humanam. nunquid homines videntes. i. iudicantes eadem cum ceco putaremus esse cecos? quod dicitur. imo supple

illiter. Si vulgares dicent se recte iudicare et se non esse beluas/ adhuc non esset eis sentiendum. **N**on quod vulgares et imperiti iudicant tanquam longe distantes a veritate quod iudicant sed per cupiam. non sed rei veritatem. propter quod non est astandum eorum iudicio. vnde Seneca in de remed. fori. dicit. Male opinantur homines de te. si mali. mouerent autem si sapientes sed loquerentur. hunc autem malis displicet esse laudari. Male de te loquuntur. mouerent si iudicio facerent. hunc autem morbo ignorantie faciunt. Male de te loquuntur quod bene nesciunt loqui.

Dicit philosophia probat illos esse miseros quod faciunt iniuriam quod patiuntur. 2o ex hoc concludit quod iniuria non est ipsius patientis sed inferentis. 3o inuenit oratores. scilicet ibi dicitur igitur. scilicet ibi dicitur nunc. **P**ro dicitur Nunquid vulgares non adqueficerent. i. crederent illud quod nunc eque validis firmamentis rationum. i. infeliciores esse eos qui faciunt iniuriam quod patiuntur? **D**icit boetius. vellem audivere has ipsas rationes. **L**uc philosophia inter dicit duos syllogismos ad probandum interitum quod primus est. **D**is improbus est miser. sed omnis dignus supplicio est improbus. ergo omnis dignus supplicio est miser. et per consequens quanto dignior est supplicio. tanto est miserior. **S**ed syllogismus est. **Q**uanto alius est dignior supplicio tanto est miserior. sed faciens iniuriam dignior est supplicio quam patientis. ergo faciens iniuriam dignior est supplicio quam iniuriam patientis. **P**ro inuenit primus syllogismum. dicitur. Nunquid negas omnem improbum esse dignum supplicio? **B**oetius dicit. **N**ime nego. **E**t philosophia inquit. multipliciter liquet eos esse infelices qui sunt improbi. **I**ta est dicit boetius. **I**gitur dicit philosophia. qui digni sunt supplicio non dubitas eos esse miseros. **D**icit boetius. **C**onuenit inquam supple predictis. **L**uc inuenit secundus syllogismum per modum interrogationis. dicitur. **D**icit boetius si tu relinques cognitor. i. iudex causarum cui putares inferendum supplicium. vel ei qui fecisset iniuriam. vel ei qui perulisset iniuriam? **D**icit boetius. **N**on ambigo. i. non dubito quoniam ego satisfacem passo iniuriam dolore. i. cum supplicio facientis iniuriam. **I**gitur dicit philosophia illator iniurie videtur tibi esse miserior quam acceptor iniurie. **D**icit boetius. **C**onsequitur inquam supple predicta. **N**on quod ad eandem conclusionem sic posset argui. **Q**ui cumque operatur malum ex proposito: magis peccat et miserior est quam ipsum sustinet sine proposito et voluntate. sed inferens iniuriam peccat ex proposito et ex voluntate. sustinet autem sustinet sine proposito et voluntate. ergo inferens iniuriam peior est et miserior patiente iniuria.

Dicit philosophia concludit ex dictis quod quilibet iniuria non est miseria patientis sed inferentis. dicitur. **H**ae igitur de causa quod inferens iniuriam miserior est patiente et ex alijs causis ea radice. i. fundamentum nitentibus. scilicet fundamentum quod turpitudine facit homines miseros supra natura. i. sua propria natura. **E**x hoc apparet iniuriam cuiuslibet illatam non esse miseriam accipientis. i. patientis eam sed inferentis. **M**ota quod ex ista sic potest argui. **T**urpitudine propria natura sua facit hominem miserum. sed turpitudine est in inferente iniuria et non in patiente. ergo inferens iniuriam est turpis et miser et per consequens iniuria non est miseria patientis sed eam inferentis.

Dicit philosophia inuenit oratores. 2o concludit ex dictis quod odium non habet locum

monstramus? **Q**uid si quis amisso penitus visu: ipsum etiam se habuisse obliuisceretur intuitum nihil quod sibi ad humanam perfectionem deesse arbitraretur. num videntes eadem cecos putaremus?

Nam ne illud quidem adqueficerent/ quod eque validis rationum nititur firmamentis: infeliciores eos esse qui faciunt quam qui patiuntur iniuriam? **B**. **V**ellem inquam has ipsas audire rationes. **P**. **D**em inquit improbum num supplicio dignum negas? **B**. **N**ime. **P**. **I**nfelices vero esse qui sunt improbi/ multipliciter liquet. **B**. **I**ta inquam. **P**. **Q**ui igitur supplicio digni sunt: miseros esse non dubitas. **B**. **C**onuenit inquam. **P**. **S**i igitur cognitor ait: resideres. cui supplicium inferendum putares/ ei ne qui fecisset. an qui perulisset iniuriam? **B**. **N**ec ambigo inquam quoniam perulisset satisfacere dolore facientis. **P**. **M**iserior igitur tibi iniurie illator quam acceptor esse videretur. **B**. **C**onsequitur inquam.

Hinc igitur alijsque de causis ea radice nitentibus quod turpitudine supra natura miseros faciat: apparet. illatam cuiuslibet iniuriam non accipientis. sed inferentis esse miseriam.

Mota quod ex ista sic potest argui. **T**urpitudine propria natura sua facit hominem miserum. sed turpitudine est in inferente iniuria et non in patiente. ergo inferens iniuriam est turpis et miser et per consequens iniuria non est miseria patientis sed eam inferentis.

P. **A**tque nunc ait pera faciunt oratores. **P**ro his autem 2

Prosa quarta et Metrum quartum

graue qd acerbūq; p̄pessi sunt: miserationē iudicū excitare conant̄. cū magis admittētib; iustior miseratione debeat. Quos non ab iratis s; a p̄picijs potius: miserantibusq; accusatorib; ad iudiciū veluti egros ad medicū duci oportebat vt culpe morbos: supplicio resecaent. Quo pacto defensorū opera vel tota frigeret: vel si p̄desse hoībus mallet: in accusationis habitū verteret. Ipsi quoq; improbi si eis aliqua rimula virtutē relicta fas esset aspice: vicioꝝ q; sordes: penarū cruciatibus se deposituros viderēt: p̄pensatione ad piscende probitatis nec hos cruciatus esse ducerent. defensorū q; operam repudiarent. ac se totos accusatoribus iudicibusq; permetterent

bus iniuriatibus tūc defensio eoz verteret in habitū accusationis ita q; ille q; fuit defensor: fieret accusator. Ipsi quoq; improbi si eis esset fas respice virtutē relicta aliq; rimula. i. cognitione. ipi viderēt se. deposituros sordes vicioꝝ cruciatib; penarū p̄pensatione. i. cā adipiscēde pb̄tatis. Nec ipsi dicerēt. i. reputarēt cruciatus s; ipi repudiarēt. i. spernerēt operā. i. diligentia defensorū. et se totos p̄mitterēt accusatoribus et iudicibus. **N**ō q; misericordia et miseratione est virtus fm quaz aliq; p̄patis aliene miserie. Cui s; inest maior miseria: ei debet maior misericordia. s; declaratū ē maiore esse miseria inferētis iniuriā q; patientis. s; ad miserandū eis maxie debet induci iudices. cuius p̄trariū faciūt oratores. q; inducūt iudices ad miserandū patientib; iniuriā. **N**ō q; faciētes iniuriā accusandi s; nō ex ira s; ex cōpassione et mīa vt penali remedio morbus culpe eoz auferat. Sic enī egris nō est insultandū s; poti⁹ p̄dolendū. sic et istis q; morbo vicioꝝ affecti s; et potius s; accusandi q; defendēdi vt penali acerbitate eoz malicia minuat. Itē si mali p̄pederēt sordes vicioꝝ et dignitates virtutū nō reputarent cruciatus s; se accusatoribus et iudicib; volūtarie afferrent puniendos.

Quo fit vt apud sapiētes null⁹ prorsus odio locus relinquat Nā bonos quis nisi stultissimus oderit? malos nō odisse rōne caret. Nā si vti corporū languor: ita viciōsitas qdam est q̄si morbus animoz. cū egros corpe mīme dignos odio: s; potius miseratione iudicemus: multo magis nō insequendi s; miserādi sunt. quoz mētes: oī languore atrocior: vrger improbitas. quēdi s; odio s; potius miserādi. q; mētes vrger improbitas. i. malicia existēs atrocior. i. crudelior: oī languore corpali. **N**ō q; sapientes nō debent odire malos. q; dicit Sen ad Lucill. Dunc affectū sapiētes habeāt aduersus malos quē h; medicus aduersus suos egros q; eos non odio s; remedio studet p̄tractare q; nec reliquias egroz. nec effusa dedignat̄ intueri.

Metrum fallenium et elegiacum

Quid tantos inuat excitare motus
Et propria fatum sollicitare manu
Si mortem petitis propinquat ipsa

apud sapiētes ibi **Quo fit.** P̄rio inuehit s; oratores q; inducūt iudices ad miserandū patienti iniuriā. cū tñ potius miserandū sit faciēti iniuriā. **D**icit s; **Et oratores.** i. causidici q; officium est p̄suadē iudici: isti faciūt nūc contrarium. quia ipi conant̄ excitare miserationem iudicū pro eis qui p̄pessi s; grauez acerbū qd. cū magis iustior miseratione debeat admittentibus. i. faciētib; malū q; iniuriātes oportebat duci ad iudiciū veluti egros ad medicū. non ab iratis accusatoribus s; a p̄picijs miserantibus vt resecaent morbos culpe supplicio. i. pena. **Q**uo pacto si hoīes mouerent misericordia erga faciētes iniuriarū opera. i. diligentia defensorū. i. defendere volentū ipsos: illa tota frigeret. i. cessaret. vt si mallet p̄desse hoī

reut puniendos. **H**ic p̄bia ex dēis p̄cludit q; odiū n̄ h; locū apud sapiētes et dicit **Quo fit.** i. ex dēis sequit̄ vt apud sapientes null⁹ locus relinquat odio. Nam q; odit bonos nisi stult⁹: malos nō odisse caret rōne. i. irrōnabile. Nam sic languor ē morbus corporū. ita viciū ē morbus animarū. Cū s; egros corpe mīme indicarem⁹ dignos odio s; potius miseratione: multo magis nō p̄sequerentur.

Hic incipit q̄rtū metrum huius q̄rti qd dicitur fallenium ab inuatore. scdm dicitur pentametrum siue elegiacum. in q; p̄bia exclamat s; hoīes q; bellicis motibus ex odio semet ipsos ad mortē deducūt. d. **Q**uid inuat. i. que vtilitas est excitare tantos motus. i. odiū. et qd inuat sollicitare. i. sollicite exquirere fatū. i. mortē p̄pria manu. q. d. nulla ē vtilitas **Est**

aut rō hec qz si mortē petitis. i. desideratis siue
vřaz siue alioz p̄pinquat spōte sua. nec remorat
.i. retardat volucres. i. veloces equos. **Mirādū**
est etiā qz hoies quos leo. serpens. tigris. vřsus.
aper. dente petūt. i. inuadunt qz ūdem hoies pe
tunt. i. inuadūt se ense vt se mutuo inficiant **Et**
qrit p̄hia. **Nunq̄d** hoies mouent iniustas acies
et fera bella. et volūt perire alternis telis. i. mu
tuis sagittis iō qz mores eoz distāt z dissidēt. i.
discordāt. **Certe** ista rō seuijie n̄ ē sal. iusta. vis
ḡ referre. i. reportare aprā vicē. i. vicissitudinem
mēitis tā boni qz mali. dilige bonos z miseresce
malis **Nō** qz dic̄ mortē nō retardare suos egs
p quos equos mortis intelligunt p̄tiales disposi
tiones periodi p̄ q̄s hō ad mortē tendit. **Quilibet** enī hō habz certāz determinatā periodū sue
vite eo qz forme oim rez sunt in t̄minis. i. in corporibus celestibz ōtualit̄ vt patet. ij. de genera
tione **Nō** qz p̄hia h̄ nō excludit licentiā gerēdi iustū bellū sed iniustū. quia dicit iniustas acies.
bellum enī iustū concedit. z ideo gerit̄ vt aliq̄s nitens conē iusticiā ad iusticiā reducat̄.

Ista est q̄nta p̄sa h̄ q̄rti. qz boe
cius p̄ua p̄querebat bonis mala: et
malis bona p̄tingē. p̄t qd̄ etiam re
putabat istaz fortunaz vices nō ex
ordine diuine p̄uidētie s̄ ex casu p̄
uenire. iō p̄hia sup̄ h̄ p̄solat̄ boeciū
assignādo cās q̄re bonis mala: z ma
lis bona contingant. **Et** p̄mo boe
cius exprimit suum dolorem in hoc
qz vices fortunaz vident̄ confuse z
inordinate disponi. 2. assignat p̄hia
cām h̄ apparetie. 3. ip̄m p̄solat̄ assi
gnādo cās p̄dictoz. sc̄da ibi **Nec**
mirū. t̄tia ibi. **Ita** ē inq̄t. **Primo** bo
ecius p̄mittit qd̄ā. 2. exp̄mit cās sui
doloris ibi **Cū** p̄sertim. **Primo** dic̄
Ego video. i. intelligo hinc. i. ex di
ctis que felicitas sit p̄stituta in meri
tis p̄boz. s̄. deos fieri. et q̄ sit misē
ria p̄stituta in meritis improboz. s̄.
trāformari i beluas. s̄ ego p̄pendo. i. iudico nō nihil. i. aliqd̄ boni vel mali esse i hac fortunā popu
lari. i. in p̄sp̄itate fortuita. **Nō** p̄bat. **Nec** enī quisquā sapientū magis vult esse exul. inops. igno
miniosus. i. infamis poti⁹ qz pollens opibus. qz reuerendus honore. validus potentia. et i sua vř
be p̄manens florē. sic enī p̄ h̄mōi bō fortunē officii sapientis t̄ctat̄ clari⁹ z testatius. i. cū maiori te
stimonio qz talibus plus credit̄ cū britudo regentiū diffundit̄. i. dilatat̄ i p̄plos p̄tingentes. i. vicī
nos **Nō** qz in bonis fortuitis est aliqd̄ boni qz p̄ ipsa sapiēs expediti⁹ t̄ctat̄ officii gubernādī
subditos. **Qui** enī diuitijs. potētia. et fama p̄cellūt alios: aptiores s̄t ad regendā rēpublicā. qz a/
ptiores s̄t ad sbueniendū oppressis. z ad deprimendū malos. ad p̄tendū bonos. ad expugnādū
inimicos. et ita sapienti q̄ t̄ctat̄ negociū rēpublice necessaria ē potentia. et diuitiaz abūdātia. s̄
sapienti q̄ vacat p̄emplationi: diuitie sunt onerose qz nimā inde gerit solitudines.

Uic boeci⁹ exp̄mit cās sui dolor.
z admiratiōis. d. **Cū** lex z carcer et
cetera tormēta legaliiū penaz poti⁹
debeant̄ p̄niciosis. i. mal' ciuibz **p̄t**
qz p̄stituta s̄t. **Ego** vehemēt̄ amī
roz cur hec tormēta vice p̄sa. i. p̄rio

Sponte sua. volucres nec remorat equos
Quos serpens. leo. tigris. vřsus. aper
Dente petunt. ūdem se tamen ense petunt
An distant quia dissident qz mores
Iniustas acies et fera bella mouent
Alternisqz volunt perire telis
Non est iusta satis seuijie ratio
Vis aptam meritis vicem referre
Dilige iure bonos et miseresce malis

Ita que felicitas vel miseria est in
p̄p̄is meritis vniuscuiusqz. **Mira**
tur cur bonis mala: malis bona p̄

Hic ego. **Uideo** inquā q̄ sit vřse **ueniant**
felicitas vel miseria in ipsis proboz atqz impro
boz meritis p̄stituta **Sz** in hac ipsa fortuna popula
ri nō nihil boni mali ve inesse p̄pendo **Nec** enim
sapientū quisqz exul: inops: ignominiosus qz esse ma
lit poti⁹ qz pollēs opibz. honore reuerendus. potētia
validus. i. sua p̄manens vřbe florē. **Sic** ei clarius te
statiusqz sapientie tractat̄ officii cū in p̄tingētes po
pulos regētium quodāmodo beatitudo transfundit̄.
ri nō nihil boni mali ve inesse p̄pendo **Nec** enim
sapientū quisqz exul: inops: ignominiosus qz esse ma
lit poti⁹ qz pollēs opibz. honore reuerendus. potētia
validus. i. sua p̄manens vřbe florē. **Sic** ei clarius te
statiusqz sapientie tractat̄ officii cū in p̄tingētes po
pulos regētium quodāmodo beatitudo transfundit̄.
ri nō nihil boni mali ve inesse p̄pendo **Nec** enim
sapientū magis vult esse exul. inops. igno
miniosus. i. infamis poti⁹ qz pollens opibus. qz reuerendus honore. validus potentia. et i sua vř
be p̄manens florē. sic enī p̄ h̄mōi bō fortunē officii sapientis t̄ctat̄ clari⁹ z testatius. i. cū maiori te
stimonio qz talibus plus credit̄ cū britudo regentiū diffundit̄. i. dilatat̄ i p̄plos p̄tingentes. i. vicī
nos **Nō** qz in bonis fortuitis est aliqd̄ boni qz p̄ ipsa sapiēs expediti⁹ t̄ctat̄ officii gubernādī
subditos. **Qui** enī diuitijs. potētia. et fama p̄cellūt alios: aptiores s̄t ad regendā rēpublicā. qz a/
ptiores s̄t ad sbueniendū oppressis. z ad deprimendū malos. ad p̄tendū bonos. ad expugnādū
inimicos. et ita sapienti q̄ t̄ctat̄ negociū rēpublice necessaria ē potentia. et diuitiaz abūdātia. s̄
sapienti q̄ vacat p̄emplationi: diuitie sunt onerose qz nimā inde gerit solitudines.

Cū p̄sertim carcer: lex: cetera qz legaliaz tormenta pe
naz. p̄niciosis potius. ciuibz. p̄pter quos etiaz p̄stit
tute sunt debeant̄. **Cur** hec igif̄ versa vice mutētur:
scelezqz supplicia bonos p̄māt/ premia virtutū malā

Metrum quintum

rapiant/vehement admiror. **Que** q̄ tā iniuste p̄fusio
nis ratio videat: ex te scire desidero. **D**inus etenim mi
rarer si misceri oīa fortuitis casibus crederē. **N**ūc stu
porē meū de^o rector exaggerat: q̄ cū sepe bonis iocū/
da. malis aspera. contra q̄ bonis dura tribuat. malis
optata concedat. nisi causa deprehendat. quid est q̄d a
fortuitis casibus differre videatur.

hendať. i. coḡscat cā h^o: q̄d ē q̄ hoc videat differre a fortuitis casibus: q. d. nihil
ta legalia sic carcer. membrorū mutilatio. flagellatio. et h̄mōi. s̄t inuēta p̄t malos. et ista sepi^o vi
dent infligi bonis / malis euadentib^o. sup̄ h̄ admirat boeci^o. cū tñ deus debeat punire malos. et
remunerare bonos. et nisi huius rō coḡscat quare h̄ p̄tingat nihil est q̄n talia videant p̄tingē a
casu et a fortuna et nō subiacē regimī prouidentie diuine quod absurdum est.

P. Nec miri inquit si q̄d ordinis ignorata ratōne: te/
merariū p̄fusum q̄ credat. **S**ed tu q̄uis causam tan/
te dispositionis ignores tam̄ q̄m bonus mundum re
ctor temperat/recte fieri cuncta ne dubites.

nores cām tātē dispōnis diuine. tñ q̄m bonus rector. s̄. deus temperat mūdū sua bonitate iō non
dubites cūta recte fieri. **N**ō q̄ mirū est cui^o causa nescit. p̄ tātō enī multi mirant de eclipsi so
lis qz cām ignorat. et qz boeci^o ignorabat cām h^o p̄fusionis qre bonis mala. z malis bō p̄tingant
iō h̄ ammirabat z causa ammirationis eius fuit ignorantia dispositionis diuine prouidentie

Metrum alcmannicum da ctylicum tetrametrum.

Siquis arcturi sidera nescit

Propinq̄ sūmo cardie labi

Cur legat tardus plaustra boetes

Mergatq̄ seras equore flammās

Cum nimis celeres explicet ortus

Legem stupebit etheris alti

Palleant plena cornua lune

Infecta metis noctis opace

Queq̄ fulgenti texerat ore

Confusa phebe detegat astra

Cōmouet gentes publicus error

Lassantq̄ crebris pulsibus era

psim p̄tingē p̄ incātationē. z volētes auxiliari lune z impedire ne audiat incātationē p̄cutiūt oīa
vasa crea z sonora tempore eclipsis. **U**nde dicit in littera **C**ornua plene lune palleant quia inci
piente eclipsi: luna incipit apparere corniculata cornua infecta metis. id est t̄minis opace noctis.
s̄. vmbre terre. et phebe. i. luna confusa priuatione lumis detegat id ē apparere faciat astra mino
ra q̄ texerat. i. latere fecerat fulgētī ore. i. abndātia sui fulgoris. **N**ūc publicus error q̄ putat luna

mō mutent ita vt supplicia scelez. s̄.
maloz premāt bonos. z mali rapiāt
p̄mia stutū. i. stutosoz. z ego deside
ro o p̄bia scire ex te q̄ videat eē rō
.i. cā tā iuste p̄fusionis. min^o enī mi
rarer si crederē oīa miscēi fortuitis
casib^o. **N**ūc at deus rector oīm ex/
aggerat. i. augmētat stuporē meū q̄
deus cū sepe bonis iocūda: malis a/
spera tribuat. et p̄. i. p̄ trariū bonis
dura. malis optata p̄cedat. nisi dep̄

Dic p̄bia assignat cām apparētie
talis cōfusionis qz sic videt esse p̄t
ignorātia z cause et dic̄ **N**ec mirū si
q̄d credat p̄fusū z temerariū. i. casua
ale in istis inferioribus ignorata rō
ne ordīs diuine prouidentie. s̄ q̄uis tu ig

Istud est metz q̄ntū hui^o q̄rti q̄d dī alcmannicū ab
inuētoze. dactylicū a pede p̄dnante. tetrametrū. i. q̄ttu/
oz pedū. hyp̄catalecticū. i. abundans i vna syllaba. **I**n
q̄ metro p̄bia declarat quō ea q̄z cause nō apparent: vi
dent mirā. z^o oñt quō cognita cā cessat amiratio ibi **N**e
mo mirat. flammā. **P**rimo oñt q̄ p̄pter latentiam causaz
hoies mirant. z inducit de h̄ duo exēpla. primuz est de
eo q̄d accidit i stellis in p̄ polū septentrionalē qz ille stel
le ceteris stellis remotioribus tardius mouent et tñ ve
loci^o oriunt. **Q**ui at ignorat cām hui^o illi videt h̄ mirū
vnde dicit **S**iquis nescit sidera arcturi. i. maioris vrse
labi. i. volui p̄inqua sūmo cardine. i. cardini ponēdo ab
latiū p̄ drō casu cā metri. i. polo septentrionali ille stu
pebit. i. admirabit legē alti etheris. i. firmamēti **C**ur boe
tes. i. stella tardus legat. i. pertranseat plaustra. i. stellas
plaustri. s̄. maioris vrse z mergat seras flāmas eāre. lo/
quēs more poetico q̄ sequentes iudiciū vulgi dicūt stel
las mergi i mari q̄n occidunt. et dī boetes mergē seras
flāmas. i. lumia sua tarda qz nunq̄ ea mergit. et est mo/
dus loquēdi. **I**d q̄d nunq̄ fit/tarde fit. cū tñ boetes ex
plicet ortus nimis celeres. eo q̄ in p̄ncipio noctis nob̄
statim apparet. **S**cōm exemplū est de eclipsi lune. quā
nescientes cām/adeo aliq̄ admirant q̄ putant eius ecli
psim p̄tingē p̄ incātationē. z volētes auxiliari lune z impedire ne audiat incātationē p̄cutiūt oīa
vasa crea z sonora tempore eclipsis. **U**nde dicit in littera **C**ornua plene lune palleant quia inci
piente eclipsi: luna incipit apparere corniculata cornua infecta metis. id est t̄minis opace noctis.
s̄. vmbre terre. et phebe. i. luna confusa priuatione lumis detegat id ē apparere faciat astra mino
ra q̄ texerat. i. latere fecerat fulgētī ore. i. abndātia sui fulgoris. **N**ūc publicus error q̄ putat luna

Libri quarti de consolatione philosophie

incantari comouet gentes. et lassant, i. fatigant era. i. vasa' erca vel campanas crebris pulsibus
No q' arcturus dicitur ab arctos qd' est vrsa q' est adda signu iux' polu septentonalē qd' nos vul-
garit' plaustru' noiamus. Et sic accipit b'ns Gregl. sup' Job dices Arcturus septez stellis marie
lucet. sp' mouet. et nunq' mergit' **N**o q' stelle circa polu' articu' mote sic arctur' z alie stelle mo-
uent' tardius al' ijs stellis remotiorib' a polo artico. qz minorē circulu' suo motu describūt. z stel-
le remotiores maiorē. **U**n' cū stelle remotiores in eqli tpe p'ra'seant maiorē circulu' / in q' stelle p'
pinquiores minorē qz ambo circūuoluunt' semel i die naturali. p'z p' diffōnem velocitatis z tardi-
tatis q' stelle p'pinquiores polo tardius mouent'. et remotiores veloci'. **I**llud enī mouet' tarde qd' i
eqli tpe p'nsit' min' spaciū. et illd' mouet' veloci' qd' i eqli tpe p'nsit' maius spaciū **N**o q' luna
recipit lumē suū a sole. si q' corp' opacū in'ponit' impedies ne lumē solis pueniat ad lunā vl' i to-
to vel i pte. nōc est lumē lune deficē
vl' toto vl' i pte. et h' ē lunā eclipsari

Tu est inquā Sed

Hic incipit scē p'sa h' q'rti i q'
phia solādo boecium assignat cau-
sas p'dictoz q' vident' mira in diua
gubnatione p'p' igrantiā cause. et p'
mo boecius petit sibi explicari istas
cās Et phia t'agit difficultatē expli-
cationis eaz. z p'mittit se velle assi-
gnare cās. z 3° eas assignat. sc'da ibi
Sz qm. stia ibi. **O**mnin' generatio
Primo boeci' p'cedit qd' dictū ē de
admiratione hoim' p'p' igrantiā cau-
saz. d. Ita est inquā. **T**ūc petit ex-
plicari cās admiratōnis eoz q' p'uin-
gūt in diuina puidētia z dispōne. d.
O phia cuz euoluē. i. elucidare cās
lateriū rez sit tui muneris. i. tue grē
z explicare rōnes velatas caligie. i.
rōnes obscuras z difficiles. **Q**ueso
vt hinc. i. de ista difficultate discer-
nas. i. iudices z edisseras. i. disputes
qm' h' miraculuz marie me p'turbat
q're malis bona z bonis mala eueni-
ant. et phia paulisp' arridēs boecio
inqt. ad rez maximā oim' q'stu. i. ad
maximā q'onez vocas. i. incitas me
cui vix quicq' exhausti satis ē. i. ad
quā exhauriendā z soluendā vix ali-
qd' sufficit. **T**alis nanq' est materia
quā petis declarari. vt vna dubita-
tione succisa. i. soluta. innumerabiles
alie succrescāt velut capita hydre.
qz vno ablato tria succrescebāt. nec
fuerit mod'. i. t'mun' dubitationū ni-
si h' q's eas coerceat viuacissimo igne
.i. ardenti inuestigatione mētis. **I**n
hac enī materia q'ri solet de puiden-
tie simplicitate. de serie fati. de re-
pentinis casibus. de p'destinātōe di-
uina. de libertate arbitriū que oia q'nti-
oneris. i. difficultatis sint ad det'mi-
nādū tu ipse p'pendis **N**o q' sapi

Nemo miratur flamina cori

Litus frementi tundere fluctu.

Nec niuis duram frigore molem

Feruenta phebi soluiet estu

Hic enī causas cernē promptū est

Illic latentes pectora turbant.

Cuncta que rara prouehit etas

Stupetq' subitis mobile vulgus

Cedat inscitie nubilus error

Cessent profecto mira videri

hic est paragogē. i. additio syllabe ad finē dictionis p'p' ne-
cessitate metri. q' ponit' soluiet p' solui. feruente estu phebi. i.
solis. **H**ic enī. i. i istis exēplis p'mptū ē cernē cās q're v'et'
impellit mare q're sol liq'facit niue. s' illic. i. in p'oribus exē-
plis latentes cē turbāt pectora supple p' admiratōez z mobi-
le vulgus stupet. i. mirat' subitis. i. de s'bitaneis euētib'. z stu-
pet cūcta q' p'uehit. i. p'ducit rara etas. i. q' rara eueniūt. s' si
vis cassare admiratōne nubilus error inscitie. i. ignorātie
causaz cedat. i. recedat z accedat noticia cāz profecto. i. p'
certo tūc cessant videri mira q' prius stāte ignorātia vide-
bant' mira **N**o q' sacerdotes i egypto p'p' admirari in-
ceperūt philosophari. vidētes enī eclipses solis z lune z ig-
norātes cās mirabant' cās earū inq'retes. q'bus inuētis ha-
buerūt sciam eaz eclipsiū eo q' scire est cām rei cogicē. cog-
nita s' cā cognoscit' res. et p' p'ns cessat admiratio.

Parrat quid sit int' prouidenciā dei

z inter id qd' a veteribus fatū appel-

labatur

Tu est inquā. **S**z cū tui muneris
sit lateriū rez cās euoluē. velatasq' caligine
explicat' rōnes. q'so vti hinc decernas. z qm' h' me mi-
raculū marie p'turbat. edisseras. **P** **T**ū illa paulisper
arridēs. **A**d rē me inqt' oim' q'situ maxiaz vocas cui
vix exhausti quicq' satis sit. **T**alis nāq' materia ē vt

Prosa sexta

dubitatioe succisa: innumerabiles alie velut hydre capi
ta succrescat. Nec vllus fuerit modus: nisi q̄s eas vi
uacissimo metis igne coerceat. In hac enī de puiden
tie simplicitate. de fati serie. de repentinis casibus. de
cognitione ac p̄destinatioe diuina. de arbitrij liberta
te queri solet. Que quanti oneris sit ipse perpendis.
ipsi cū auuiditate sapiam querūt. **N**ō fm fabulas hydra fuit serpens i leerna palude h̄ns plu
ra capita q̄z vno succiso tria excrecebāt. quē cū **H**ercules

Sz qm̄ hec q̄z te nosse/ quedā medicie tue portio est.
quanq̄ angusto limite t̄pis septi/ t̄n aliqd̄ deliberare
conabimur. **Q**u si te musici carm̄is oblectamenta dele
ctant: h̄ac oportet paulisper differas voluptatē. duz
nexas sibi ordine p̄tereo rōnes. **B.** Ut libet inquā. **P**

Tunc velut ab alio orsa p̄ncipio: ita differuit.

voluptatē donec p̄tereo. i. formabo rōnes sibi nexas. i. p̄ncipio

Nō p̄ h̄ q̄ dic̄. nos septi angusto limite t̄pis inuit p̄hia p̄ntem materiā adeo esse difficile q̄ to
tū t̄ps p̄ntis vite q̄d breue est. vix sufficit ad p̄dicta plenarie declarāda. **N**ō q̄ dic̄ p̄hiā or
sam fuisse ab alio p̄ncipio. nā illa q̄ p̄hia prius pbauit: deducunt̄ ex h̄ p̄ncipio q̄ deus est p̄fectū
bonū z vltimus finis oim̄. que aut̄ nūc vult demonstrare deducunt̄ ex h̄ p̄ncipio q̄ deus est p̄nci

Oim̄ generatio rez: cūctusq̄ mutabiliū naturaz pro
gressus: z quicqd̄ aliq̄ mouet̄ modo. cās. ordinez. for
mas ex diuine metis stabilitate sortit̄. **N**ec i sue sim
plicitatis arce p̄posita: multiplicē rebus gerēdis mo
dū statuit. **Q**ui mod⁹/ cū in ip̄a diuine intelligētie pu
ritate p̄spicit̄: puidētia nominat̄. **C**ū v̄o ad ea q̄ mo
uet atz disponit. referē. fatū a veteribus appellatū est.

Differentiā int̄ ea/ assignādo diffōnes vtriusq̄: 3° ponit diuersas opiones circa fatū. 2° infert qm̄
dam p̄conē circa fatū et puidētiā. sc̄da ibi **Q**ue licz diuersa. t̄tia ibi **S**ine igif. q̄rta ibi. **Q**uo
fit. **P**riō dic̄ **G**eneratio oim̄ rez cūctusq̄ p̄gressus naturaz mutabiliū. et q̄cqd̄ aliq̄ mō mouet̄
illd̄ sortit̄ cās generatiōis z mutatiōis. z ordinē generatiōis z mutatiōis. z formas q̄bus gene
rat̄ v̄l mouet̄/ substantiales vel accidentales. oia ista sortit̄ ex stabilitate diuine metis. **N**ec ei mes di
uina p̄posita. i. stabilita in arce. i. in altitudine sue simplicitatis statuit rebus gerēdis. i. fidēis mul
tiplicē modū. q̄ modus cū p̄spicit̄. i. p̄siderat̄ i ip̄a puritate diuine intelligētie. i. fm̄ eē qd̄ habz in
intelleatū d̄mo: nominat̄ puidētia. **C**ū v̄o iste mod⁹ referē ad ea q̄ mouet̄ z disponit a veteribus
i. ab antiquis fatū appellatū ē. **N**ō q̄ oia a p̄mo/ s̄t mutabilia. aliq̄ mouent̄ fm̄ substantiā vt gene
rabilia z corruptibilia q̄ntū ad illa dic̄. **O**im̄ generatio rez. **A**lia at̄ s̄t mutabilia fm̄ locū z non
fm̄ substantiā. vt corpa celestia. q̄ntū ad illa dic̄ **C**ūctusq̄ mutabiliū naturaz p̄gressus. **A**lia mu
tabilia s̄t solū fm̄ opationē. s̄. sc̄dm̄ intelligēt̄ nō fm̄ substantiā nec fm̄ vbi p̄prie. sic̄ intelligentie.
q̄ntū ad illas dic̄. **E**t quicqd̄ mouet̄ aliq̄ modo. **A**lit̄ exponit̄ q̄ i rebus mutabilib⁹ triplex ē dis
positio. vna ē q̄ trāseūt de nō eē ad eē p̄ generationē. q̄ntū ad hoc dic̄. **O**im̄ generatio rez. **A**ut
res p̄manēt i existētia p̄ aliqd̄ t̄ps postq̄ generate s̄t. q̄ntū ad illas dic̄. **C**ūctusq̄ mutabiliū na
turaz p̄gressus. **A**ut res p̄cedūt de eē ad nō eē p̄ corruptionē. q̄ntū ad illas dic̄. **E**t quicqd̄ aliq̄
mō mouet̄. **N**ō q̄ qd̄ dicunt̄ fatū eē qd̄ dispositionē delictā in reb⁹ inferiorib⁹ ex actione

entis est scire oia vt p̄z ex p̄oemio
metaphy. z cū scire sit p̄ cām p̄mo
posterl. **S**apientis ē euoluē causas
rez latentū. **I**deo dic̄ boecius ad
p̄hiāz **L**ui muneris est euoluē cās
Nō q̄ dic̄ p̄hiā paulisper sibi
arrisisse. p̄ h̄ p̄hiā inuit morē z ha
bitū sapientū q̄ audita simplicitate
imperitorz arridēt eis p̄grulādo q̄
sagittis inficē non posset greco igne
Cipsum consumpsit.

Hic p̄hia p̄mittit velle assignare
cās. d. **Q**m̄ hec nosse te ē qd̄a por
tio. i. ps tue medicie quāq̄ sim⁹ se
pti. i. cōclusi. angusto. i. breui limite
t̄pis m̄ aliqd̄ a liberare conabimur
s̄ si te delectāt oblectamēta. i. suau
tates musici carm̄is. i. metri oportz
q̄ differas paulisper. i. modicū h̄ac
ordine. **D**ic̄ boeci⁹ vt libet inquāz
vt tibi placet. tūc ipsa p̄hia orsa. i. incipiens loq̄ velut ab alio p̄ncipio ita differuit. i. disputauit
m̄ t̄ps p̄ntis vite q̄d breue est. vix sufficit ad p̄dicta plenarie declarāda. **N**ō q̄ dic̄ p̄hiā or
sam fuisse ab alio p̄ncipio. nā illa q̄ p̄hia prius pbauit: deducunt̄ ex h̄ p̄ncipio q̄ deus est p̄fectū
bonū z vltimus finis oim̄. que aut̄ nūc vult demonstrare deducunt̄ ex h̄ p̄ncipio q̄ deus est p̄nci
piuz effectiū oim̄ vt patebit

Hic p̄hia p̄sequit̄ intentū volēs
assignare cās q̄re bonis mala z ma
lis bona p̄ringāt. z p̄mo declarat q̄
dā ad suā determinationē n̄caria. z
ponit suā determinationē. sc̄da ibi.
Que v̄o inq̄es **P**riō p̄hia defmiat
de puidētia diuina z de fato. 2° oñt
q̄ sint ea q̄ fato disponunt̄. sc̄da ibi
Ea series **P**riō ont quid̄ nomine
diuina puidētia. et qd̄ fatū. 2° tāgit

Libri quarti de consolatione philosophie

corporum celestium secundum quam inferiora necessitantur et restringuntur ad immobiles effectus. et sic beatus Gregorius in homelia epiphane improbat fatum dicens Absit a fidelium cordibus ut fatum aliquid esse dicamus supple necessitans inferiora. quia sic omnia venirent ex necessitate. Alio modo accipitur fatum per dispositionem rerum secundum quam res dependent ex divina voluntate et potestate. et sic fatum procedit aliquid esse. Est ergo providentia divina/ordinatio siue dispositio exterioris in mente divina qua cuncta inferiora sunt posita secundum statum sue nature. Fatum autem est dispositio divina exterioris in rebus mobilibus que singula suis annexantur ordinibus ut magis patebit.

Hic ponit divinam in providentiam et fatum assignando distinctiones utriusque. 2° ostendit quod unum eorum dependet ex altero. ibi **Q**ue sunt diversa. Primum dicit **Q**ue duo. scilicet fatum et providentiam divinam liquebit. id est patebit esse diversa si quis mente conspexerit. id est consideraverit utriusque vim. id est naturam et essentiam. et diffinitiones providentiam dicit **P**rovidentia est ipsa divina ratio que est in summo principio omnium rerum constituta. que scilicet ratio cuncta disponit. **T**unc diffinitio fatum dicit **F**atum est dispositio inherens rebus mobilibus. id est temporibus per quam dispositionem providentia necesse est queque suis ordinibus. **T**unc declarat illas distinctiones ex proprietatibus utriusque. intendens quod providentia complectitur omnia simpliciter. si manifestum est quod omnia nusquam sunt nisi in mente divina. ergo omnia quod providentia sit ratio exterioris in mente divina. ad fatum vero spectat ut ea que fato subduntur: distribuantur per tempora et loca. ita quod ordo fatalis quandam successione temporalem intoret. talis autem successio non est nisi in ipsis rebus mobilibus que omnia quod fatum sit in rebus mobilibus. **T**unc dicit in littera **P**rovidentia namque cuncta complectitur pariter queque diversa et infinita. Fatum vero dividit singula distributa in motu. locis. formis. temporibus ita. scilicet ut hec temporalis explicatio que ad fatum pertinet adunata in prospectu divine mentis sit providentia. **E**adem vero adunatio divina et explicata temporibus que successione intoret vocatur fatum. **M**o quod quod prius dixit quod dispositio rerum faciendarum: ut est in intellectu divino dicitur providentia: ut autem referat ad res mobiles dicitur fatum. **P**osset alicui videri quod fatum et providentia significarent eadem rem sed diversis rationibus id est philosophia si excludens ostendit ea realiter distingui ponens distinctionem utriusque. **M**o quod cognitio dei habet se ad res sic cognitio artificis ad artificiatum. sic ergo omnia artificiatum subduntur ordini et rationi artis. sic necesse est omnes res subduntur rationi et ordini divine providentie. propter quod ostendit quod providentia est divina ratio que cuncta disponit. **M**o quod dispositio que ponitur in distinctione fati accipitur per ordinem. et dicitur ille ordo inherens rebus mobilibus. ad divinam ordinem que est in ipsa ratione divina que iam vocatur providentiam secundum que ordinem providentia divina annexat queque suis ordinibus. id est. ut illa conveniant illo tempore. et alia alio tempore. hec prius. illa posterius.

Hic ostendit quod licet fatum et providentia differant tamen unum dependet ex altero. d. **Q**ue sunt diversa. tamen alter dependet ab altero. scilicet fatum dependet ex providentia. nam ordo fatalis procedit ex simplicitate providentie sic declarat in littera d. **S**ic enim artifex puta edificator formam faciende rei sic dominus mente precipiens. id est precipiens movet. id est producit effectum operis. et quod simpliciter et presentarie prospexerat mente. scilicet formam dominus cum suis partibus. simul ducit per temporales ordines supple ad effectum primo fundamentum. postea parietes. ultio tectum. **I**ta de providentia sua singulariter. id est simpliciter et stabiliter disponit omnia facienda. si fato. id est per fatum ea que disposuit presentarie administrat. **M**o quod providentia divina habet esse in prima causa. fatum vero in rebus causatis. **I**te providentia divina habet motum unicum quod est in uno simplici. scilicet in mente divina. fatum autem habet motum pluralitatis quod est in pluribus causatis habet esse. **I**te fatum dependet a providentia sic effectus a sua causa. si non e converso. **S**ic ei forma rei artificialis dependet a forma preexistente in mente artificis et non e converso. sic fatum dependet a providentia divina non autem e converso.

Que diversa esse facile liquet: si quis utriusque vim mente conspexerit. **N**am providentia est ipsa illa divina ratio in summo omnium principio constituta/que cuncta disponit. **F**atum vero inherens rebus mobilibus dispositio. per quam providentia suis queque necesse est ordinibus. **P**rovidentia namque cuncta pariter queque diversa: queque infinita/implectitur. **F**atum vero singula digerit in motum/locis: formis: ac temporibus distributa. ut hec temporalis ordinis explicatio in divine mentis adunata prospectu/ providentia sit. **E**adem vero adunatio digesta atque explicata temporibus: fatum vocetur

Que licet diversa sint: alter tamen pendet ex altero. **O**rdi-
do namque fatalis/ ex providentie simplicitate procedit. **S**i-
cut enim artifex faciende rei formam mente precipiens: mo-
vet operis effectum. et quod simpliciter presentarieque pro-
spexerat. per temporales ordines ducit: ita de providentia quod
singulariter stabiliterque facienda disponit. **F**ato vero hec
ipsa que disposuit multipliciter ac presentarie administrat.

Ite de providentia sua singulariter. id est simpliciter et stabiliter disponit omnia facienda. si fato. id est per fatum ea que disposuit presentarie administrat. **M**o quod providentia divina habet esse in prima causa. fatum vero in rebus causatis. **I**te providentia divina habet motum unicum quod est in uno simplici. scilicet in mente divina. fatum autem habet motum pluralitatis quod est in pluribus causatis habet esse. **I**te fatum dependet a providentia sic effectus a sua causa. si non e converso. **S**ic ei forma rei artificialis dependet a forma preexistente in mente artificis et non e converso. sic fatum dependet a providentia divina non autem e converso.

E converso.

Libri quarti de consolatione philosophie

do. i. cetero ceteroꝝ orbium ex locatoꝝ
circa que versant. Sic mediolus i
rota adheret ari. et sic cardo qda
circa quem voluunt cantuꝝ raduꝝ.

Extimus vero. i. vltimus orbis exterior rotatus. i. motus maiori
ambitu. tanto explicat amplioribus spacijs quanto discedit a media indiuiduitate puncti. i. centri. Si
qd vero illi medio se conectat: illud colligit in simplicitate. i. immutabilitate axis. et cessat diffundi et
diffundit per magnuꝝ spaciū. Sic illud qd longius a prima mente discedit sic creature corruptibiles
maioribus nexibus fati implicant. et tanto magis aliqd est libere a fato quanto vicinius petit. i. ac
cedit illi cardine rez. i. deuz. qd si firmitati supne mentis adhererit: supgredit necessitatem fati.

No quanto magis entia sunt propinqua primo causato minus sunt mutabilia. qd declarat pbia ex
emplo diuersoꝝ circuloꝝ ab eodeꝝ centro ductoꝝ in quibus circulus remotior a centro e maior et
velocius mouet qz maius spaciū ptransit in equali tpe. Qui autem est vicinior centro minor est et
tardius mouet minus spaciū ptransendo. circuli vero medij/medio modo se hnt. et est optia ppatio
centri circuli ad creatorem. Sic eni centruꝝ est indiuisibile et ab ipso possent plures circuli pro
cedere. Ita creator vnus et indiuisibilis existens infinita creat et gubernat.

Vic pbia pcludit habitudinē fa
ti ad puidētiā diuinā p quedā siliaz
dic. Series fati ita e. i. ita se hz ad
stabilitatē simplicē diue puidētie si
cut rōcinatio se hz ad intellectū
Ubi sciēdū q illd qd intellectū sim
plici vitate intelligit rōcinatio per
modū discursus et successiue apprehēdit.

Etia fatū se hz ad puidētiā sic illd qd gignit hz se ad
illd qd e. Ubi sciēdū q illd qd gignit e in qdā fluxibilitate et motu. qd vero actu e genitū. est in
quadā pmanētia. Etia hz se fatū ad puidētiā sic tps ad eternitatē. Ubi sciēdū q in tpe e succel/
sio ptiū tps pntis ptiū futuri. eternitas at e sine successiōe: tota sil' existēs.

Ite fatū hz se ad pro
uidētiā sic circulus ad mediū punctū. Ubi sciēdū q circulus distendit et p ptes diuidit mobilis
existēs. punctū at est immobile et indiuisibile qz ex pmo Euclidis. Punctū est cuius ps nō est.

Vic pbia ont que sunt illa q fato
disponunt. et pcludit q illa q intel
lectū pfula vident: in diuina guber
natione sunt rōnabiliē ordinata. ibi
Quo fit. Primo dic. Ea series fati
de q dictū est mouet celū et sidera. te
perat elemēta in se inuicē ne tōliter
se corrupant. et tnsformant ipa alter
na pmutatiōe. ita q ex aqua fiat aer
et ecōuerso. eadē series fati renouat
oia nascentia et occidentia. i. mozien
tia p silēs pgressus fetuū q ad aia/
lia. et seminū q ad vegetabilia. et fa
tū etiā pstringit indissolubili pneri
one causaz. actus. i. opationes et for
tunas hoim. q oēs res cū pficiscant
.i. pcedāt ab exordijs diuine puidē
tie nōe est eas esse imutabiles. Ita
eni res optime gerunt. i. regunt si simplicitas manēs in diuina mente promat. i. explicet indecli/
nabilem. i. imutabilē ordinē causaz. Hic at ordo diuine puidētie coerceat ppria incommutabilitate
res mutabiles. et alioquin temē. i. casualit' fluituras.

No q fatū psiderat duplr. vno mō vt e in
causis scdis qz ordo et dispō dē fatū. et sic fatū est mobile et res fato subiacetes sunt mobiles.
Alio mō psiderat fatū fm q dependet a puidētia diuina que oio imobilis est. et sic fatuz sortit'
imobilitatē. et sic etiā res fatales vt sic. fm substātiā sunt imobiles. Nō q si aliqs posset decli
nare ab ordine puidētie tūc puidētia diuina deficeret a suo effectu. et h' redūderet in impotētiā
regentis. Et si dicis. si oia subiacent puidētie diuine. q oia eueniūt ex necessitate. Dicēdū q nō

ne mētis heserit firmitati: motu carens. fati quoq su
pergreditur necessitatem

Igitur vti e ad intellectum ratiocinatio. ad id quod
est: id quod gignitur: ad eternitatem tempus. ad pun
ctum medium circulus. ita est fati series mobilis: ad
prouidētie stabilem simplicitatem.

Ea series celū ac sidera mouet. elemēta in se inuicem
temperat/et alterna pmutatiōe trāsformat. Eadē na
scentia occidentiaqz oia p similes fetuū seminū qz re/
nouat pgressus. Nec actus etiā fortunasqz hoim in/
dissolubili causaz pnerione constringit. que cū ab im
mobilis puidētie pficiscant' exordijs: ipsas quozqz
immutabiles esse necesse e. Ita eni res optime regun
tur/ si manens in diuina mēte simplicitas: indeclinabi
lem causaz ordinē promat. Vic vero ordo res mutabi
les et alioquin temere fluituras propria incommutat
bilitate/coerceat

Prosa sexta

quod deus prouidet res sicut sunt future, quedam prouidet necessario euenire, et quedam contingenter, et de hoc videbitur magis in 1° huius.
Quo fit ut ceteri nobis hunc ordinem minime considerare valentibus: profusa omnia perturbataque videantur. nihilominus tamen suus modus ad bonum dirigens cuncta disponat. Nihil enim quod mali causa ne ab ipsis quidem improbis fiat. Quos (ut vberime demonstratum est) bonum querentes prauus error auertit, ne dum ordo de summi boni

cardine proficiscens a suo quoque deflectat exordio, nihil enim est quod causa mali fiat, nec etiam ab ipsis improbis quos bonum querentes, prauus error auertit ut prius demonstratum est nedum, id est multo minus ordo fatalis proficiscens de cardine summi boni, id est ab ipso deo deflectat a suo exordio, id est a deo qui est finis et principium omnium. **N**on quod dicit malos nihil facere causa mali, cuius oppositum patet, multi enim mali se ipsos interimunt. Dicendum quod nullus operatur respiciens ad malum quod omnia bonum appetunt. Si autem quis malum operatur: hoc contingit sub phantasia boni. Nam aliquis in magna anxietate experis estimat esse bonum fugere anxietatem, et nihil aliud ipse considerans sequitur hanc estimationem se ipsum interficiens, et talis priuans se bono ducit

Que ratio inquit potest vlla iniquorum esse profusio: quod ut bonis / tum aduersa / tum prospera malis etiam tum optata, tum odiosa contingant? Num igitur ea mentis integritate homines degunt, ut quos probos, improbosve censuerint, eos quoque uti existimant esse necesse sit? Atque in hoc hominum iudicia depugnant, ut quos alij premio, alij supplicio dignos arbitrantur. Sed procedamus ut aliquis possit bonos malosque discernere. Num igitur poterit intueri illam intimam temperiem velut in corporibus dici solet animorum?

odiosa, cum spiritus malis deberet odiosa euenire. **D**icit philosophia. Nunquid homines degunt, id est viuunt ea integritate, id est integro iudicio mentis ut necesse sit eos esse probos vel improbos quos ipsi censuerint, id est iudicauerint esse tales? Atque per certo in hoc depugnant, id est contrariantur iudicia hominum, ut quos alij premio alij arbitrentur dignos supplicio. Sed procedamus ut aliquis possit discernere bonos et malos, nunquid ipse poterit intueri illam intimam temperiem, id est interiorem conditionem et qualitatem animorum veluti solet dici in corporibus, quod ego loquor de animis secundum quod homines consueuerunt loqui de corporibus. **N**on quod propter defectuorum iudicium hominum contingit quod iudicant eos esse bonos quod mali sunt, et e converso. Si ergo iudicant malos esse bonos, et si illis eueniant mala, putant bonis euenire mala, etsi bonis quos iudicant malos eueniant bona, putant malis euenire bona. Et ideo etiam sepe putant bonos deprimi cum mali deprimuntur: iudicantes malos esse bonos, et putant malos extolli cum boni extolluntur, quod iudicant bonos esse malos.

Non enim dissile est miraculum, nescienti cur sanis corporibus his quod dulcia, illis vero amara conueniant, Cur egri etiam quod lenibus, quod acerbis adiuuantur. At si medicus quod sanitatis ipsius atque egritudinis modum temperantibusque dinoscit minime miratur. Quid vero aliud animorum salus videtur esse quam phantasias? Quid egritudo quam vitia? Quis autem alius vel

et de hoc videbitur magis in 1° huius.
Dicit philosophia ostendit quod ea que apparent in rebus profusa: in diuina gubernatione sunt ordinata, dicitur. Quo fit, id est ex hoc quod diuina prouidentia in euitabilem ordinem rebus constituit, sequitur ut etiam nobis minime valentibus considerare hunc ordinem rebus videantur nobis omnia profusa et perturbata, nihilominus tamen modus suus, id est ordo proprius diuine prouidentie disponit cuncta, dirigens ea ad bonum, nihil enim esse effugere anxietatem per rationem vite

Dicit philosophia soluit questionem quare bona malis, et mala bonis contingant, et primo ostendit hoc in generali, et magis in specialibus. Sed si aliquis, primo assignat causam predicti accidentis: ex defectuoso iudicio hominum, et ex proprio iudicio dei et hominum, ibi. Nam ut pauca, primo facit quod dictum est, et declarat se per se ibi. Non est dissile. **P**rimo dicitur boeci tu inquit que potest esse vlla iniquorum profusio quod ut bonis aliquando prospera, aliquando aduersa conueniant, cum spiritus bonis deberet prospera euenire, et malis per contrarium aliquando contingant optata, aliquando

debet esse effugere anxietatem per rationem vite
Dicit philosophia soluit questionem quare bona malis, et mala bonis contingant, et primo ostendit hoc in generali, et magis in specialibus. Sed si aliquis, primo assignat causam predicti accidentis: ex defectuoso iudicio hominum, et ex proprio iudicio dei et hominum, ibi. Nam ut pauca, primo facit quod dictum est, et declarat se per se ibi. Non est dissile. **P**rimo dicitur boeci tu inquit que potest esse vlla iniquorum profusio quod ut bonis aliquando prospera, aliquando aduersa conueniant, cum spiritus bonis deberet prospera euenire, et malis per contrarium aliquando contingant optata, aliquando

Dicit philosophia declarat se per se, dicitur. **I**stud miraculum non est dissile, imo valde simile ad propositum. Nescienti alicui cur sanis corporibus his conueniant dulcia: his amara, etiam nescienti cur quoddam egri adiuuantur lenibus, quod acerbis, hoc videtur mirum nescienti tamen medicus de hoc non miratur quod cognoscit modum et temperantiam sanitatis et egritudinis. Sic similiter hoc homo ignorat

Libri quarti de consolatione philosophie

quod ueniat bonis et malis. tunc deus
qui est scrutator cordium: ista cognoscit.
videns quod bonis aliqui ueniunt ad-
uersa. malis quibus prospera. idem sic eis
distribuit. et hoc est quod scribit applicando
similitudinem ad animam. d. Quid enim al-
liud iudicatur esse iustum aiorum quam prosperitas?
quod aliud est egritudo aiorum quam uicium? et
quod alius seruator est bonorum. et depulsor malorum quam deus rector et medicator mentium?
Qui cum respicit ex alta specula prudentie: ipse cognoscit quod unicuique ueniat. et quod agnouit ueni-
re sibi accommodat. **Hinc**. i. ex hoc quod dictum est fit insigne miraculum ordinis fatalis. i. fit illud quod adme-
rant homines in ordine fatali cum a deo illud geritur. i. fit quod ignorantes stupeant. i. admirantur. **Non** quod
est bonum preparatio sanitatis et egritudinis corporalis ad medicum. et probitatis et uicij aiorum ad deum. sic enim
medicus cognoscens causas sanitatis et egritudinis scit quod ueniat sano et egro alijs ignorantibus et
mirantibus. **Sic** deus cognoscens qualitatem aiorum: scit quod bonis ueniat et quod malis. et unicuique sibi
ueniens subicit. quibus prospera: bonis aduersa. de qua stupet ignorans. **Non** quod specula dei locus
eius altus aptus ad circumspicendum. et quod deus per prudentiam omnia circumspicit. idem similitudinarie ipsa prou-
dentia dei specula. **Non** quod quod homines ignorant quod sunt boni vel mali: ignorant etiam quod unicuique ueniat:
ideo aliqui credunt uenire bonis quam tamen sunt iudicium dei eis non ueniunt. et ideo homines mirantur quare deus eis
non attribuat quod uident eis attribuenda. ideo dicitur propheta ex dictis pertingit hoc miraculum quod ignorantes stu-
pent que fiunt. a deo sciente.

Hic propheta ostendit quod bonis malis et bonis
malis contingunt ex primo iudicio dei et
hominum. d. **Ut** ego pauca perstringas que
humana ratio ualet accipere de diuina pro-
funditate illud supple declarabo. **De** bo-
eci de hoc supple homine quem tu putas esse
iustissimum et suatissimum equum. i. equitatis
diuersum. i. aliter uideat prudentie/scientie
omnia. i. deo. quod confirmat auctore **Lucan-**
ni qui describens bellum inter **Pompeium** et
Julium cesarem. cum quereretur ab eo cuius causa esset iustior dixit. uictrix causa dijs placuit. s. uictoria **Cathoni**. unde
dicit uictrix causa. s. **Julij cesaris** placuisse dijs. uictoria vero causa. s. **Pompei** placuisse **Cathoni** admo-
nuit **Lucanum** non familiaris. **Ex** quo concludit. ea que sunt spem hominum ueniunt esse confusionem in opinione hominum
non tamen in re dicent. quod quod igitur uideas geri. i. fieri uel euenire non spem hominum causa ignorantibus. id est rebus
est rectorum ordo s. opinionum tue est puerilis confusio. **Non** quod **Catho** uictoriam propter suam sapientiam et uirtutem ma-
xime auctoritatis fuerat in populo. **Cum** autem **Julius** pugnat et **Pompeium**: **Catho** iudicauit **Pompeium** esse
iustum et attribuit sibi causam uictrix. **Alij** autem iudicabant **Julium** esse iustum/ attribuentes sibi causam uictrix
Ex quo patet quod de eodem primo modo iudicabant dii et homines sapientes qui **Cathone** sequebantur.

Hic propheta assignat causas speciales que
re bonis et malis indifferentem eueniunt
nunc prospera nunc aduersa. 2. excusat
se de ampliori tractatione hominum causam
secunda ibi. **Neque** enim fas. **Primo** decla-
rat in rebus suis de bonis. 2. de malis
ibi. **Na** id quod **Primo** assignat causam que
aliquibus bonis non eueniunt mala. 2.
que aliquibus eis contingunt mala ibi. **Alijs**
mixta. primo ostendit que bonis non con-
tingunt mala. 2. que contingunt eis quibus bonum ibi. **Fit** autem. **Primo** assignat duas causas que bonis non eueniunt mala
secunda ibi. **Est** aliter. **Prima** causa est infirmitas animi alicuius boni cui si adueniret aduersitas: ipse deterioraretur
unde dicit in scriptura. **Sed** sit. i. ponam quod aliter sit ita bene morigeratus quod diuini humani iudicij presentiat
de eo. forsitan ipse est infirmus uiribus animi non potes resistere aduersitatibus. **Cui** si adueniat quod. i. aliquid
aduersi forsitan desinet colere innocentiam. i. exercere uirtutem per quam non potuit retinere fortunam. quod imputa-
bit sue innocentie quod prosperitas sua recessit quemadmodum legitur de **Job** cui uxor sua impiorum abbat dicebat.

seruator bonorum. uel malorum depulsor quam rector ac me-
dicator mentium deus? **Cui** cum ex alta prudentie specu-
la respicit quod unicuique ueniat: agnoscit. et quod ueni-
re nouit. accommodat. **Hinc** iam fit illud fatalis ordinis
insigne miraculum: cum ab sciente geritur: quod stupeant igno-

seruator bonorum. uel malorum depulsor quam deus rector et medicator mentium? **Crantes.**
Qui cum respicit ex alta specula prudentie: ipse cognoscit quod unicuique ueniat. et quod agnouit ueni-
re sibi accommodat. **Hinc**. i. ex hoc quod dictum est fit insigne miraculum ordinis fatalis. i. fit illud quod adme-
rant homines in ordine fatali cum a deo illud geritur. i. fit quod ignorantes stupeant. i. admirantur. **Non** quod
est bonum preparatio sanitatis et egritudinis corporalis ad medicum. et probitatis et uicij aiorum ad deum. sic enim
medicus cognoscens causas sanitatis et egritudinis scit quod ueniat sano et egro alijs ignorantibus et
mirantibus. **Sic** deus cognoscens qualitatem aiorum: scit quod bonis ueniat et quod malis. et unicuique sibi
ueniens subicit. quibus prospera: bonis aduersa. de qua stupet ignorans. **Non** quod specula dei locus
eius altus aptus ad circumspicendum. et quod deus per prudentiam omnia circumspicit. idem similitudinarie ipsa prou-
dentia dei specula. **Non** quod quod homines ignorant quod sunt boni vel mali: ignorant etiam quod unicuique ueniat:
ideo aliqui credunt uenire bonis quam tamen sunt iudicium dei eis non ueniunt. et ideo homines mirantur quare deus eis
non attribuat quod uident eis attribuenda. ideo dicitur propheta ex dictis pertingit hoc miraculum quod ignorantes stu-
pent que fiunt. a deo sciente.

Na ut pauca que ratio ualet humana de diuina profunditate
perstringat **De** hoc quem tu iustissimum et equissimum
simum putas. omnia scientie prudentie diuersum uideat. **Et** uir-
tricem quem causam dijs. uictoria vero **Cathoni** placuisse:
familiaris noster **Lucanus** admonuit. **Hic** igitur quod quod
citra spem uideas geri: rebus quem rectorum ordo est.
opinionum uero tue peruersa confusio.

Na ut pauca que ratio ualet humana de diuina profunditate
perstringat **De** hoc quem tu iustissimum et equissimum
simum putas. omnia scientie prudentie diuersum uideat. **Et** uir-
tricem quem causam dijs. uictoria vero **Cathoni** placuisse:
familiaris noster **Lucanus** admonuit. **Hic** igitur quod quod
citra spem uideas geri: rebus quem rectorum ordo est.
opinionum uero tue peruersa confusio.

Sed sit aliquis ita bene moratus. ut de eo diuinum iu-
dicium pariter humanum presentiat. s. est animi uiribus infir-
mus **Cui** siquid eueniat aduersi: desinet colere forsitan
innocentiam. per quam non potuit retinere fortunam. **Parcat**
itaque sapiens dispensatio ei: quem deteriorē facere possit
aduersitas. ne cui non ueniat laborare patiatur:

Sed sit aliquis ita bene moratus. ut de eo diuinum iu-
dicium pariter humanum presentiat. s. est animi uiribus infir-
mus **Cui** siquid eueniat aduersi: desinet colere forsitan
innocentiam. per quam non potuit retinere fortunam. **Parcat**
itaque sapiens dispensatio ei: quem deteriorē facere possit
aduersitas. ne cui non ueniat laborare patiatur:

Prosa sexta

Adhuc pmanēs i simplicitate tua bñdic deo z morere. **P**areit itaqz illi sapiēs dispēsatio. i. pui
dētia dei quē aduersitas possz facē deteriorē ne patiat eū laborare aduersitate cui nō pueniat.

Nō q qdā bōi sē ita imbecillis ai q ex modica tentatiōe aduersitatis mutarent. qd videns
dē pēit ipis ne eos aduersitate dēiciat. vñ **A**pl's. Fidel' dē q n patit vos tētari vñ id qd potest.

Est alius cūctis virtutibus absolut' sanctusqz ac deo
primus. hūc ptingi qbuslibet aduersis nefas prou/
dentia indicat. adeo vt ne corporeis qdē morbis agi
tari sinat. **N**am vt quidam me quoqz excellentior ait

Viri sancti corpus edificauerūt virtutes.

cuiusdā phi. dices. **N**āvt ait qdā phs excellentior me. cuius autem ponit i greco q tātū sonat in
l'io. Corp' viri sacri edificauerūt virtutes supple pseruādo ipm ab aduersis **N**ō q scdā cā qre
aliqbus n adueniūt aduersa ē excellēs scitas ipoz. sic ei de' excellent' malos n tm punit i futu/
ro s etiā i pnti. sic aliqs excellent' bonos n tm pmiat i futuro s etiā i pnti ab aduersitate custo/
dit **N**ō qre phia dicat **Q**uidā excellentior me dixit. cuz nullus sit excellentior phia. **D**icendū
q littera sic debz exponi. **N**ā quidā phs excellentior alijs phis me .i. per me phiam dixit. viri

Fit at sepe vti bonis summa rez regēda deferaf. vt
exuberās retūdat improbitas. **A**lijs mixta quedā p
aioz qlitate distribuit. **Q**uosdā remordet ne lōga fe
licitate luxuriēt. **A**lios duris agitari. vt virtutes anī
mi patie vsu atz exercitatōe pfirmēt. **A**lij pl' eq metu
tūnt qd ferre pnt. **A**lij plus eq despiciūt qd ferre nō
pnt. **H**os i expimētū sui tristib' ducit. **N**ō nllā vene
randū seclī nomē glōse p'cio mortis emerūt. **Q**uidā
supplicijs iexpugnabiles: exēplū ceteris ptulerūt. in/
uictā malis eē virtutē. **Q**ue q'recte atz disposite z ex
eoz bono qbus accedē vident: fiant. nllā dubitatio ē

ut qd bñ ferre pnt. sic **T**homas formidauit igressū **I**ndie. d. **D**ñe mitte me q vis p'ef ad indos
Alij pl' eq despiciūt qd ferre n pnt. qz qī psumēdo despiciūt tentationes qz n ferre non pnt. vt
Petr' q dixit **E**t si oportuerit me mori tecū nō te negabo. q ad tentatiōez z accusatiōez scille
chīm negauit **H**os vtrosqz de' ducit. i. tētat fctib' .i. aduersitatib' i expimētū sui. i. i recognitiōez
sui vt sciāt qd possint z qd n possint. z nōnulli. i. aliq emerūt p'cio mortis venerādū nomē seclī
sic martyres. **Q**uidā iexpugnabiles supplicijs ptulerūt cetēis exēplū: virtutē eē inuictā a malis q
oīa q'recte z disposite fiāt ex eoz bono qb' accedē vident nllā ē dubitatio **N**ō q qdā pl' ti/
mēt qz timē deberēt aliquā aduersitatē. de qb' dī i ps' **T**repidauerūt tiorē vbi n erat tior. **T**a
lib' deus immittit aduersitates qbus resistūt vt p'giscant se grā dei posse resistē ei qd timebant.
Alij at psumētes de p'p'is virib' despiciūt tentatiōes qsi potentes resistē eis. illis deus tenta/
tiones immittit z pmittit eos succūbere vt p'gnoscant q'fragil sit hūana natura sine dīna grā.

Nam illud quoqz q improbis nūc tristia/nūc optata
pveniunt/ex eisdem ducit causis: ac de tristib' qdem
nemo mirat q eos male meritos oēs existimāt. **Q**uo
rū quidem supplicio tum ceteros ab sceleribus deter/
rent. tum ipsos quibus inuehūnt: emendant.

Dic assignat aliā cāz qre qbus/
da bōis n adueniāt mala. d. **E**st ali
us hō absolut' .i. p'fct' cūctis virtu/
tibus z sanā' z prim' deo hūc hō/
minē ptingi. i. tāgi aliqbus aduersis
puidētia dīna iudicat nefas adco. i.
i tātū vt nec sinat ipz agitari mor
bis corporeis. quod pfirmat aucte

Hic ont qre bonis sepe ptingāt
bō. d. **F**it at. i. ptingit sepe vt summa
rez regēda. i. pncipat' regendi res
deferaf. i. pcedat p'bis n tm p'p' v/
tilitatē bonoz hōim s vt improbi/
tas exuberās. i. abūdās maloz re/
tūdat. i. p'p'elcat vel rep'mat. **T**unc
alligt cām qre bōis aliqū ptingant
mala. d. **A**lijs. i. bōis de' distribuit
qdā mixta. i. nūc bō nūc mala p q/
litate aīoz. qsdā ei bonos deus re/
mordet aduersitatib' ne luxuriēt. i.
supbiāt lōga felicitate. i. p'p'eritate
Alios bonos patit agitari. i. vexa/
ri duris. i. aduersitatib' vt virtutes
ai ipoz pfirmet vsu z exercitatione
patie. vt p3 i **J**ob. **A**lij pl' eq metu/
tūnt qd ferre pnt. sic **T**homas formidauit igressū **I**ndie. d. **D**ñe mitte me q vis p'ef ad indos

Alij pl' eq despiciūt qd ferre n pnt. qz qī psumēdo despiciūt tentationes qz n ferre non pnt. vt
Petr' q dixit **E**t si oportuerit me mori tecū nō te negabo. q ad tentatiōez z accusatiōez scille
chīm negauit **H**os vtrosqz de' ducit. i. tētat fctib' .i. aduersitatib' i expimētū sui. i. i recognitiōez
sui vt sciāt qd possint z qd n possint. z nōnulli. i. aliq emerūt p'cio mortis venerādū nomē seclī
sic martyres. **Q**uidā iexpugnabiles supplicijs ptulerūt cetēis exēplū: virtutē eē inuictā a malis q
oīa q'recte z disposite fiāt ex eoz bono qb' accedē vident nllā ē dubitatio **N**ō q qdā pl' ti/
mēt qz timē deberēt aliquā aduersitatē. de qb' dī i ps' **T**repidauerūt tiorē vbi n erat tior. **T**a
lib' deus immittit aduersitates qbus resistūt vt p'giscant se grā dei posse resistē ei qd timebant.
Alij at psumētes de p'p'is virib' despiciūt tentatiōes qsi potentes resistē eis. illis deus tenta/
tiones immittit z pmittit eos succūbere vt p'gnoscant q'fragil sit hūana natura sine dīna grā.

Hic alligt cās qre mal' qnqz bō
qnqz mala ptingant. **E**t p' ont qre
mal' ptingūt mala. 2° qre bō ibi. **L**e/
ta ho. **P**rio diē. **E**x eisdē cās du/
cit. i. pbat q improb nūc pveniunt
fctia. nūc optata. s de fctibus q mal'
eueniūt nemo mirat qz oēs existi/
l iij

Libri quarti de consolatione philosophie

māt eos. s. malos eē meritos. i. dignos malo quoz maloz supplicia ceteros deterrēt. i. terrore retrahūt a sceleribus. z ipos malos emendāt qbus inuehunt supplicia. **Nō** q phia innuit tres cās qre malis eueniūt mala. **Prīa** ē qz oēs hoies estimāt eos dignos malo. **Scda** qz p supplicia maloz alij a malo retrahunt. **Tertīa** cā qz mali supplicijs emendant.

Dic assignat cās qre malis bona eueniāt. 2° soluit tacitaz obiectionē ibi. **Nāz** vt probis. **Prīo** dic. **Leta** hō. i. psp̄era q malis eueniūt/loquūtur. i. indicāt bonis magnū argumētū qd̄ indicare debēt de hōi felicitate quā sepe cernūt famlari improbis. hnt enī probi ex h̄ certissimū argumētū q illa nō est vera felicitas q malis aduenit sed falsa deceptio. **Tūc** assignat p̄mā cām qre de malis pcedit bona z psp̄era. q qdē mali p psp̄era pseruant a peiorib̄ sceleribus ne fiāt fures vl̄ raptores. z dic̄ **In** q re q malis eueniunt psp̄a illud credo disp̄sari. i. disp̄satione ordinari q forsitan natura alicuius mali ē tā p̄ceptus ad malū z importuna. vt inopia rei familiaris. i. paupras possit eū exacerbare. i. puocare ad scelera. s. ad furtū vel ad rapi-

nam. cuius morbo diuina puidētia medet̄ remedio collate pecunie. **Tūc** assignat scdam cāz talem q iō malis eueniūt psp̄era. vt psp̄eritate emendēt vitā. q̄i timētes ne ppter maliciā amittāt psp̄eritatē. **Un̄** dic̄. hic. i. aliq̄s malus spectās. i. p̄siderās p̄sciam suā fedatā probis. i. maculatā vicijs. et ipse pparans se cū fortuna. i. psp̄eritate sua/ forsitan p̄timefcit. vt cuius rei. s. psp̄eritatis iocūdus est ei vsus. illius fiat tristis amissio. et dū metuit amittē fortunā derelinqt̄ neq̄ciam. **Tūc** ponit triā cām. d. **Alijs** malis aduenit psp̄eritas vt incidāt maiorē miseriam aduersitatis qz sic dictū fuit 2° li. p̄sa q̄rta **In** oī aduersitate fortune infelicissimū genus infortunij ē fuisse felicem. vñ dic̄ in l̄ra q felicitas indigne aucta. **Alia** l̄ra h̄z acta. i. induc̄ta alios malos p̄cipitat in meritā cladē. i. miseriam. **Et** addit q qbusdā malis pmissum ē. i. p̄cessum ius puniendi. i. p̄tās vt sint bonis cā exercitij in virtutibus z patientia. et malis sint cā supplicij. **Nō** q felicitas qsdam p̄cipitat in cladē aduersitatis. **Un̄** **Samaritens̄**. Promouet iniustos fortuna volubiles. vt quos **Scandē** p̄cipites fecit. ad ima rotet **Nā** granioze ruit turris tumefacta ruina. **Et** grauis pulsat alta cypressus humū. **Et** nō q boni p aduersitates in virtutibus z patientia exercent. **Un̄** idem paup̄ **Denricl̄**. **Aspera** ferre decet maturāt aspera mentē **Et** bñ matura plenius vya sapit **Per** nimios estus gelidas transit ad vndas. **Sic** qz p oppositū dulcia querit homo.

Dic soluit qndā obiectionē. scdo infert qndā p̄clusionē ibi. **Ex** q sepe **Prīo** dic̄ **Aliq̄s** dicēt. dixisti q malis ē p̄cessus ius puniēdi vt sint causa supplicij alijs mal. hoc nō videt̄ verū quia malus nō punit malum cū sint similes. h̄ soluit phia. d. **Sic** probis z improbis nullū est fedus. i. p̄cordia qz semp̄ inuicē p̄riant̄ **Ita** ipi improbi nequeūt int̄ se cōuenire. **Quidni**. i. qre nō eēt ita. cū quiqz. i. q̄libet mali dissentiat a semetip̄is. vicijs discerpētibus. i. distrahētib̄ p̄scientiā ipoz z sepe mali faciāt q cū gesserint. i. fecerit decernāt. i. iudicēt nō fuisse gerēda. i. faciēda. **Nō** q in tātū aliq̄s ē bonus inquantū seruat ordinē in vltimum finem qui finis est summū bonum. z quia illum finem z ordinem omēs boni seruant. ideo omēs boni in eo q boni sunt/ inuicē p̄cordāt. mali at̄ qz hunc finē non obseruāt z a semetip̄is discordant mutuo sibi p̄cordare non possunt.

Dic infert qndā p̄clusionē. d. **Ex** q mali puniūt malos ex h̄ diuina p̄uidētia

Ex quo sepe summa illa puidētia p̄tulit insignē mi

Leta hō magnū bōis argumētū loquunt̄. **Quid** de hōi felicitate debeāt iudicare quā famulari sepe improbis cernāt. **In** q re illō etiā dispensari credo. qz forsitan alicui⁹ tam p̄iceps atqz importūa natura. vt eū in scelera. poti⁹ exacerbare possit rei familiaris inopia. h̄ morbo: puidētia collate pecunie remedio medet̄. **Dic** fedatā p̄bris p̄scientiā spectās. z se cū fortuna sua pparās: forsitan p̄timefcit. ne cui⁹ ei iocūd⁹ vsus est: sit tristis amissio. **Dubitat** igit̄ mores: ac dū fortuna metuit amittē/ neq̄ciā derelinqt̄. **Alios** in cladē meritā p̄cipitavit indigne acta felicitas. **Quibusdam** permissum puniendi ius: vt exercitij bonis/ et malis esset causa supplicij.

Nā vt probis atqz improbis nullū fedus est/ ita ipi inter se improbi nequeūt puenire. **Quidni**? cū a semetip̄is discerpentib̄ p̄scientiā vicijs qsqz dissentiat faciāt qz sepe q cū gesserint non fuisse gerēda decernāt. **Sic** probis z improbis nullū est fedus. i. p̄cordia qz semp̄ inuicē p̄riant̄ **Ita** ipi improbi nequeūt int̄ se cōuenire. **Quidni**. i. qre nō eēt ita. cū quiqz. i. q̄libet mali dissentiat a semetip̄is. vicijs discerpētibus. i. distrahētib̄ p̄scientiā ipoz z sepe mali faciāt q cū gesserint. i. fecerit decernāt. i. iudicēt nō fuisse gerēda. i. faciēda. **Nō** q in tātū aliq̄s ē bonus inquantū seruat ordinē in vltimum finem qui finis est summū bonum. z quia illum finem z ordinem omēs boni seruant. ideo omēs boni in eo q boni sunt/ inuicē p̄cordāt. mali at̄ qz hunc finē non obseruāt z a semetip̄is discordant mutuo sibi p̄cordare non possunt.

Prosa sexta

faculū. vt malos mali: bonos facerēt. **N**ā dū iniqua sibi a pessimis q̄daz perpeti vident. noxiōz odio flagrātes. ad virtutis frugem rediere. dūz se eis dissiles student esse quos oderāt. **S**ola est enī diuina vis. cui mala quoq; bona sint. cū eis p̄petenter vtendo: alicuius boni elicit effectū. **O**rdo enī q̄dā cuncta p̄plectit. vt q̄d ab assignata ordinis rōne discesserit. hoc licet ī aliū tamen ordinē relabāt. ne quid in regno prouidentie liceat temeritati. **F**ortissimus in mundo deus oīa regit ad bonū atq; gubernat.

relabāt in aliū ordinē. s. boni. ne in regno prouidentie dei liceat q̄d. i. aliq̄d temeritati. i. inordinatiōni. et ponit auctoritatē in greco q̄ tantū sonat. **F**ortissim⁹ in mūdo deus oīa regit. **N**ōndūz q̄ bonū pueniēs ex malicia improboz nō ē imputandū ipis improbis s̄ tm̄ diuine virtutis q̄ nouit ex malis efficē bona. **E**t lz deus malū dirigat ad bonū sua intentiōe et potestate. nō tm̄ hō iō est ex culpā q̄ illd̄ malū agit mala intentiōe. **N**ō q̄ ali⁹ ē ordo naturalis. ali⁹ ordo a deo p̄uisus. **O**rdo naturalis ē vt deū et primū diligam⁹. **O**rdo p̄uisus ē tp̄alis rez dispositio q̄ fatū vocat. et lz ordinē naturalē sepe dimittamus aliq̄d plus deo diligēdo. et primū odiēdo. tm̄ ordinē p̄uisum a deo nunq; effugimus. qz nunq; aliter puenit q̄s deus prouidet. et si aliquid recedit ab ordine naturali relabāt in aliū. vt si aliq̄d est malū quo ad miam. ipm̄ est bonum in compatione ad iustitiā. ita q̄ in regno diuine prouidentie nihil relinquit temeritati.

Neq; enim fas est homini cunctas diuine opere machinas vel ingenio comprehendere/ vel explicare sermone. **H**oc tm̄ perspexisse sufficiat q̄ naturarū oīm proditor deus/ idem ad bonū dirigens cuncta disponit. **D**ūz q; ea que protulit in sui similitudinē retinē festinat: malū omne de reipublice sue terminis per fatalis seriem necessitatis eliminat. **Q**uo fit vt q̄ in terris abūdare credunt: si disponētē prouidentia spectes: nihil vsquā mali esse p̄pendas. **S**z video te iandudū et pondere questionis oneratū. et rōnis p̄lixitate fatigatū. aliquā carminis expectare dulcedinem. **A**ccipe igit̄ haustū q̄ refectus: firmior in vltiora p̄tendas.

Istū dulcedis merice. q̄ refectus. i. recreatus firmior p̄cedas i vltiora. **N**ō q̄ dicit malū nunq; esse in p̄patione ad diuinā prouidentia. qz malū non est aliq̄ natura nec aliq̄ res. oīs enī natura et res appetit suā p̄fectionē. **C**ū aut̄ appetibile hēat rōnez boni si malū esset natura et res appetēs p̄fectionē malū esset bonū. **N**ō q̄ nullū ē malū simplr̄ et tōlit in mūdo qn̄ in p̄patione ad diuinā prouidentia hēat rōnez boni. vñ expedit multos defect⁹ p̄tingē i vniuerso ne multa bō tollant. **S**i enī nō corrūpēt aer/ ignis nō p̄seruaret. nec vita leonis p̄seruaret nisi occideret agnus vel asinus. neq; laudaret iusticia nec patientia si nō esset iniquitas. **E**x q̄ p̄z q̄ multa i p̄patione ad nos sūt mala q̄ in p̄patione ad diuinā prouidentia oīa disponētē fm̄ q̄ melius p̄petit vniuerso/ bō s̄.

Metrū mixtū scz adoniū archilochiū tetrametrū. dactylicū

dentia protulit insigne miraculū. s. vt mali facerēt malos bonos. quod declarat. **N**ā dum q̄dam mali vident perpeti iniqua a pessimis: ipi flagrant. i. ardētes odio noxiōz. i. dānoz suoz rediere ad frugem virtutis. i. ad vtilitatem dū tales stupēt se eē dissiles illis malis q̄s oderāt. **E**t addit q̄ sola diuina vis t̄lis ē cui mala sint bona. i. cedūt in bonūz sic cū malus facit malū bonūz. **U**n̄ s̄dit. **C**ū deus vtēdo p̄petent magis elicit effectū alicui⁹ boni. **O**rdo enī fatalis cuncta p̄plectit vt q̄d discesserit ab assignata rōne ordinis. s. mali.

Dic phia excusat se de ampliori indagacione causar. d. **N**eq; enim est fas homi vel ingenio p̄prehendere vl̄ sermone explicare cūctas machinas. i. cās vl̄ dispōnes diuini opis. hoc tm̄ sufficiat p̄sperisse q̄ deus p̄ditor. i. p̄ductor oīm naturaz disponit cuncta/ dirigens ad bonū. **E**t dū ea q̄ p̄duxit festinat retinē in similitudinē sui. i. i bono ip̄e elimiet. i. excludat p̄ seriē. i. ordinē fatalis n̄citatatis oīm malū de f̄minis sue publice rei. i. mūdi. **Q**uo fit vt mala q̄ credunt abūdare in terris si spectes prouidentia disponētē nihil p̄pendas vsq; eē mali. **T**ūc iuitat boeciū ad p̄solonē metricā. d. **V**ideo te eē oneratū pondere q̄onis que difficilis est et fatigati p̄lixitate orōnis expectare aliquam dulcedinez carminis. igit̄ accipe haustū i vltiora.

Nō q̄ dicit malū nunq; esse in p̄patione ad diuinā prouidentia. qz malū non est aliq̄ natura nec aliq̄ res. oīs enī natura et res appetit suā p̄fectionē. **C**ū aut̄ appetibile hēat rōnez boni si malū esset natura et res appetēs p̄fectionē malū esset bonū. **N**ō q̄ nullū ē malū simplr̄ et tōlit in mūdo qn̄ in p̄patione ad diuinā prouidentia hēat rōnez boni. vñ expedit multos defect⁹ p̄tingē i vniuerso ne multa bō tollant. **S**i enī nō corrūpēt aer/ ignis nō p̄seruaret. nec vita leonis p̄seruaret nisi occideret agnus vel asinus. neq; laudaret iusticia nec patientia si nō esset iniquitas. **E**x q̄ p̄z q̄ multa i p̄patione ad nos sūt mala q̄ in p̄patione ad diuinā prouidentia oīa disponētē fm̄ q̄ melius p̄petit vniuerso/ bō s̄.

Libri quarti de consolatione philosophie

Quid est sextum metrum huius quarti quod est quidam dicitur adonicius. Est quidam archilochium ab inuictore. retemetrum. daalylicum a pede pedante. In quo metrum philosophia commendat diuinam prudentiam in disputatione rerum. et primo ex parte rerum que diuina disputatione reguntur. et ex parte dei regentis. ibi. seidel det interea. Primum commendat diuinam prudentiam in regimine corporum celestium. et in regimine elementorum. et in regimine temporum. et in regimine generabilium et corruptibilium. scilicet ibi. **Hec concordia.** tertia ibi. **Dis de causis.** quarta ibi. **Hec temperies.** Primum dicitur. **Si tu solers.** id est sapiens vis pura mente cernere iura. id est regimonia que mundus regit celsi tonantis. id est dei aspice culmina. id est altitudines summi celi. Illic sidera seruatur veterem pacem. id est antiquam concordiam quam eis diuina prudentia indidit iusto federe quod sol dicitur. id est amor rutilo igne. id est calore non impedit gelidum axem. phebem. id est lune. nec vis que flectit rapidos motus circa polum septentrionalis. nunquam lota occiduo profundo. id est mari occidente tali cupit tingere. id est mergere flamas oceano. id est mari cernens cetera sidera mergi in mari. Et loquitur more vulgari credit ei vulgus stellas quando occidunt descendere in mare. Et vespere. id est venus spiritus equis vicibus temporis nunciat seras umbras noctis. et eadem venus exiens. lucifer reuehit diem almuz. id est clauem. Sic alternus amor pueniens ex diuina prudentia reficit eternos cursus siderum sic. id est per tale mutuas concordiam bellum discors exulat. id est expellit ab oris astrigeris. id est a regionibus celestibus que gerunt astra. **N**on quod deus magis de nouas tonas a tempestate tonandi quam ab alia tempestate. quod maior timor per eam incutit mentibus hominum quam per aliam. vnde per tempestatem tonandi homines magis inducunt ad recogitanda diuinam potentiam. **N**on quod visus huius septem stellas circa polum septentrionalis mota nunquam occidit sed spiritus nobis apparet. et alie stelle nobis orientantur et occidunt. De venere autem que de nocte sequitur solem et mane lucifer dicta precedit solem visum fuit in primo libro metro secundo. **N**on quod hec dictio solers dicitur que sollicitudo in arte vel utilis secundum Aristotelem. secundum Augustinum uigilantem dicitur a solon quod est totum vel multum et ars tis. que totum vel multum in arte

Si vis celsi iura tonantis
Pura solers cernere mente
Aspice summi culmina celi
Illic iusto federe rerum
Ceterem seruatur sidera pacem
Non sol rutilo concitus igne
Gelidum phebem impedit axem
Nec que summo vertice mundi
Flectit rapidos visus meatus
Nunquam occiduo lota profundo
Cetera cernens sidera mergi
Cupit oceano tingere flamas
Semp vicibus temporis equis
Vesper seras nunciat umbras
Reuehit que diem lucifer almum
Sic eternos reficit cursus
Alternus amor. sic astrigeris
Bellum discors exulat oris.
Hec concordia temperat equis
Elementa modis. ut pugnantia
Vicibus cedant humida siccis
Iungantque fide frigora flammis
Pendulus ignis surgat in altum
Terreque graues pondere sidant
Hisdem causis vere tepenti
Spirat florifer annus odores
Estas cererem feruida siccatur
Remeat pomis gavis autumnus
Hyemem defluus irrigat imber
Hec temperies alit ac profert.
Quicquid vitam spirat in orbe
Eadem rapiens condit et aufert
Obitu mergens orta supremo
Aristotelis dicitur Creator omnium sua sapientia prepaui speras et in quilibet spera stellas lucidas et omnes sic fuit domino obediens et

Hec concordia
Dic philosophia commendat regimonia diuine prudentie in elementis. d. **Hec concordia** pueniens ex diuina prudentia temperat elementa equis modis. ut humida elementa pugnantia. id est. Primum cedant siccis. vicibus. id est. vice versa. ita quod quicquid preualeat humida. quicquid siccata. et quod frigora. id est. elementa frigida iungantur fide. id est. concordiam flammis. id est. calidis elementis ne unum tollit aliud corrumpat. Et hec concordia facit ut pendulus ignis surgat in altum. id est. motus sursum et tres gressus potest dicitur. id est. deorsum redeat. Tunc commendat regimonia dei circa tempora. d. **Dis de causis.** id est. silibus causis per diuinam prudentiam ordiatis annus florifer. id est. in quo abundant flores spirat odores ipso vere. id est. tempore veris tepente. id est. incalescente. estas feruida siccatur. id est. maturatur cerere. id est. fruges Autumnus remeat. id est. reuertitur gavis. id est. onerosus pomis. imber defluus irrigat hyemem. Tunc commendat regimen dei circa generabilia et corruptibilia. d. **Hec temperies.** id est. temperata disputatione prudentie diuine alit et profert que quod in orbe spirat vitam. id est. que quod viuunt. et eadem temperies rapiens ea que fecit. dicit. id est. abscondit et aufert. id est. ab esse mergens orta. id est. perducta supremo obitu. id est. ultima morte. **N**on est commutat. s. p. h. Primum antiquum nihil facit sine secundo antiquum. id est. celo. et prima generatione et corruptione elementorum et omnium in mundo et temporum distinctione operatur mediatis corporibus celestibus. **I**tem in li. de pomis. Aristotelis dicitur Creator omnium sua sapientia prepaui speras et in quilibet spera stellas lucidas et omnes sic fuit domino obediens et

Prosa septima

Sedet interea conditor altus
Rerumq; regens flectit habenas
Rex et dominus fons et origo
Lex et sapiens arbiter equi
Et que motu concitat ire
Sistit retrahens ac vaga firmat
Nam nisi rector reuocans itus
Flexos iterum cogat in orbem
Que nunc stabilis continet ordo
Dissepta suo fonte fatiscant
Hic est cunctis communis amor.
Repetuntq; boni sine teneri
Quia non aliter durare queant,
Nisi conuerso rursus amore
Refluant cause, que dedit esse.

nature sit itez reflexio ad ipm deū p reductionē grē. vt sic nihil pmaneat i rebus ens z pfectū nū
si p quādā circulationē. z h inuit phia in lra ¶ Nō q finis ad que oia naturali appetitu tendūt ē
ipm summū bonū qd est deus. hūc finē psequunt rōnales creature p opationē intellectū z volū
tatis. Sed irrōnales creature psequunt ipm solū p hoc q ipm repñtant p quādā picipationem
eēndi. z iō eodē appetitu naturali q aliqd appetit suū esse: eodē appetitu tendit i suū vltimū finē.
z hoc inuit in lra cū dic **Hic cūctis**
communis amor

Hic ostēdit oēm fortunā esse bonā.

Am ne igit vides qd hec oia que dixim^o p se
quas? **B.** Quidnā inquā? **P.** oēm inqt bonā
p̄sus eē fortunā. **B.** Et q inquā fieri p̄t? **P.** Attē
de inquit. cū ois fortunā. vel iocūda vel aspa. tuz remu
nerādi exercēdi ve bonos. tuz puniēdi. corrigēdi ve
improbos causa deferaf. **Ois bona/ quā vel iustā cō/
stat esse vl vtilē. B.** Nimis quidez inquā vera ratio
Et si quā pauloante docuisti prouidentia: fatum ve
p̄siderem. firmis viribus nixa sententia.

niendi. vel corrigendi improbos p̄z q ois fortuna ē bō. quā vel p̄stat eē iustā sic illa q punit ma
los: et premiat bonos. vel p̄stat esse vtilē sic q exercet bonos et corrigat malos. **Dicit boeci^o** Nū
mis. i. valde vera est rō. etsi prouidentia quā paulo an^o docuisti z fatū p̄siderē: tūc sentētia ē nixa. i.
firmata firmis viribus. i. rōnibus ¶ Nō exq̄ fm diuinā prouidentia bonis z malis nūc p̄spera nūc
aduersa eueniūt. bonis p̄t remunerationē p̄spera. z p̄t exercitationē i virtutibus aduersa. p̄z q
p̄spera fortunā remunerās z aduersa exercitans ē bō. Itē cū p̄spera fortunā malos emēdet vt vī
sum est prius. et aduersa ipsos corrigat et iuste puniat patet ipsam etiam esse bonam

**Sz eā si placet int̄ eas q̄s inopinabiles pauloan^o po
suisi nūcerem^o. P.** Qui inqt **B.** Quia id hoīm sermo

**Hic p̄pat hāc p̄clonem ad opio/
nē vulgi eūs eā vulgo esse i. cp. 11. 27**

Hic p̄mēdat prouidentia diuina ex pte dei regētis. d. Intēa
dū res sic gerunt alt^o. p̄ditor. i. sumus creator rex de^o se/
det. i. in se imutabilis manet. regens oia flectit. i. moderat
habeas rex. i. frena. exns rex p sapiam gubernatiōis. dñs
p potētia creatōis. fons ois bōitatis et origo oim. z ipē a
nullo. lex oia ligās. z sapiēs arbit. i. iudex equi. i. eq̄tatis oī
bus retribuens fm iusticiā. q. i. deus oia regens p̄cit. i. ex
citāt entia ire. i. p̄cedē ad eē motu. i. p̄ motū. et sistit. i. p̄ma
nere facit ad ip̄s i esse. rēthēs oia ad nō esse. et ipē firmat
p grām vaga. i. instabilia p naturā. Nā nisi de^o reuocans
redos itus. i. redū p̄gressū q̄ est ab esse ad nō esse. cogat. i.
reducāt entia in flexos orbem. i. in quādā circulationē ea
q̄ stabilis ordo diuine prouidentie p̄tinet. Ipa dissepta. i. sepa/
ta a suo fonte. i. a suo p̄ncipio qd est deus fatiscāt. i. deficiāt
ant z ad nihilū deueniēt. **Hic fons ē cōis amor cūctis en
tib^o. z cūctā repetit. i. appetūt teneri. i. p̄seruari sine boni
i. p̄ finē boni qz res alit nō queūt durare. i. i esse p̄petuari
nisi p̄uerso amore. refluant. i. redeāt cause. i. ad cām p̄maz
q̄ dedit eis eē p creationē ¶ Nō q̄ entia regunt a deo p
quādā circulationē sz quā qdāmō p̄petuant i esse Verbi
grā Deus sic disposuit res vt ex semie pueniat hba. z ecō
uerso ex hba pducāt semē. sic in generatiōe elementoz sit
quidā circūlō dū ex acre generat ignis. z itez ex igne aer
Itē in creaturis rōnalibus q̄ p̄grediunt a deo p̄ductiōe**

Libri quarti de consolatione philosophie

bilē. et inq̄rit q̄d vulgus sentiat de qualibet fortuna. 2° ex opione vulgi p̄cludit q̄ddā p̄trariū ipsi vulgo ibi **U**ide igit̄. **D**ic̄ ḡ o p̄bia s̄ placet: eā opione q̄ ois fortuna sit bō. numere m^o int̄ eas opiones q̄s pauloan̄ posuisti inopiabiles. **D**ic̄ p̄bia q̄d. i. p̄pter q̄d. **B**oeci^o dic̄. qz cois sermo hoim̄ istud vsurpat. i. in vsu capit q̄rūdā fortunā eē malā. q̄rūdā bonā **E**t dicit p̄bia. **U**is ne o boeci accedamus paulisper sermonibus vulgi ne nimius videamur recessisse a coi vsu hoim̄. **D**ic̄ boeci^o. **U**t placet. **E**t p̄bia. **N**ōne censes bonū q̄d p̄dest? **D**ic̄ boeci^o. **I**ta est. **E**t p̄bia. **F**ortuna que aut exercet aut corrigit p̄dest? **D**ic̄ boeci^o. **F**ateor inq̄z **I**ō p̄cludit p̄bia. **D**is fortuna bō est que exercet et corrigit. **D**ic̄ boeci^o. **Q**uidni. i. quare nō? **E**t addit p̄bia **D**ec fortuna que exercet: eē eoz hoim̄ q̄ positi in v̄tute: gerūt bella p̄ aspera. s̄ fortuna q̄ corrigit eē eoz hoim̄ q̄ declinatēs a vicijis arripiūt iter v̄tutis. **D**ic̄ boeci^o. **N**egare nequeo. **Q**uerit p̄bia **Q**uid est de fortuna iocūda q̄ tribuit bonis in premiū. nunq̄d vulgus decernit. i. iudicat eā esse malā. **D**ic̄ boeci^o. **N**equaq̄z. s̄ iudicat eā esse optimā sic̄ est. **Q**uerit v̄terius p̄bia. q̄d est de reliq̄ fortuna que punit/ q̄ cū sit aspera et coerceat malos: iusto supplicio: nunq̄d vulgus putat eā esse bonā. **D**ic̄ boeci^o. **I**mo iudicat eā esse miserrimā oim̄ q̄ excogitari p̄nt **N**ō q̄ ois fortuna vel est ad exercendū bonos. et ad corrigendū malos hoies. vel est ad remunerandū bonos. et puniendū malos. **F**ortuna que est ad exercendū bonos. et ad corrigendū malos hoies: v̄traq̄ est bona. etiā s̄m opionem vulgi q̄d p̄bat p̄bia **I**llud q̄d p̄dest eē bonū. s̄ fortuna q̄ exercet bonos hoies/ p̄dest bonis. et q̄ corrigit malos/ p̄dest malis. s̄ v̄t̄q̄ est bō. fortuna at̄ q̄ exercet est bonoz q̄ gerūt bellū p̄ vicia. fortuna q̄ corrigit est maloz q̄ declinat ad v̄tutes. fortuna at̄ q̄ remunerat bonos/ bō est etiā s̄m vulgares. s̄ q̄ punit malos/ oim̄ pessima est s̄m vulgares. et hanc opionē vulgi de v̄traq̄ fortuna p̄bia tangit in l̄ra

Dic̄ p̄bia ex p̄cessis avulgo p̄cludit q̄ddā inopiabile et p̄riū vulgo. i. malā esse fortunā tm̄ maloz. cū tam̄ opineēt vulgus v̄t̄plimū malā fortunā enēire bonis. et dic̄ **U**ide ne nos sequētes opionē vulgi p̄fecerim^o. i. p̄cluserim^o q̄ddāz valde inopiabile ap̄d vulgū. **Q**uid inq̄z dic̄ boeci^o. et p̄bia. **E**x his ei q̄ p̄cessa s̄t s̄z opionē vulgare enēit q̄ eoz q̄ s̄t in p̄fectā possessione v̄tutis vel in p̄uectū. v̄l in adeptione v̄tutis oim̄ fortunā esse bonā siue sit p̄spera siue aduersa. manētibus at̄ i improbitate oim̄ fortunā esse pessimā. **E**t dic̄ boeci^o. s̄ v̄t̄q̄ est s̄m vulgares. q̄uis nemo audeat p̄fiteri s̄m veritatē. qz i rei v̄tute ois fortuna bō est tā bonoz q̄ maloz vt p̄basti **N**ō q̄ ois fortuna bona vel est remunerans vel exercens. vel corrigens. **F**ortuna remunerās eē eoz q̄ s̄t in possessione v̄tutis. **F**ortuna exercens eē eoz qui sunt in p̄uectū v̄tutis. **F**ortuna corrigens est eoz qui incipiunt esse virtuosī. **E**x quo relinquitur q̄ eoz qui permanent in malicia sit fortuna pessima sed hoc nō s̄m opionem vulgariū **N**ō q̄ qlibet fortuna p̄t dupl̄r p̄siderari. vno mō in p̄patione ad cām vniuersalē q̄ oia regit et disponit: ordinādo singula in finē eis p̄uenientē. sic ois fo-

cois vsurpat. et q̄dē crebro. q̄rūdā malā eē fortunā. **P**. **U**is ne igit̄ inq̄t paulisp̄ vulgi sermonibus accedamus. **N**e nimium velut ab h̄manitatis vsu recessisse videamur? **B**. **U**t placet inq̄a. **P**. **N**ōne igit̄ boni cēses eē q̄d p̄dest? **B**. **I**ta eē inq̄az. **P**. **Q**ue nō aut exercet aut corrigit. p̄dest? **B**. **F**ateor inq̄a. **P**. **B**ona igit̄? **B**. **Q**uidni? **P**. **S**z hec eoz eē. qui vel i v̄tute positi p̄ aspa belluz gerūt. vel a vicijis declinantes: v̄tutis iter arripiūt. **B**. **N**egare inq̄az nequeo. **P**. **Q**uid nō iocūda q̄ in p̄miū tribuit bonis. num vulgus malā eē decernit? **B**. **N**equaq̄z. v̄t̄q̄ v̄t̄ eē. ita q̄q̄ eē optiaz cēset. **P**. **Q**uid reliquā: q̄ cū sit aspa. iusto supplicio malos coerceat. **N**um bonā p̄ls putat? **B**. **I**mo oim̄ iquā q̄ excogitari p̄nt iudicat eē miserriaz

P. **U**ide igit̄ ne opinionē populi sequētes. quiddā valde inopinabile p̄fecerim^o. **B**. **Q**uid iquā? **P**. **E**x his enī ait q̄ p̄cessa sunt/ euenit. eoz q̄dez q̄ sunt vel in possessione/ vel in p̄uectū. vel i adeptiōe v̄tutis: oim̄ quecūq̄ sit bonā. in improbitate nō manētibus omnē pessimā esse fortunā. **B**. **H**oc inq̄a. verū est. tametsi nemo audeat confiteri.

P. **U**ide igit̄ ne opinionē populi sequētes. quiddā valde inopinabile p̄fecerim^o. **B**. **Q**uid iquā? **P**. **E**x his enī ait q̄ p̄cessa sunt/ euenit. eoz q̄dez q̄ sunt vel in possessione/ vel in p̄uectū. vel i adeptiōe v̄tutis: oim̄ quecūq̄ sit bonā. in improbitate nō manētibus omnē pessimā esse fortunā. **B**. **H**oc inq̄a. verū est. tametsi nemo audeat confiteri.

Metrum septimum

una bona est ut probatum est. Vel potest parari fortuna ad istum cui evenit, et sic solum illa dicitur bona que alii quod bonum profert illi cui advenit, et illa mala que nihil boni confert.

Quare inquit ita vir sapiens moleste ferre non debet quotiens in fortune certamine adducitur. Ut virum fortem non debet indignari/quotiens increpuit bellicus tumultus. Utrique enim huic quidem glorie propagande, illi vero proferre mande sapientie difficultas ipsa materia est. Ex quo etiam virus vocatur quod suis viribus nitens non superet adversis. Neque enim vos in propectu positi virtutis: diffundere delicias et emarcescere voluptate venistis. Prelium cum omni fortuna nimis acre commiseritis, ne vos aut tristis opprimat, aut iocunda corrumpat, firmis mediis viribus occupate. Quicquid aut infra subsistit: aut ultra progreditur: habet contemptum felicitatis: non habet premium laboris. In via est situm manu, qualem vobis fortunam formare malitis. Vis enim que videtur aspera, nisi aut exercet, aut corrigit: punit.

endo in desperationem, aut iocunda corrumpat alliciendo ad voluptatem, occupate, id est tenete ergo medium virtutis firmis viribus, quia quicquid infra subsistit a medio virtutis deficiendo, aut ultra progreditur medium virtutis excedendo: illud habet contemptum felicitatis, id est virtutis, et non habet premium laboris, et in via manu, id est prope situm est quale fortunam vobis velitis formare, id est bonam vel malam. Vis enim fortuna que videtur aspera aut exercet bonos, aut punit malos, et sic bona est. **N**on quod philosophia hortatur sapientem ad magnanimitatem cum dicitur Sapiens non debet moleste ferre fortunam. Nam secundum Aristoteli in ethicis, Sapiens bene scit ferre fortunam quia habet se sine vituperio sicut tetragonum. Corpus enim tetragonum quocumque projicit firmiter stat, et magnanimum est quod non difformes insultus fortune unanimi mentis constantia militat. **N**on quod virtus consistit in medio inter duo vicia extrema ad quod unum impellit prospera fortuna, ad aliud adversa fortuna, ubi gratia Adversitas impellit ad desperationem et timiditatem, prosperitas autem ad presumptivam et audaciam inter que consistit medium virtutis cuius excessus vel defectus est viciosus, et hoc innuit philosophia in libro. **N**on quod in prope situm hominis est facere fortunam sibi quale vult, id est bonam vel malam, quod declarat philosophia in adversa fortuna, quia si eam accipimus bono animo pro exercitio et correctione ipsa est bona, si autem eam toleramus malo animo etiam pro pena ipsa mala est.

Metrum sapphicum

Bella bis quinque operatus annis

Uxor atrides phrygie ruinis

Fratris amissos thalamos pavit

Ille dum gratie dare vela classi

Optat, et ventos redimit crudore.

Exiit patrem, miserumque tristis

Federat nate iugulum sacerdos.

capibus grecorum transfretavit in phrygiam et obsedit Troiam decem annis quam tandem destruxit, et maioribus infectis populum captivavit. Cum autem Agamemnon proficisceret versus Troiam devenit in quadam insula ubi factus est ei ventus contrarius et requisivit vates quod esset faciendum quod dixerunt quod non haberet ventum prosperum nisi placaret Dianam sacrificando ei suam filiam, cuius hoc videret dux propter pietatem penam, tamen suadem

Vic philosophia facit quadam exhortatione, dicitur. Ex quo omnis fortuna est bona, sapiens vir non debet moleste ferre quantum ens ducit in certamen fortune, id est cum fortuna, ut non deceat fortem virum indignari, id est turbari quantum incipit, id est insonit bellicus tumultus, id est strepitus. Nam ipsa difficultas bellandi resistendi fortune est unicuique viro fortis et virtuosus materia, id est causa glorie propagande, exercitium enim bellicum est causa glorie viro forti. Illi vero, id est viro virtuosus resistere fortuna est materia, id est causa firmitatis de sapientie, id est virtutis. Ex quo, id est ex qua victoria talis difficultas virtus vocatur. Dicitur enim virtus eo quod suis viribus nitens non superet adversis, et subdit. Neque enim vos positi in propectu, id est in via virtutis venistis in mundum diffundere delicias et emarcescere voluptate, prelium nimis acre commiseritis, id est perititis vel committitis cum omni fortuna. Ne tristis fortuna vos opprimat deiciat

Libri quarti de violatione philosophie

te vlixe spe laudis et gle super victoria obtinenda consensit vt eam imolaret. quo facto obtinuit ventum prosperu ad volutate. **Dic** g in lra **Atrides**. i. agamenon atride filius exns vltor ope/ ratus bella bis quinis. i. decē annis. piavit. i. purgavit vlciscēdo amissos thalamos. i. vxore pten/ tam in thalamo fratris **Menelai** ruins. i. destructionibus phrygie. i. troie que sita fuit in phry/ gia dū ille agamenon optat dare. i. exponē vela graie classis. i. naui grecali. et dū redemit vctos cruore filie sue ipse exuit. i. deposuit ptem. i. pietate paternaz. 7 sacerdos tristis exns federat. i. in federe sacrificat miseru iugulu. i. collu vel guttur nate. i. filie **Agamenonis**. **Scdm** **Uguil.** enim iugulu ē idem qd guttur vel gutturis incisio

Dic phia ponit scdm exemplū in q declarat for/ tia acta ipsius vlixis intendēs tali fabulaz. **Ulixes** rediens de bello troiano decē annis erravit i mari sustinēs multa aduersa. tandē casualit venit ad an/ trū polyphemi q erat maximus gigas hns vnicuz oculū in frōte q socios vlixis occidit et vorauit. su per quo vlixes tristatus sustinuit vsqz pdictus gi gas cibo repletus obdormiret. quo dormiete oculū

quē in fronte habuit eruit. **Qui** euigilans furibūdu q̄suiit vlixē s̄ excecatus eū inuenire nō pol tuit. **Dic** g in lra **Itacus**. i. vlixes ab itaca regione vel ab auo suo itaco sic dicitur. ille fleuit. i. de fleuit amissos sodales quos ferus polyphemus recubās. i. morans in vasto antro. i. magno mer/ sit imani aluo. i. magno vctre. s̄ tñ vlixes furibundus rependit. i. restituit gaudiuz mestis lachry mis. i. suis tristicis ore. i. facie polyphemo ceco. i. excecato

Dic ponit aliud exemplū in q describit acta her culis et labores eius qbus fingit meruisse celuz. d.

Duri labores assumpti celebrant. i. celebrē reddunt herculē. **Cuius** ponit p̄mū laborē. s̄. domationē centaurorū dicēs. **Iste** hercules domuit supbos cen tauros q eū p̄tempserūt. **Ubi** nō q centauri mōstra quedā dicta s̄t ex medietate hoies 7 ex me dietate tauri. q̄s poete fingūt genitos ex semie irionis qd proiecit i nubē q Juno circūdedāt se: fugiens a facie eius volentis cū ea p̄cubē. hos centauros hercules domuit. **Cū** enī puenissent ad ludū palestine in mōte foloz hercules p̄gressus cū eis ipsos vsqz ad effusionē sanguis prostrauit

Dic ponit scd̄z laborē herculis. d. **Hercules** abs tulit spoliū. i. pellem seuo leoni. **Ubi** nō q in sil/ ua nenica fuit qdaz leo crudelissimus q hoies totius regionis inuasit. quē aggressus hercules p liberatione patrie ipm interemit et excozians ipm: pellē pro spolio abstulit

Dic pōit t̄tū laborē. d. **Hercules** fixit. volucres .i. arpias certis sagittis. **Ubi** nō q rex **Finus** suos filios excecavit q nouercā suā de stupro accusauerāt p̄pter qd inuidia deoz ipse est excecatus. et apposite sunt ei arpie. i. volucres virginei vultus rapientes cibum de mensa eius quas **Hercu les** sagittis suis fixit et fugauit

Dic tāgit quartū laborē. d. **Hercules** rapuit po ma draconi cernēti. i. custodienti illa. rapuit. aureo metallo grauior leuam. **Figurata** locutio est. i. graue habens leuā de pomis aureis. **Ubi** nō q septem pomis aureis que draco custodiebat. hercules aut supueniens draconi poma aurea abstulit.

Dic ponit q̄ntuz laborē. d. **Hercules** cerberū. i. canē infernalem traxit ab inferis triplici catena **Ubi** nō q **Pirritonens** volens sibi desponsare reginā inferni. herculē et theseuz 7 alios viros fortes assumpsit. qbus venientibus ad infernū **Cerberus** ianitor inferni ipsos latratu suo impe/ diuit. **Hercules** at ipm tribus catenis vinxit. vl̄ s̄z alios ipm traxit de inferno sp̄lici catena qz d̄z h̄e tria capita canina sp̄lici catena iuncta

Dic ponit sextū laborē. d. **Victor**. s̄. hercules fer tur posuisse imitē d̄nm. s̄. diomedem i pabulū seuis quadrigis. i. equis quadrigam trahentibus. **Ubi** nō q **Diomedes** fuit rex **Thracie** qui equos suos panit humana. carne. quem hercules interfe/ ctum dedit suis p̄pzijs equis deuozandum

Fleuit amissos itacus sodales

Quos ferus vasto recubans in antro

Merfit immani polyphemus aluo

Sed tamen ceco furibundus ore

Gaudiū mestis lachrymis rependit

Herculem duri celebrant labores

Ille centauros domuit superbos.

Iste hercules domuit supbos cen tauros q eū p̄tempserūt. **Ubi** nō q centauri mōstra quedā dicta s̄t ex medietate hoies 7 ex me dietate tauri. q̄s poete fingūt genitos ex semie irionis qd proiecit i nubē q Juno circūdedāt se: fugiens a facie eius volentis cū ea p̄cubē. hos centauros hercules domuit. **Cū** enī puenissent ad ludū palestine in mōte foloz hercules p̄gressus cū eis ipsos vsqz ad effusionē sanguis prostrauit

Abstulit seuo spoliū leoni

Ubi nō q in sil/ ua nenica fuit qdaz leo crudelissimus q hoies totius regionis inuasit. quē aggressus hercules p liberatione patrie ipm interemit et excozians ipm: pellē pro spolio abstulit

Fixit et certis volucres sagittis

Ubi nō q rex **Finus** suos filios excecavit q nouercā suā de stupro accusauerāt p̄pter qd inuidia deoz ipse est excecatus. et apposite sunt ei arpie. i. volucres virginei vultus rapientes cibum de mensa eius quas **Hercu les** sagittis suis fixit et fugauit

Poma cernenti rapuit draconi

Aureo leuam grauior metallo

Ubi nō q septem fuerūt filie **Atlantis** habētes ortū aureū cū pomis aureis que draco custodiebat. hercules aut supueniens draconi poma aurea abstulit.

Cerberum traxit triplici catena

Ubi nō q **Pirritonens** volens sibi desponsare reginā inferni. herculē et theseuz 7 alios viros fortes assumpsit. qbus venientibus ad infernū **Cerberus** ianitor inferni ipsos latratu suo impe/ diuit. **Hercules** at ipm tribus catenis vinxit. vl̄ s̄z alios ipm traxit de inferno sp̄lici catena qz d̄z h̄e tria capita canina sp̄lici catena iuncta

Victor immitem posuisse fertur

Pabulum seuis dominum quadrigis

Ubi nō q **Diomedes** fuit rex **Thracie** qui equos suos panit humana. carne. quem hercules interfe/ ctum dedit suis p̄pzijs equis deuozandum

Retrum septimum

Hydra combusto perijt veneno

combusto veneno suo. Ubi nō q̄ i lerna palude fuit q̄dā serpens h̄ns pl̄a capita quoz vno p̄ciso succrescebant tria. quē hercules aggressus sagittādo cū non videret se proficē collectā congerie

Hic ponit septimū laborē d. Hydra. i. serpens perijt
Ubi sciēdū q̄ cuz hercules vellet deducē filiā cuiusdā regis q̄ dicebatur Diamira, fluius Achelous quē debebat trāsire mutauit

Fronte turpatus achelous amnis

Ora demersit pudibunda ripis.

Te i. diuersas formas pugnādo p̄tra herculē. Cū at̄ vltimo mutasset se i sp̄m tauri hercules ip̄o de iecto abstulit sibi vnū cornū qd̄ sacrificauit. copie. i. dee fortūe p̄pter qd̄ Achelous verecūdia p̄fusus fugit. z in aq̄s latuit. vñ dic̄ in l̄ra. Achelous amnis. i. ille fluius fronte turpat̄ p̄t̄ ablati onē cornū ip̄e mersit in ripis ora pudibūda quia latuit p̄e pudore in ripis.

Stravit Antcum libycis arenis

Antcum illū gigantē arenis libycis. i. arenis lybie regionis. Ubi nō q̄ Anteus erat gigas de terra p̄genit̄ cui⁹ erat talis st̄tus q̄ si aliqñ ex fatigatiōe debilitaret: tactu terre statim recuperabat vires Qui cū exercēt magnā tyrānidē in Lybia. aduenit Hercules. et p̄gressus cū eo: diu sil' luctabant. Cū aut̄ Anteus sentiret se debilitari: sponte cecidit in terrā z sic resumpsit vires. qd̄ Hercules cognoscens ip̄m a fra eleuauit. z sup̄ pectus suū ip̄m tenendo oppressit quousq̄ sp̄m exhalaret.

Cacus euandri satiauit iras

Manebat at̄ Cacus in mōte auentino/spolians et occidens hoies et furto plurimū insistēs. Cū at̄ Hercules veniret de hispania ducēs secū multos boues: Cacus q̄sdā boues herculis furabāt et traxit in antrū suū retrorsū p̄ caudas ne furtū pateret. cū at̄ hercules q̄reret boues: p̄ mugitū vnus bouis puenit ad antrū Caci. q̄ extracto ip̄m infecit. cuius morte placata est ira Euandri. quē idem Cacus multū offenderat. Uñ dic̄ in l̄ra Cacus sup̄le morte sua. quā passus est ab hercule satiauit. i. p̄pescuit iras Euandri quē Cacus multū offenderat

Quos q̄ pressurus foret altus orbis

Setiger spumis humeros notauit
his spuma maculauit quē aprū tandē infecit. Uñ dic̄ Setiger. i. aper gerens setas notauit. i. maculauit humeros h̄culis sup̄le spuma vñ salina. quos humeros altus orbis foret. i. erat p̄pressus qz vt statim patebit h̄cules humeris suis celū sustulit

Ultimus celum labor irreflexo

Sustulit collo. preciumqz rursus
Ultimi celū meruit laboris.
hoc celū meruit. Uñ dic̄ in l̄ra Ultimus labor herculis fuit q̄ sustulit. i. supportauit celū collo irreflexo. i. inclinato. et rursus meruit celū tanqz precū vltimi sui laboris.

Ite nunc fortes vbi celsa magni

Ducit exempli via: cur inertes

Terga nudatis: superata tellus

Sidera donat

Hic hortat phia ad imitationē p̄dictoz fortū vīroz. d. Ite nūc fortes. i. resistentes aduersitatibus. ite illuc vbi ducit via celsa. i. ardua magni herculis q̄ est via st̄tutū z via magni exempli ad aggrediēdū fortia. et tunc inueh̄t tardos z viciolos. d. Cur vos inertes. i. hoies sine arte sic hoies desidiōsi nudatis terga. i. dorſa vīa fugiēdo labores z aduersa: nā tellus. i. terra cupia supata donat hōi sidera. i. celū qz supata frena cupia: efficit hō dign⁹ celo. qd̄ ē locus deoz et sp̄um. Nā fm Ar. i. celi et mū. Des cū locū q̄ surſū est deo attribuit et barbari: ea greci q̄cunqz putāt deos esse. De q̄ loco dic̄ Plato in Fedrone. Viri spectatiui viuētes fm viā p̄templatiuā celestes sedes recipiunt. in q̄bus felicitate deoz potiunt. Qua felicitate nos facias participes Jesus christus qui est deus sup̄ oīa b̄ndictus in secula seculoz. Amen.

Anicii Manlii Severini Boetii Exconsulis Ordinarii Patricii de consolatione phie liber quartus finit.